

การประเมินการใช้งานสวนป่าเบญจกิติ กรุงเทพมหานคร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

หลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต แผน ก แบบ ก 2

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

การประเมินการใช้งานสวนป่าเบญจกิติ กรุงเทพมหานคร

โดย
นายปกรณ์ พันธุสินทร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

หลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต แผน ก แบบ ก 2

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

POST - OCCUPANCY EVALUATION OF BENCHAKITTI FOREST PARK, BANGKOK

By

MR. Pagon PHUNTUCHANIN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Landscape Architecture Master of Landscape Architecture Program

Division of Landscape Architecture

Academic Year 2023

Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ	การประเมินการใช้งานสวนป่าเบญจกิติ กรุงเทพมหานคร
โดย	นายปกรณ์ พันธุชนินทร์
สาขาวิชา	หลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต แผน ก แบบ ก 2
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สีนีนาด ศุกลรัตน์เมธี

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

.....คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. อภिरดี เกษมสุข)

พิจารณาเห็นชอบโดย

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัยสิทธิ์ ด่านกิตติกุล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สีนีนาด ศุกลรัตน์เมธี)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(รองศาสตราจารย์ ดร.ม.ล. วุฒิพงษ์ ทวีวงศ์)

640220044 : หลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต แผน ก แบบ ก 2

คำสำคัญ : ป่าในเมือง, เมืองฟองน้ำ, ระบบนิเวศ, สวนป่าเบญจกิติ, การประเมินหลังการใช้งาน

นาย ปกรณ์ พันธุ์นรินทร์: การประเมินการใช้งานสวนป่าเบญจกิติ กรุงเทพมหานคร
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สินีนาถ ศุภรัตน์เมธี

สวนป่าเบญจกิติ เป็นสวนสาธารณะแห่งแรกในประเทศไทย ที่นำแนวคิดป่าในเมือง (Urban Forest) มาใช้ โดยออกแบบภายใต้แนวคิดเมืองฟองน้ำ (Sponge city) มีจุดเด่นคือ มีเกาะต้นไม้ทรงกลมเพื่อกักเก็บและหน่วงน้ำไว้ และมีพันธุ์ไม้หลากหลายชนิด เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ พันธุ์พืชที่เจริญเติบโตเปรียบระบบนิเวศของป่า โดยประชาชนต่างให้ความสนใจ และเข้าใช้บริการเป็นจำนวนมาก โดยจากแนวคิดสวนป่า พืชพันธุ์ภายในสวนสาธารณะมีทั้งล้มตายหรือผลัดใบตามฤดูกาลของธรรมชาติ จึงได้เกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์ของประชาชนถึงความงามยังไม่สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนผู้เข้าใช้บริการได้

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและประเมินการใช้งานสวนป่าเบญจกิติ โดยทำการสำรวจข้อมูลทางกายภาพของสวนและทำการสังเกตการณ์เพื่อการประเมินหลังการใช้งาน (POST-OCCUPANCY EVALUATION) เพื่อศึกษากลุ่มผู้ใช้งาน ประเภทกิจกรรม และพื้นที่ในการประกอบกิจกรรม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้ใช้งานแบ่งออกเป็น ช่วงอายุที่แตกต่าง ไม่ว่าจะเป็น กลุ่มนักเรียน นักศึกษา กลุ่มคนวัยทำงาน กลุ่มผู้สูงอายุ โดยมีทั้งเพศชาย หญิง และเพศทางเลือก กลุ่มที่ใช้งานมากที่สุดจะเป็นช่วงอายุ 15 – 40 ปี คือกลุ่มนักเรียน ไปจนถึงวัยทำงาน โดยกิจกรรมที่นิยมที่สุดคือ การออกกำลังกายและท่องเที่ยว

โดยพื้นที่ใช้งานสูงสุดคือ พื้นที่ชุ่มน้ำ ลานหญ้าเอนกประสงค์ และทางเดินลอยฟ้าโดยประชาชนมีระดับความพึงพอใจมาก ในประเด็นความสวยงามและบรรยากาศของสวนป่าเบญจกิติ โดยประชาชนมีความตระหนักรู้ถึงปัญหาสิ่งแวดล้อม แม้ประชาชนยังไม่ทราบถึงแนวและคิดคุณค่าของสวนป่าเบญจกิติ แต่นับว่าเป็นแนวโน้มที่ดีสำหรับการออกแบบสวนสาธารณะในรูปแบบสวนป่าที่มีส่วนในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของเมือง ผลการวิจัยนี้จึงเป็นข้อเสนอแนะในการออกแบบและข้อมูลในการพัฒนาสวนสาธารณะในอนาคตที่กำลังจะเปิดบริการประชาชน เพื่อทราบถึงสวนสาธารณะในรูปแบบของสวนป่าในอนาคต ให้สามารถสร้างความพึงพอใจแก่ประชาชนได้ดียิ่งขึ้น

640220044 : Major Master of Landscape Architecture Program

Keyword : Urban Forest, Sponge city, Ecosystem, Benchakitti Forest Park, Post-Occupancy Evaluation

MR. Pagon PHUNTUCHANIN : POST - OCCUPANCY EVALUATION OF BENCHAKITTI FOREST PARK, BANGKOK Thesis advisor : Assistant Professor Sineenart Sukolratanameteer, Ph.D.

Banjaktan Forest Park is the first public park in Thailand that incorporates the concept of an Urban Forest and is designed under the Sponge City framework. Its highlights include circular tree islands designed to retain and delay water, as well as a variety of plant species that serve as habitats for wildlife, resembling natural forest ecosystems. The park has garnered significant interest from the public, with many visitors. However, criticisms have emerged regarding the park's inability to fully satisfy visitors in terms of aesthetics.

The objective of this research is to study and evaluate the usage of Banjaktan Forest Park through physical surveys of the park and post-occupancy evaluations to understand user demographics, activities, and activity areas. The research found that users are divided into different age groups, including students, working-age adults, and the elderly, with both male and female users, as well as LGBTQ+ individuals. The age group that utilizes the park the most is between 15 and 40 years old, comprising students to working-age adults, with the most popular activities being exercise and recreation. The most utilized areas include wetlands, grassy fields, and Skywalk.

Overall, the public expresses a high level of satisfaction with the beauty and ambiance of Banjaktan Forest Park. While visitors are aware of environmental issues, they may not fully grasp the significance and value of the park. Nevertheless, the park's design as an urban forest offers promising solutions to urban environmental challenges. This research provides recommendations for the future design and development of public parks, particularly those adopting the urban forest concept, aiming to enhance public satisfaction and awareness.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สินีนาถ ศุภรัตน์เมธี ซึ่งเป็นอาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อข้าพเจ้า รวมทั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัยสิทธิ์ ด้านกิตติกุล ประธานกรรมการ สอบวิทยานิพนธ์และรองศาสตราจารย์ ดร. หม่อมหลวง วุฒิพงษ์ ทวีวงศ์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาให้ คำปรึกษา คำแนะนำ และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์แก่ข้าพเจ้า ส่งผลให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้ ถูกต้อง และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาหลักสูตรและการนิเทศทุกท่านที่ให้ความรู้ให้คำแนะนำ และประสบการณ์อันมีค่ายิ่งแก่ข้าพเจ้า ขอขอบพระคุณเจ้าของหนังสือ วารสาร เอกสาร และ วิทยานิพนธ์ทุกเล่มที่ช่วยให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ ขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ชาว หลักสูตรและการนิเทศทุกคนที่ให้คำแนะนำและกำลังใจตลอดมา

คุณค่าหรือประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ข้าพเจ้าขอน้อมบูชาแด่พระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ที่อบรมสั่งสอน แนะนำ ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจอย่างดียิ่งเสมอมา

ปกรณ์ พันธุชินทร์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ซ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ท
บทที่ 1.....	1
บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	2
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	2
ขั้นตอนการศึกษา.....	4
บทที่ 2.....	5
ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสวนสาธารณะ.....	5
แนวคิดป่าในเมือง.....	12
แนวคิด Sponge City.....	16
แนวคิดการรับรู้ทางภูมิทัศน์.....	17
แนวคิดและหลักการประเมินหลังการใช้งาน (Post-Occupancy Evaluation: POE).....	22
แนวคิดความพึงพอใจ.....	25

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
บทที่ 3.....	33
ระเบียบวิธีวิจัย	33
กรอบแนวคิดการวิจัย	33
ขั้นตอนการวิจัย	34
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	34
วิธีการรวบรวมข้อมูล.....	35
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
การสรุปผลการศึกษา.....	41
บทที่ 4.....	42
ข้อมูลพื้นที่ศึกษา.....	42
ความเป็นมาของสวนป่าเบญจกิติ	42
ลักษณะทางกายภาพ.....	42
บทบาทของสวนป่าเบญจกิติ.....	52
บทที่ 5.....	55
การสำรวจและผลวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
การสำรวจพื้นที่ศึกษาจากการลงพื้นที่.....	55
ผลการสำรวจพื้นที่ศึกษาจากการทำแบบสอบถาม	61
บทที่ 6.....	93
สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	93
สรุปผลการประเมินการใช้งานสวนป่าเบญจกิติ	93
สรุปผลการศึกษา.....	97
ข้อเสนอแนะ	102
รายการอ้างอิง	103

ภาคผนวก	106
ภาคผนวก ก	107
แบบสอบถาม เรื่อง ประเมินความพึงพอใจการใช้งานสวนป่าเบญจกิติ	107
ประวัติผู้เขียน	112

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงสรุปกิจกรรมและช่วงเวลาภายในสวนป่าเบญจกิติ.....	60
ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ จำแนกตามเพศ.....	61
ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ จำแนกตามอาชีพ.....	62
ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ จำแนกตามรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน	63
ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ จำแนกตามสถานภาพสมรส ...	64
ตารางที่ 6 แสดงสรุปข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	65
ตารางที่ 6 แสดงสรุปข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ).....	66
ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ จำแนกตามระยะเวลาที่รู้จักสวนป่าเบญจกิติ	67
ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ จำแนกตามความถี่ในการเข้าใช้บริการ.....	67
ตารางที่ 9 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการเข้าใช้บริการ.....	68
ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ จำแนกตามเหตุผลของการเข้าใช้บริการ	68
ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ จำแนกตามวิธีการเดินทางเข้าใช้บริการ.....	69
ตารางที่ 12 แสดงสรุปข้อมูลลักษณะการใช้งานสวนป่าเบญจกิติของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	70
ตารางที่ 12 แสดงสรุปข้อมูลลักษณะการใช้งานสวนป่าเบญจกิติของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)	71
ตารางที่ 13 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ จำแนกตามความพึงพอใจในการออกแบบภูมิทัศน์ของสวนป่าเบญจกิติแต่ละด้าน.....	72

ตารางที่ 13 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ จำแนกตามความพึงพอใจในการออกแบบภูมิทัศน์ของสวนป่าเบญจกิติแต่ละด้าน (ต่อ)	73
ตารางที่ 14 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ จำแนกตามความกังวลเกี่ยวกับปัญหาทางสิ่งแวดล้อม	75
ตารางที่ 15 แสดงสรุปความพึงพอใจในการออกแบบภูมิทัศน์ของสวนป่าเบญจกิติและความกังวลเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	77
ตารางที่ 16 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการ จำแนกตามการรับรู้ถึงความคิดการออกแบบของสวนป่าเบญจกิติ.....	78
ตารางที่ 17 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการ จำแนกตามทัศนคติในประเด็นของบทบาทสวนสาธารณะมีส่วนในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของเมือง.....	79
ตารางที่ 18 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการ จำแนกตามทัศนคติในประเด็นความสวยงามมีส่วนในการตัดสินใจเข้าใช้บริการของสวนป่าเบญจกิติ.....	79
ตารางที่ 19 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการ จำแนกตามการทราบถึงสวนสาธารณะอื่น ที่มีแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการระบบนิเวศภายในเมือง	80
ตารางที่ 20 แสดงสรุปความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม	81
ตารางที่ 21 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการ จำแนกตามความพึงพอใจในพื้นที่ชุ่มน้ำของสวนป่าเบญจกิติ	82
ตารางที่ 22 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการ จำแนกตามความพึงพอใจในทางเดินลอยฟ้าของสวนป่าเบญจกิติ	83
ตารางที่ 23 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการ จำแนกตามความพึงพอใจในทางระบายน้ำธรรมชาติของสวนป่าเบญจกิติ.....	85
ตารางที่ 24 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการ จำแนกตามความพึงพอใจถนน ลู่วิ่ง และทางจักรยาน ของสวนป่าเบญจกิติ.....	86
ตารางที่ 25 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการ จำแนกตามความพึงพอใจในสวนไม้พุ่มตกแต่ง	88
ตารางที่ 26 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการ จำแนกตามความพึงพอใจในท่อระบายน้ำสาธารณะ	89

ตารางที่ 27 แสดงสรุปความพึงพอใจในการออกแบบของสวนป่าเบญจกิติในประเด็นต่างๆ ของผู้ตอบ
แบบสอบถาม 91

ตารางที่ 28 สรุปความพึงพอใจในการออกแบบของสวนป่าเบญจกิติในประเด็นต่างๆ ของผู้ตอบ
แบบสอบถาม (ต่อ)..... 92

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แสดงผังแสดงพื้นที่ศึกษาในโครงการสวนสาธารณะเบญจกิติ.....	3
ภาพที่ 2 แสดงขั้นตอนการศึกษาการวิจัย	4
ภาพที่ 3 แสดง Post Occupancy Diagram	24
ภาพที่ 4 แสดงแผนผังแสดงขั้นตอนการวิจัย.....	33
ภาพที่ 5 แสดงตาราง Taro Yamane ที่คำนวณแบบสำเร็จรูปแล้วในแต่ละระดับความคลาดเคลื่อน	35
ภาพที่ 6 แสดงพื้นที่ชุ่มน้ำในสวนป่าเบญจกิติ	37
ภาพที่ 7 แสดงทางเดินลอยฟ้าในสวนป่าเบญจกิติ	38
ภาพที่ 8 แสดงทางระบายน้ำธรรมชาติในสวนป่าเบญจกิติ	38
ภาพที่ 9 แสดงถนน ลู่วิ่ง และทางจักรยาน ในสวนป่าเบญจกิติ	38
ภาพที่ 10 แสดงสวนไม้พุ่มตกแต่ง.....	39
ภาพที่ 11 แสดงสวนไม้พุ่มตกแต่ง.....	39
ภาพที่ 12 แสดงที่ตั้งและอาณาเขตสวนป่าเบญจกิติ	42
ภาพที่ 13 แสดงถนนและทางสัญจรรอบพื้นที่ศึกษา	43
ภาพที่ 14 แสดงเส้นทางเดิน-วิ่งและจักรยานของสวนป่าเบญจกิติ (ซ้าย)	45
ภาพที่ 15 แสดงบอร์ดวอล์ค และสกายวอล์คสวนป่าเบญจกิติ (ขวา)	45
ภาพที่ 16 ผังแสดงตำแหน่งพื้นที่กิจกรรมที่ใช้งานภายในสวนป่าเบญจกิติ	47
ภาพที่ 17 แสดงอัตลักษณ์ สวนป่าเบญจกิติ.....	48
ภาพที่ 18 แสดง3D render อาคารโรงงานยาสูบที่ทำการรีโนเวท	48
ภาพที่ 19 แสดงทางเดินลอยฟ้า สวนป่าเบญจกิติ.....	49
ภาพที่ 20 แสดงสวนสุนัข สวนป่าเบญจกิติ.....	50

ภาพที่ 21 แสดงบรรยากาศของสวนป่าเบญจกิติ	51
ภาพที่ 22 แสดงที่ตั้งและเขตสวนป่าเบญจกิติ.....	55
ภาพที่ 23 แสดงผังพฤติกรรมการใช้งานของประชาชนและเวลาเปิด-ปิดประตูภายในสวนป่าเบญจกิติ	56
ภาพที่ 24 แสดงผังตำแหน่งการเข้าถึงของสวนป่าเบญจกิติ	57
ภาพที่ 25 แสดงผังตำแหน่งพื้นที่กิจกรรมภายในสวนป่าเบญจกิติ	58
ภาพที่ 26 แสดงจำนวนของผู้ใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ จำแนกตามระดับการศึกษา.....	62
ภาพที่ 27 แสดงจำนวนของผู้ใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ จำแนกตามอาชีพ	63
ภาพที่ 28 แสดงจำนวนของผู้ใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ จำแนกตามรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน.....	64
ภาพที่ 29 แสดงจำนวนของผู้ใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ จำแนกตามสถานภาพสมรส.....	65
ภาพที่ 30 แสดงจำนวนของผู้ใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ จำแนกตามความพึงพอใจในการออกแบบภูมิ ทัศน์ของสวนป่าเบญจกิติแต่ละด้าน	73
ภาพที่ 31 แสดงจำนวนของผู้ใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ จำแนกตามความกังวลเกี่ยวกับปัญหาทาง สิ่งแวดล้อม.....	75
ภาพที่ 32 แสดงจำนวนของผู้ใช้บริการ จำแนกตามความพึงพอใจในพื้นที่ชุ่มน้ำของสวนป่าเบญจกิติ	83
ภาพที่ 33 แสดงจำนวนของผู้ใช้บริการ จำแนกตามความพึงพอใจในทางเดินลอยฟ้าของสวนป่าเบญจ กิติ	84
ภาพที่ 34 แสดงจำนวนของผู้ใช้บริการ จำแนกตามความพึงพอใจในทางระบายน้ำธรรมชาติของสวน ป่าเบญจกิติ	86
ภาพที่ 35 แสดงจำนวนของผู้ใช้บริการ จำแนกตามความพึงพอใจถนน ลู่วิ่ง และทางจักรยาน ของ สวนป่าเบญจกิติ	87
ภาพที่ 36 แสดงจำนวนของผู้ใช้บริการ จำแนกตามความพึงพอใจในสวนไม้พุ่มตกแต่ง.....	88
ภาพที่ 37 แสดงจำนวนของผู้ใช้บริการ จำแนกตามความพึงพอใจในท่าระบายน้ำสาธารณะ.....	90

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สวนสาธารณะแห่งแรกในประเทศไทย คือ สวนลุมพินี โดยได้เริ่มต้นจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้พระราชทาน ที่ดินกว่า 360 ไร่ ณ พุ่งศาลาแดง สำหรับสร้างเป็นสวนสาธารณะ ให้ประชาชนไว้ใช้พักผ่อนหย่อนใจอย่างเช่นต่างประเทศ จึงถือว่าสวนลุมพินีเป็นสวนสาธารณะแห่งแรกของประเทศไทย ซึ่งต่อมาใน พ.ศ.2516 ก็ได้มีการจัดสร้างสวนสาธารณะอีกแห่งคือ สวนจตุจักร ซึ่งเกิดจากรัชกาลที่ 9 พระราชทานเงิน 1,000,000 บาท สำหรับสร้างสวนสาธารณะในกรุงเทพมหานคร เพื่อประชาชนได้พักผ่อน ยามว่าง กล่าวได้ว่า สวนจตุจักรคือจุดเริ่มต้นของขบวนการสวนสาธารณะสมัยใหม่ของประเทศไทย จึงเกิดเป็นแรงบันดาลใจให้มีการสร้างสวนสาธารณะอีกมากมายหลายแห่งทั่วประเทศเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของประชาชน

ปัจจุบันสวนป่าเบญจกิติ สวนสาธารณะแห่งใหม่ ที่ได้ใช้แนวคิดป่าในเมือง แห่งแรกในประเทศไทย ซึ่งถือเป็นสวนสาธารณะนำร่องถึงแนวคิดนี้ โดยทางกรุงเทพมหานคร ได้ดำเนินการจัดสร้างพื้นที่สีเขียวในรูปแบบสวนสาธารณะเพิ่มอีกมากมาย เช่น สวนจากกฎหมายที่ เขตจตุจักร อุทยานเฉลิมพระเกียรติ รัชกาลที่ 9 เขตดุสิต ซึ่งล้วนแต่มีแนวคิดใหม่ๆ แยกออกไปจากสวนสาธารณะแบบเดิม

สวนป่าเบญจกิติ เป็นสวนสาธารณะระดับย่าน ตั้งอยู่ในพื้นที่โรงงานยาสูบเดิม สวนแห่งนี้ยึดแนวคิด ป่าในเมือง (Urban Forest) เป็นแนวคิดใหม่สำหรับสวนสาธารณะโดยสวนป่าเบญจกิติ สร้างความสวยงาม ด้วยรูปแบบของสวนสาธารณะที่ทันสมัย ธรรมชาติเจริญเติบโตสวยสมบูรณ์ และยังเป็นโครงการแรกในประเทศไทยที่ภายในสวนได้นำแนวคิดเมืองฟองน้ำมา (Sponge city) มาใช้ในการออกแบบ ทั้งนี้พันธุ์พืชภายในสวนเจริญเติบโตขึ้น มีทั้งล้มตายหรือผลัดใบตามฤดูกาลของธรรมชาติ ปัญหาของสวนป่าเบญจกิติ คือ รูปแบบของสวนสาธารณะยังไม่สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนผู้เข้าใช้บริการได้ จึงได้เกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์ของประชาชนถึงความสวยงาม และความทรุดโทรมของสวนสาธารณะ ซึ่งในระยะยาวสวนสาธารณะแห่งนี้ได้ถูกออกแบบให้เป็นป่าในเมืองการเจริญเติบโตของพันธุ์ไม้จึงเป็นไปตามกลไกทางธรรมชาติ

เพื่อให้ทราบถึงความพึงพอใจต่อความงาม แนวคิด และคุณค่า ของประชาชนที่มีต่อสวนสาธารณะในรูปแบบสวนป่า การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาถึงแนวคิดของการออกแบบของสวนป่าเบญจกิติ ศึกษาพฤติกรรมการใช้งานของประชาชน และความพึงพอใจการใช้งานสวนป่าเบญจกิติ เพื่อนำผลการศึกษาเป็นข้อเสนอแนะหรือข้อมูลในการพัฒนาสวนสาธารณะในอนาคตที่กำลังจะเปิดให้บริการประชาชนต่อไป

คำถามการวิจัย

1. ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการใช้งานและให้บริการสวนป่าเบญจกิติหรือไม่
2. ความรู้สึกของประชาชนหลังจากใช้งานสวนป่าเบญจกิติเป็นอย่างไร
3. ความงามและคุณค่าของสวนป่าเบญจกิติ ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้งานหรือไม่
4. วัตถุประสงค์ในการใช้บริการสวนสาธารณะของประชาชนคืออะไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประเมินการใช้งานสวนป่าเบญจกิติ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาแนวคิดของการออกแบบสวนสาธารณะแบบสวนป่า
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้งานสวนป่าเบญจกิติ
3. เพื่อนำข้อมูลและข้อเสนอแนะที่ได้ เป็นข้อมูลในการปรับปรุงสวนป่าเบญจกิติให้

ตอบสนองการใช้งานได้ดียิ่งขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นำข้อมูลที่ได้ไปประกอบการพัฒนาสวนสาธารณะแห่งใหม่ในอนาคต
2. เพื่อศึกษาความต้องการด้านการใช้งานสวนสาธารณะของประชาชน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 ศึกษาข้อมูลภาคสนามและทางด้านกายภาพ การใช้งานพื้นที่ภายในสวนสาธารณะเบญจกิติโดยการสังเกตและสัมภาษณ์ผู้ที่เข้ามาใช้บริการ นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ผลการวิจัยต่อไป

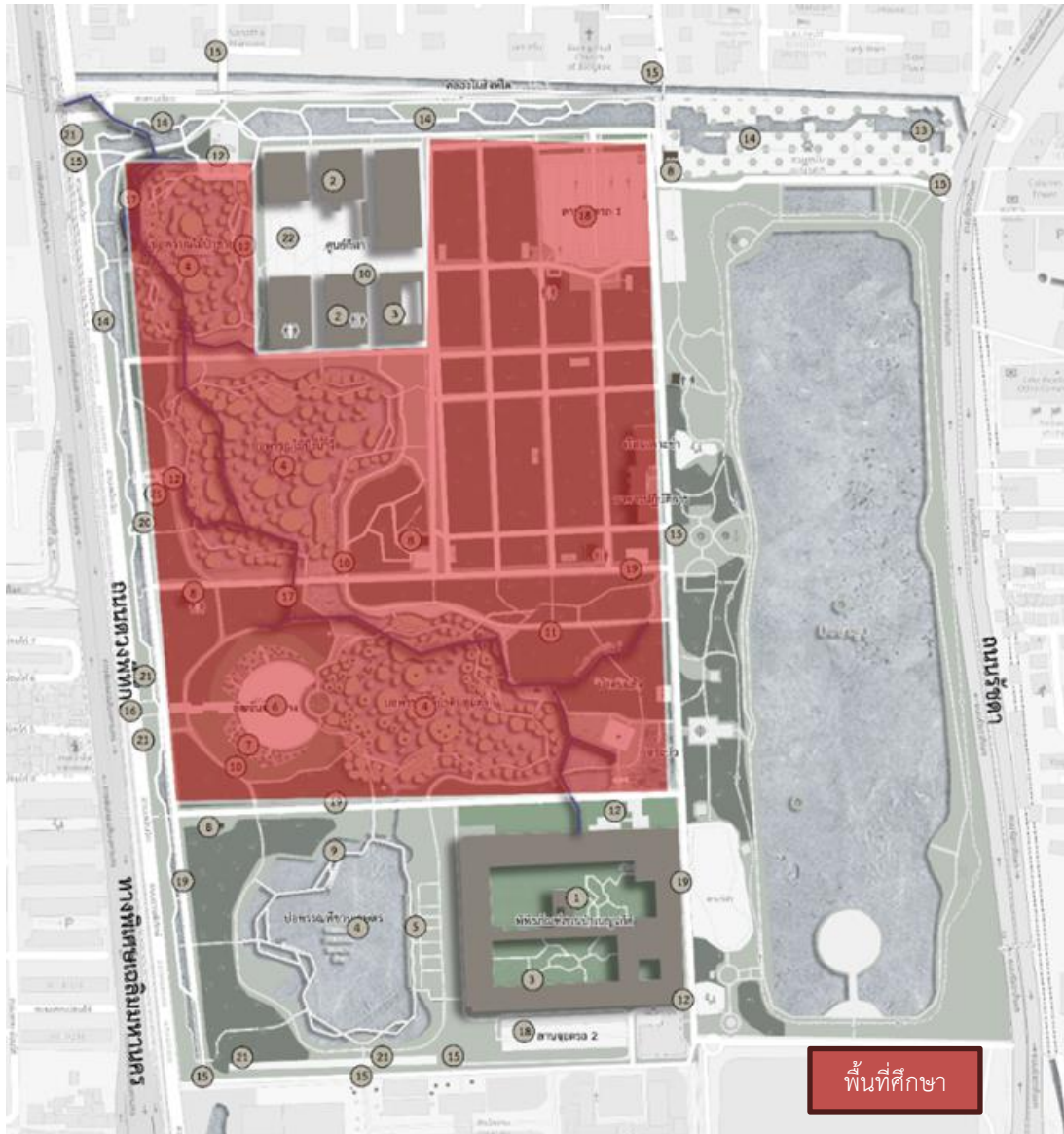
1.2 ศึกษาแนวคิดและทฤษฎี แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่และการวิจัย

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ศึกษางานวิจัยนี้คือ สวนสาธารณะเบญจกิติ มีพื้นที่รวม 450 ไร่ ตั้งอยู่บริเวณที่ดินโรงงานยาสูบแห่งประเทศไทย โดยศึกษาการใช้พื้นที่ทางกายภาพและประเมินการใช้งานในส่วนที่เป็นสวนป่าเท่านั้น

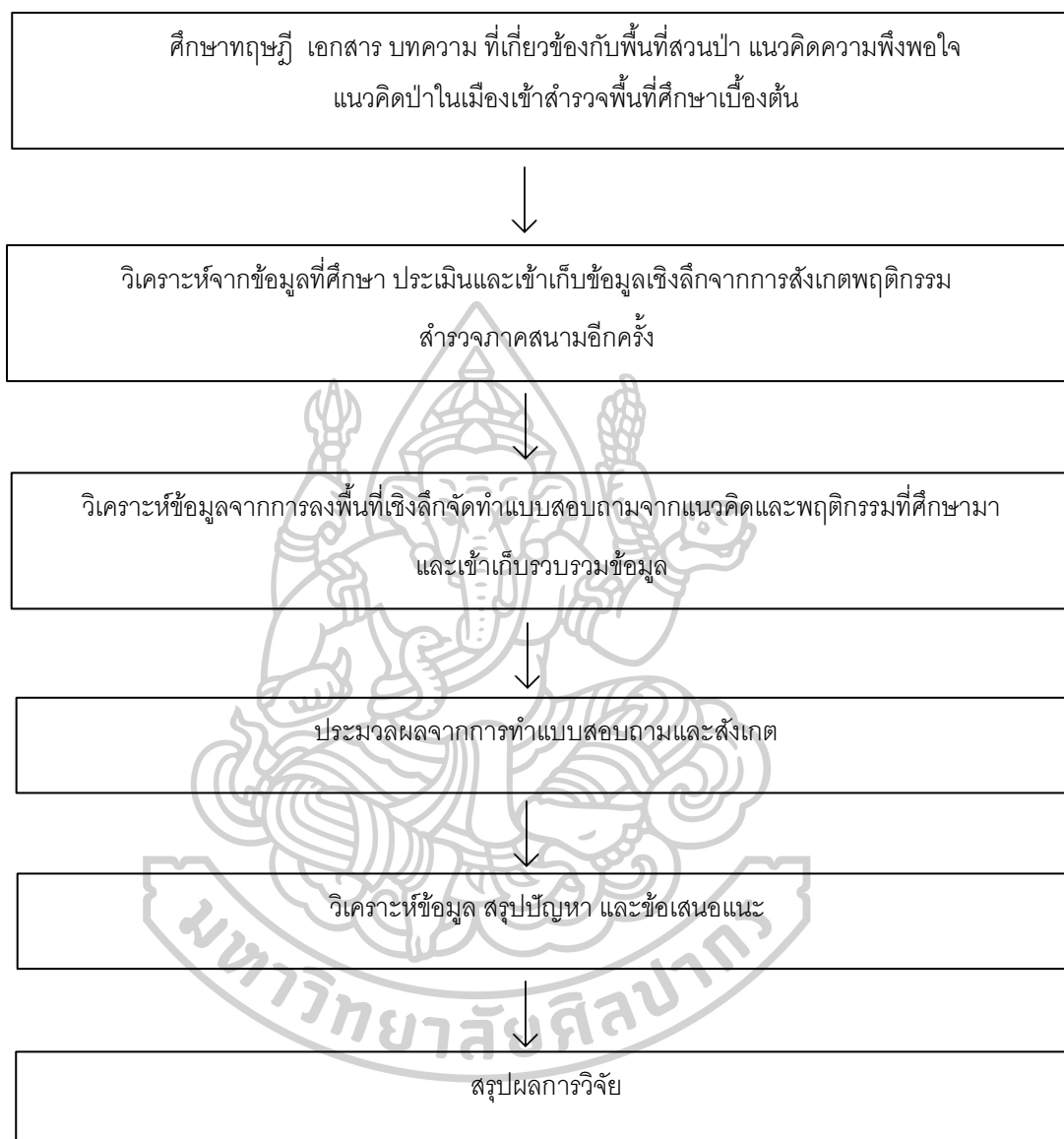
ทิศเหนือ ติดกับคลองไผ่สิงโต ถนนซอยสุขุมวิท 4 และถนนซอยสุขุมวิท 10

ทิศใต้ ติดกับการยาสูบแห่งประเทศไทย ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์
 ทิศตะวันออก ติดกับสวนเบญจกิติเดิม และถนนรัชดาภิเษก
 ทิศตะวันตก ติดกับ ถนนดวงพิทักษ์ และทางพิเศษเฉลิมมหานคร

ภาพที่ 1 แสดงผังแสดงพื้นที่ศึกษาในโครงการสวนสาธารณะเบญจกิติ
 ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัย

ขั้นตอนการศึกษา

ภาพที่ 2 แสดงขั้นตอนการศึกษาการวิจัย

ที่มา: จัดทำโดยผู้วิจัย

ข้อจำกัดทางการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ครั้งนี้เก็บข้อมูลในช่วงฤดูฝน สภาพแวดล้อม ต้นไม้ สนามหญ้า พื้นที่ชุ่มน้ำ และบริเวณต่างๆ ภายในสวนป่าเบญจกิติมีความสวยงาม ธรรมชาติเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ และไม่ได้เข้าเก็บข้อมูลในช่วงหน้าแล้ง ซึ่งเป็นช่วงที่สวนป่าแห้งแล้งและทรุดโทรม

บทที่ 2

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื้อหาบทนี้เป็นบททบทวนเพื่อความเข้าใจและเป็นพื้นฐานของการศึกษา เรื่องการประเมินการใช้งานสวนป่าเบญจกิติ ผู้ทำการศึกษาได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่พอสรุปเป็นเนื้อหาได้ดังนี้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสวนสาธารณะ

1. ความหมายของสวนสาธารณะ

สวนสาธารณะ หมายถึง สถานที่ที่จัดภูมิทัศน์ไว้สวยงาม โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือเพื่อให้ประชาชนเข้าไปพักผ่อนออกกำลังกาย และได้สัมผัสกับสภาพธรรมชาตินอกจากวิถีชีวิตที่เป็นอยู่แบบเมือง(จิตตินันท์ เรื่องวิริยยุทธ, 2536)

สวนสาธารณะ หมายถึง สถานที่ที่จัดขึ้นโดยรัฐ โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดสวนสาธารณะเพื่อเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจสำหรับประชาชนโดยทั่วไป โดยไม่มีการเรียกเก็บค่าบริการใด ๆ ทั้งสิ้น มีการจัดบริเวณไว้อย่างสวยงาม ประกอบไปด้วย ไม้ต้น ไม้ดอก สระน้ำสนามหญ้า มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อให้ความสะดวกสบาย และตอบสนองความต้องการของประชาชนผู้ที่มาใช้บริการในพื้นที่(วิชัย น้อยพิทักษ์, 2536)

สวนสาธารณะ (parks หรือ public parks) หมายถึง บริเวณสาธารณะที่ภาครัฐ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจแก่ประชาชนตามชุมชนและเมืองต่างๆ โดยรัฐเป็นเจ้าของและผู้ดูแลรักษา และการจัดที่พักผ่อนหย่อนใจถือเป็นหน้าที่โดยตรงของรัฐ แต่สวนสาธารณะในความหมายนี้อาจจัดสร้างโดยเอกชนแล้วอุทิศให้แก่ประชาชนก็ได้ด้านรูปแบบสวนสาธารณะจะเน้นหนักกิจกรรมนันทนาการ หรือการพักผ่อนหย่อนใจเท่ากับหรือมากกว่าด้านความสวยงาม ซึ่งแบ่งได้เป็นสองกลุ่มใหญ่ ได้แก่การพักผ่อนหรือนันทนาการแบบผ่อนคลาย (Passive recreation) และนันทนาการแบบกระฉับกระเฉง (Active recreation) โดยเน้นย้ำว่าสวนสาธารณะที่ดีจะต้องสนองประโยชน์ใช้สอยแก่ผู้ใช้สูงสุดและต้องสวยงาม โดยให้ข้อสังเกตว่าสวนสาธารณะมักสร้างตามใจผู้สร้างมากกว่าผู้ใช้การออกแบบจึงมีความสำคัญ(เดชา บุญค้ำ, 2549)

สวนสาธารณะ หมายถึง สถานที่ที่สร้างขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนโดยทั่วไป เช่น การเดินเล่น การพักผ่อนหย่อนใจการออกกำลังกาย สำหรับประชาชนโดยทั่วไป โดยมีเรียกเก็บค่าบริการใดๆ และจัดแต่งพื้นที่ไว้อย่างสวยงาม อาจประกอบด้วย ไม้ต้น ไม้ดอกไม้ประดับ สระน้ำ สนามหญ้า เป็นต้น นอกจากนี้ยังประกอบด้วยสิ่งอำนวยความสะดวก

ต่าง ๆ ไว้คอยบริการประชาชน และทั้งนี้ยังสามารถใช้เป็นที่ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ได้อีกด้วย(จรัสมือขุนทด, 2559a)

2. ความเป็นมาของสวนสาธารณะ

ปีค.ศ. 1760 ประเทศอังกฤษเกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ ทั้งในภาคเกษตรกรรม การผลิต การทำเหมืองแร่ การคมนาคม และเทคโนโลยี กระบวนการผลิตจากเดิมที่เคยใช้แรงงานคน สัตว์ และพลังน้ำ ถูกเปลี่ยนเป็นเครื่องจักรและระบบโรงงานแทน เมื่อโรงงานเกิดขึ้นจำนวนมาก แรงงานจากชนบทก็พากันอพยพเข้ามาทำงาน และรวมกลุ่มลงหลักปักฐานในเมืองอย่างแน่นหนา จนก่อกำเนิดเป็น ‘ชุมชนแออัด’ ที่เสื่อมโทรม ขาดสุขลักษณะ และไม่มีพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจมากเท่าที่ควร ผู้ใช้แรงงานเลยชอบแอบไปใช้พื้นที่ว่างหรืออุทยานส่วนตัวของกษัตริย์และพวกชนชั้นสูงเป็นประจำ ทำให้พวกเขาถูกลงโทษอยู่บ่อยครั้ง นานวันเข้าความอดทนของผู้ใช้แรงงานเริ่มลดลงเรื่อยๆ จนในที่สุดลุกลามกลายเป็นเหตุจลาจล จนเกิดเป็น ‘ขบวนการอุทยานเพื่อประชาชน’ (People’s Parks Movement) หรือการเรียกร้องให้มีพื้นที่สาธารณะแก่ประชาชน

หลังจากนั้นทางราชการก็ยอมให้ประชาชนเข้าไปใช้อุทยานของกษัตริย์หรือขุนนางชั้นสูง เพียงแต่ต้องเสียค่าเช่า หรือถ้าเช่าฟรีก็ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่เจ้าของที่กำหนดไว้ ตั้งแต่นั้นมา อุทยานที่ยอมเปิดให้ประชาชนเข้าไปใช้ก็จะถูกเรียกว่า ‘อุทยานประชาชน’ (People’s Parks) และกลายเป็นอุทยานหรือสวนสาธารณะ (Public Parks) ตัวอย่างอย่างในปัจจุบันนี้ ได้แก่ซึ่งสวนสาธารณะ ‘เบอร์เคนเฮด’ (Birkenhead Park) ประเทศอังกฤษ ถือเป็นสวนสาธารณะแห่งแรกของโลก ที่สร้างด้วยเงินภาษีของประชาชน ออกแบบโดย ‘โจเซฟ แพกซ์ตัน’ (Joseph Paxton) นักจัดภูมิทัศน์และสถาปนิกชาวอังกฤษ เบอร์เคนเฮดใช้เวลาในการก่อสร้างยาวนานถึง 5 ปี จนกระทั่งเปิดอย่างเป็นทางการในวันที่ 5 เมษายน ปีค.ศ. 1847 เวลาต่อมาสวนสาธารณะแห่งนี้ ยังถูกกำหนดให้เป็นเขตอนุรักษ์ในปีค.ศ. 1977 และประกาศให้เป็นภูมิทัศน์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกในปีค.ศ. 1995 ก่อนจะถูกปล่อยให้เป็นพื้นที่ทิ้งร้างเรื่อยมา จนปลายศตวรรษที่ 20 เบอร์เคนเฮดถูกบูรณะครั้งใหญ่ มีการฟื้นฟูอาคาร ซ่อมสะพานทางเดินต่างๆ ปลูกต้นไม้ เพิ่มที่จอดรถ ไปจนถึงทำความสะอาดทะเลสาบให้ใหม่เอี่ยมน่าใช้งาน เหมือนยุคแรกๆ ที่เปิดสวน ซึ่งการปรับปรุงครั้งนี้ใช้เงินไปทั้งสิ้น 11.5 ล้านปอนด์ และกลับมาเปิดให้บริการอีกครั้งหลังใช้เวลาบูรณะไป 6 ปี(พัชรบอนคำ, 2564)

สวนสาธารณะแห่งแรกในประเทศไทยเกิดขึ้นในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 โปรดพระราชทานที่ดินอันเป็นทรัพย์สินส่วนพระองค์ ณ ตำบลศาลาแดง จำนวน 360 ไร่ มีพระราชประสงค์ให้จัดเป็นสวนพฤกษชาติสาธารณะ มีเครื่องเล่นและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ เช่น สนามฟุตบอล สนามเด็ก สระว่ายน้ำ เพื่อให้ประชาชนทุกเพศทุกวัยได้มีโอกาสใช้สถานที่นี้สำหรับพักผ่อน และโปรดพระราชทานนามสวนสาธารณะแห่งนี้ว่า “สวนลุมพินี” อันเป็น

นามที่ได้มาจากชื่อ ลุมพินีวัน ตำบลหนึ่งในประเทศเนปาลอันเป็นสถานที่ประสูติของพระพุทธเจ้า (กองบรรณาธิการศิลปวัฒนธรรม, 2566)

3. ความสำคัญของสวนสาธารณะ

(รศ.ดร.อาชัญญา รัตนอุบล และคณะ, 2548) สวนสาธารณะมีความสำคัญดังนี้ คือ

- 3.1 เป็นสถานที่ที่คนใช้สร้างความสมบูรณ์ให้แก่ตนเองทั้งร่างกายและจิตใจ
- 3.2 เป็นสถานที่ป้องกันการบุกรุกทำลายธรรมชาติในขณะเดียวกันก็เป็นสถานที่ที่ส่งเสริมให้ธรรมชาติที่สมดุลกันเอง
- 3.3 ช่วยป้องกันธรรมชาติไม่ให้สูญหายไป
- 3.4 ความต้องการที่ว่างสำหรับการจัดสวนสาธารณะในชุมชนเมืองทำให้เกิดผลดีเช่น มีที่ว่างสำหรับปลูกต้นไม้หลายๆ ต้นไม้จะทำหน้าที่ป้องกันมิให้เกิดอากาศเสีย
- 3.5 ช่วยให้คนในสังคมได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติและรู้ซึ่งถึงความจำเป็นที่จะต้องรักษาธรรมชาติไว้
- 3.6 สิ่งต่าง ๆ ที่สร้างไว้ในสวนสาธารณะมีผลดีต่อเศรษฐกิจของชุมชนเมือง เช่น บริเวณธรรมชาติประวัติศาสตร์สถานที่เล่นกลางแจ้ง เป็นต้น ซึ่งจะเป็นสิ่งดึงดูดผู้คนในบริเวณใกล้เคียงและที่ห่างไกลเข้าใช้บริการในสวนสาธารณะนั้น ๆ
- 3.7 สวนสาธารณะมีประโยชน์ต่อการศึกษาสถานศึกษาที่ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งสนับสนุนการศึกษาที่เกี่ยวกับการศึกษาในห้องเรียน โดยเน้นหนักถึงการใช้อยู่ของความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับคน

4. ประเภทสวนสาธารณะ

(สำนักสิ่งแวดล้อม, 2562) จำแนกสวนสาธารณะในประเทศไทยออกเป็น 7 ประเภท คือ

- 4.1 สวนหย่อมขนาดเล็ก (Pocket Park, Mini Park, Tot lots) ลักษณะของสวนมีดังนี้
 - 4.1.1 มีขนาดพื้นที่ไม่เกิน 2 ไร่
 - 4.1.2 รัศมีบริการเป็นวงรอบประมาณ 1 กิโลเมตร
 - 4.1.3 การให้บริการระยะเดินใช้เวลา 5-10 นาที
 - 4.1.4 การกระจายตัวของสวนควรอยู่ในระยะเดินเท้า
 - 4.1.5 มีการเข้าถึงโดยสะดวกและไม่ต้องข้ามถนน อาจอยู่ระหว่างอาคารหรือกลุ่มอาคาร
 - 4.1.6 มีแนวทางการพัฒนาโดยอาศัยที่เว้นว่างขนาดเล็ก ที่ทิ้งร้าง

4.1.7 เหมาะสำหรับย่านที่มีครอบครัวมาก ใช้เป็นที่สำหรับเด็กเล่น ออกกำลังกายและพักผ่อนของประชาชน

4.2 สวนหมู่บ้าน (Neighborhood Park) ลักษณะของสวนมีดังนี้

- 4.2.1 มีขนาดพื้นที่มากกว่า 2 ไร่แต่ไม่เกิน 25 ไร่
- 4.2.2 รัศมีการให้บริการเป็นวงรอบประมาณ 1-3 กิโลเมตร
- 4.2.3 เป็นสวนสำหรับประชาชนผู้อาศัยในละแวกบ้านนั้น
- 4.2.4 มีสิ่งอำนวยความสะดวกมากกว่าสวนหย่อมขนาดเล็ก

4.3 สวนชุมชน (Community Park) ลักษณะของสวนมีดังนี้

- 4.3.1 มีพื้นที่มากกว่า 25 ไร่แต่ไม่เกิน 125 ไร่
- 4.3.2 รัศมีการให้บริการเป็นวงรอบประมาณ 3-8 กิโลเมตร
- 4.3.3 มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มมากกว่า 2 สวนแรกและมีที่เล่นกีฬา
- 4.3.4 มีพื้นที่สำหรับการพักผ่อนแบบเพลิดเพลินกับสิ่งสวยงาม เช่น ไม้ดอกไม้ประดับ

ระดับ

4.4 สวนระดับย่าน (District Park) ลักษณะของสวนมีดังนี้

- 4.4.1 มีขนาดพื้นที่มากกว่า 125 ไร่แต่ไม่เกิน 500 ไร่
- 4.4.2 รัศมีการให้บริการมากกว่า 8 กิโลเมตร
- 4.4.3 การให้บริการผู้สูงอายุใกล้เคียงมาด้วยการเดินผู้สูงอายุใกล้เคียงเดินทางด้วยระบบขนส่งมวลชน รถยนต์
- 4.4.4 มีสิ่งอำนวยความสะดวกบางอย่างที่ไม่มีในสวน 1-3 ก่อนหน้าเช่น บริเวณปิกนิก ที่จอดรถ ลานอเนกประสงค์ บริเวณที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น สวนดอกไม้ขนาดใหญ่ สระ เล่นเรือ จักรยาน บึงตกปลา ลำธาร

4.5 สวนระดับเมือง (City Park) ลักษณะของสวนมีดังนี้

- 4.5.1 มีพื้นที่มากกว่า 500 ไร่ขึ้นไป
- 4.5.2 รัศมีการให้บริการเป็นวงรอบแก่คนทั้งเมืองและพื้นที่ใกล้เคียง ในเขตอิทธิพลของเมือง
- 4.5.3 มีลานกว้างสำหรับการจัดงานประเพณี
- 4.5.4 ผู้มาใช้บริการเดินทางมาจากทั่วกรุงเทพมหานครและใช้เวลาพักผ่อนนานกว่าครึ่งวัน

4.5.5 มีกิจกรรมในสวนที่หลากหลายและเน้นหนักไปทางด้าน Active Recreation นอกเหนือจากกิจกรรมต่างๆ ที่มีอยู่ในสวนระดับ 1-4 เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน ตื่นเต้น ดึงดูดใจ

4.6 สวนถนน (Street Park) แบ่งประเภทได้อีก 3 ประเภท

4.6.1 สวนไหล่ทางหรือทางจักรยาน: เป็นแนวต้นไม้ที่เรามักจะเห็นกันตามข้างถนน

4.6.2 สวนเกาะกลาง: สวนที่เกาะกลางถนน

4.6.3 สวนทางแยก: สวนที่เกาะทางแยก มักมีพื้นที่เป็นทรงสามเหลี่ยม

4.7 สวนเฉพาะทาง (Special Purpose Park) ไม่จำกัดขนาด เช่น สวนอนุสาวรีย์ ลานอเนกประสงค์ สวนประวัติศาสตร์ สวนวัฒนธรรม เช่น สวนอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ สวนหย่อมลานพลับพลามหาเจษฎาบดินทร์ ฯลฯ

5. ลักษณะสวนสาธารณะที่ดี(รศ.ดร.อาชญญา รัตนอุบล และคณะ, 2548)

5.1 ด้านการให้ความสะดวกแก่ผู้มาใช้บริการ

5.1.1 มีป้ายชื่อบอกชื่อสวนสาธารณะบริเวณประตูทางเข้าทั่วไป ป้ายสัญลักษณ์เพื่อบอกกฎเกณฑ์การใช้สถานที่ เช่น ห้ามสูบบุหรี่ ห้ามเล่นฟุตบอล เป็นต้น

5.1.2 มีแผนที่และแผนผังแสดงขอบเขตและตำแหน่งของสวนสาธารณะ เพื่อให้ผู้ใช้บริการทราบว่าควรจะไปที่ใดก่อน

5.1.3 มีม้านั่ง

5.1.4 ศาลาพักผ่อน ประกอบด้วยศาลานั่งชมวิว ศาลาจัดกิจกรรมต่าง ๆ เป็นต้น

5.1.5 สะพาน ประกอบด้วยสะพานสำหรับคนข้าม ข้ามสระน้ำ เป็นต้น

5.1.6 มีถนนภายในสถานที่พักผ่อนที่ควรมีความกว้าง ส่วนโค้งและสัดส่วนตามมาตรฐาน

5.1.7 มีถังขยะ มีสุขา ชาย- หญิงและสำหรับผู้พิการ

5.1.8 มีศูนย์ให้คำแนะนำและให้บริการประชาสัมพันธ์เพื่อเป็นศูนย์ติดต่อและศูนย์รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ แก่ประชาชนผู้เข้าใช้บริการ

5.1.9 มีระบบงานไฟฟ้าและเครื่องเสียงในสวนสาธารณะ

5.2 ด้านความปลอดภัย

5.2.1 มียามรักษาการณ์

5.2.2 มีแสงสว่างในเวลากลางคืน

- 5.2.3 มีประตูเข้าออกไม่มากนัก ในเวลากลางคืนควรเปิดประตูเดียว
- 5.2.4 ทำรั้วกันบริเวณที่ไม่ปลอดภัย เช่น รั้วกันริมน้ำหากส่วนนั้นอยู่ใกล้สนามเด็กเล่น
- 5.2.5 ตรวจตราสายไฟและปลั๊กไฟ
- 5.2.6 ตัดต้นไม้ที่มีกิ่งแห้งหรือแต่งพุ่มไม้เสมอไม่ให้มีดทึบเกินไป
- 5.2.7 ควรมีหน่วยพยาบาล

5.3 ด้านการดูแลรักษา

- 5.3.1 ทำความสะอาดสม่ำเสมอ เช่น เก็บขยะกวาดถนน กวาดสนาม เป็นต้น
- 5.3.2 ตัดหญ้า ตัดแต่งทรงพุ่มของต้นไม้
- 5.3.3 ให้อุ๋ย รดน้ำ พรุนดิน และฉีดยากันแมลง
- 5.3.4 มีการปลูกต้นไม้ทดแทนไม้เดิมที่ตายไปหรือกำลังจะตาย
- 5.3.5 ซ่อมแซมอุปกรณ์ เช่น ทาสีเก้าอี้ติดป้ายหรือทำรั้วใหม่
- 5.3.6 ชักชวนให้ประชาชนช่วยกันรักษาความสะอาด
- 5.3.7 อนุรักษ์สภาพที่สวยงามตามธรรมชาติไว้ให้ดียิ่งขึ้น

6. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะ

ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้หรือไม่ใช้สวนสาธารณะประกอบด้วย 8 ปัจจัย ดังนี้ (นิริวดี ทองป่อง, 2546)

6.1 การเดินทางและการเข้าถึงสวนสาธารณะ ความสะดวกในการเข้าถึงและบรรยากาศเส้นทางระหว่างการเดินทางเพื่อเข้าถึงสวนสาธารณะ มีส่วนในการช่วยเพิ่มหรือลดขอบเขตพื้นที่บริการกับสวนด้วย หากสวนสาธารณะนั้น ๆ มีทางเท้าและติดกับถนนสายหลักมีการเข้าถึงที่สะดวกจะช่วยเพิ่มจำนวนผู้เข้ามาใช้งานในพื้นที่ได้ แต่หากพื้นที่สวนสาธารณะนั้น ๆ เป็นทางแคบในซอยลึก และไม่มีการเดินไปมาอยู่ตลอดอาจสร้างความกลัวและความกังวลถึงความไม่ปลอดภัยและความไม่สะดวกในการเข้าถึง

6.2 ความน่าสนใจในสวนสาธารณะ คนที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ อาจจะไม่รู้จักหรือไม่ทราบว่ามีส่วนสาธารณะของเมือง หรือสถานที่พักผ่อนที่อยู่ในย่านใกล้บ้าน จึงทำให้ผู้ใช้สวนสาธารณะนั้น ๆ น้อยกว่าที่ควรจะเป็น หรือบางกรณีอาจทราบว่ามีส่วนสาธารณะนั้นอยู่ แต่ไม่ทราบว่าสวนสาธารณะแห่งนั้นมีที่น่าสนใจเพียงใด จึงไม่เกิดความสนใจที่จะไป ดังนั้นการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนรับทราบ จึงมีส่วนช่วยให้สวนสาธารณะแต่ละแห่งมีผู้ใช้เพิ่มมากขึ้น

6.3 กิจกรรมที่จะทำในสวนสาธารณะ แต่ละคนมีความต้องการในด้านการพักผ่อนหย่อนใจที่แตกต่างกัน บางคนต้องการแค่นั่งพักผ่อนแบบเงียบ ๆ หรือบางคนอาจจะคุยสนทนาแลกเปลี่ยนความเห็นกับผู้อื่น ในขณะที่บางคนชอบเดินดูนิทรรศการ เป็นต้น สวนสาธารณะส่วนใหญ่จะทำในลักษณะของการออกแบบเชิงธรรมชาติเพียงอย่างเดียว ซึ่งไม่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้บริการที่ชื่นชอบทางด้านอื่น ๆ ส่งผลให้พื้นที่นั้น ๆ อาจจะต้องมีผู้ใช้งานได้เพียงร้อยละ 20-30 จากผู้ต้องการใช้งานสวนสาธารณะนั้น ดังนั้นการออกแบบรูปแบบของสวนสาธารณะนั้นควรมาจากฐานความต้องการของผู้ใช้งานในพื้นที่นั้น ๆ ซึ่งในพื้นที่หนึ่งอาจจะมีกิจกรรมที่หลากหลายประเภทเปลี่ยนไปตามยุคตามสมัย เพื่อตอบสนองกับกลุ่มคนหลาย ๆ กลุ่ม

6.4 ความทรุดโทรมของสถานที่ สวนสาธารณะเมื่อเปิดใช้งานเป็นระยะเวลาานาน และไม่มีการบริหารจัดการที่ดี หรือแผนสำหรับการปรับปรุงหรือดูแลในระยะยาว ก็มักจะส่งผลให้เกิดปัญหาความทรุดโทรมลงตามกาลเวลา ส่งผลให้ผู้ใช้บริการในพื้นที่ลดลง การทรุดโทรมของสวนสาธารณะอาจเป็นได้ทั้งสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ หรือลานกิจกรรม สนามเด็กเล่น และเครื่องเล่นสำหรับเด็ก หากสนามเด็กเล่นเกิดความทรุดโทรมไม่พร้อมใช้งานได้ 100% ก็อาจทำให้เกิดอันตรายถึงชีวิตเด็กที่เข้ามาทำกิจกรรมในพื้นที่ได้

6.5 ความปลอดภัย การที่ผู้ใช้งานในสวนสาธารณะมีจำนวนน้อย อาจมีปัญหาเกี่ยวโยงมาถึงเรื่องของความรู้สึกไม่ปลอดภัย เนื่องจากสวนสาธารณะเป็นพื้นที่ที่เปิดโอกาสให้คนทั่วไปสามารถเข้ามาใช้พื้นที่ได้โดยอิสระ ซึ่งในอดีตมีข่าวเกี่ยวกับอันตรายต่าง ๆ ในสวนสาธารณะอยู่บ่อยครั้ง ดังนั้นการออกแบบพื้นที่ภายในสวนสาธารณะถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้ลดการเกิดปัญหาด้านความปลอดภัยภายในพื้นที่ เช่น ประตูเข้า-ออกไม่ควรมีมากเกิดไป ไม่ให้มีพื้นที่ลับตาคน เป็นต้น และสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งคือมาตรการรักษาความปลอดภัยการจัดเวรยามตรวจตราพื้นที่เพื่อลดการเกิดปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่สวนสาธารณะ และให้ผู้ใช้เกิดความสบายใจในการเข้าใช้พื้นที่

6.6 ความดึงดูดใจ ปัจจุบันผู้บริโภคมีทางเลือกที่กิจกรรมในเวลาว่างได้อย่างหลากหลายรูปแบบ อาทิ การเลือกใช้สวนสาธารณะเป็นสถานที่ในการทำกิจกรรมกลางแจ้ง พิเศษเดินห้าง ดูโทรทัศน์ สังสรรค์กับเพื่อน หรือไปดูหนังฟังเพลง กิจกรรมเหล่านี้อาจดึงดูดใจมากกว่าการไปสวนสาธารณะ ดังนั้นการสร้างสวนสาธารณะอาจไม่ได้ขึ้นอยู่กับประกอบโครงการ และ รูปแบบของสวนสาธารณะเท่านั้น แต่อยู่ที่การจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ การประชาสัมพันธ์และการจูงใจ (Promote) ให้คนสนใจสวนสาธารณะ โดยการสร้างหรือปลูกฝังพื้นฐานและนิสัยของผู้บริโภค เช่น การส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเล่นกีฬาในเวลาว่าง ส่งเสริมให้ทุกคนออกกำลังกายโดยชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับ สนับสนุนวัยทำงานโดยการจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายให้เลือกทำ การส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมทางการกีฬาต่าง ๆ จะช่วยสร้างค่านิยมให้คนหันมาใช้สวนสาธารณะ

เพื่อการออกกำลังกายและหันมาดูแลสุขภาพตัวเองมากยิ่งขึ้น ซึ่งรูปแบบของสวนก็มีส่วนสำคัญที่จะช่วยให้ผู้คนเข้ามาใช้สวนสาธารณะมากขึ้นด้วย สวนที่มีความสวยงามจะทำให้ผู้ใช้งานเกิดความพอใจและอยากกลับมาใช้อีกครั้ง

6.7 ขนาดและรูปร่างของสวนสาธารณะ เป็นส่วนหนึ่งที่มีผลต่อการตัดสินใจที่จะใช้หรือไม่ใช้สวนสาธารณะ ผลจากการศึกษาของ พบว่า สัดส่วนและตำแหน่งของการเข้าถึงมีความสัมพันธ์กับความสบายใจของผู้ใช้ สวนจะมีขนาดกว้างใหญ่หรือจะมีขนาดแคบมีส่วนสัมพันธ์กับความรู้สึกปลอดภัยของผู้ใช้เช่นกัน เช่น สวนที่มีสัดส่วนแคบยาวหรือโล่งกว้างเกินไปจะมีผลต่อการใช้พื้นที่ของสวน โดยสัดส่วนแคบอาจจะรู้สึกถึงความแออัด และรู้สึกไม่สามารถหาตำแหน่งที่ปลอดภัยได้ ขณะที่พื้นที่มีขนาดโล่งกว้างมากก็อาจจะมีลักษณะไม่เหมาะสมกับกิจกรรมทั่วไป

6.8 ปัญหาด้านการยึดครองพื้นที่ของบุคคล สวนสาธารณะเป็นสถานที่ที่เปิดให้บริการสำหรับคนทุกกลุ่ม โดยไม่เจาะจงบุคคลใดบุคคลหนึ่ง และไม่ประสงค์ให้ใครยึดครองบางส่วนของพื้นที่นั้นอย่างถาวร สวนสาธารณะที่มักพบปัญหาการยึดครองมากที่สุดคือสวนระดับชุมชน เนื่องจากผู้ที่อยู่อาศัยในเขตติดต่อกับสวน มักจะนำเก้าอี้ส่วนตัวออกมาตั้ง การนำพืชผักสวนครัวมาปลูกในบริเวณสวนสาธารณะ และการทำประตูเข้า-ออกที่ติดทางเข้าบ้านของตนเอง ฯลฯ การกระทำเหล่านี้ทำให้ผู้ที่เข้ามาใช้สวนเกิดความเข้าใจว่าพื้นที่นั้นมีเจ้าของและไม่อยากเข้าไปใช้ ซึ่งอันที่จริงแล้วทุกคนที่เข้าไปใช้พื้นที่ควรจะได้รับสิทธิในการใช้พื้นที่ได้ทุกส่วนของสวนสาธารณะนั้น ๆ โดยเท่าเทียมกัน เนื่องจากการสร้างสวนมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทุกคนได้ใช้งานอย่างอิสระ

แนวคิดป่าในเมือง

1. ความหมายของป่าในเมือง

The Cooperative Forestry Act (1978) ได้อธิบายความหมายของ การป่าไม้ในเมือง (Urban Forestry) หมายถึงกระบวนการที่ครอบคลุมถึงการวางแผน การปลูก การป้องกัน และการจัดการพืชพรรณ ซึ่งรวมถึงทั้งต้นไม้เดี่ยวและกลุ่มต้นไม้เล็ก ๆ รวมถึงพืชพรรณในป่าธรรมชาติที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เมือง พื้นที่ชานเมือง หรือเมืองขนาดเล็ก

(Miller, 1996) กล่าวว่า กลุ่มของพืชพรรณที่อยู่ในหรือบริเวณรอบๆ พื้นที่ตั้งถิ่นที่อยู่อาศัยของมนุษย์ที่หนาแน่น ได้แก่พื้นที่สีเขียวที่พบได้ตั้งแต่ชุมชนขนาดเล็กในเขตชนบท จนถึงมหานครขนาดใหญ่ พื้นที่เหล่านี้ประกอบด้วยต้นไม้และพืชพรรณหลากหลายชนิดที่ปลูกเพื่อประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจของชุมชนมนุษย์ จึงกล่าวได้ว่า "ป่าในเมือง" เป็นแนวคิดที่สำคัญที่ต้องอาศัยความเข้าใจในการจำแนกและแยกแยะพื้นที่ว่าบริเวณใดจัดว่าเป็นเขตเมือง (Urban area) เพื่อให้สามารถกำหนดขอบเขตของการศึกษาและการจัดการพื้นที่ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

การป่าไม้ในเมือง (Urban Forestry) หนึ่งในสาขาวิชาของการป่าไม้ ที่เน้นการปลูกและการจัดการพืชพรรณในเขตเมืองเพื่อประโยชน์ทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยมีจุดประสงค์หลักเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเมืองและส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของสังคม

2. ประเภทป่าไม้ในเมือง (Urban Forest Types)

(มณฑาทิพย์ โสมมีชัย, 2559) ได้จำแนกประเภทป่าไม้ในเมืองออกตามบทบาทหน้าที่ รูปแบบ และลักษณะโครงสร้างของพืชพรรณที่เป็นองค์ประกอบในป่าต่างๆ แบ่งออกเป็น 4 ประเภทด้วยกัน ดังนี้

2.1 ป่าในเมืองเพื่อความรื่นรมย์ (amenity urban forest) ได้แก่ พื้นที่ทั้งหลายที่ปลูกต้นไม้เพื่อเน้นความรื่นรมย์ เพื่อความเจริญตาเจริญใจเป็นหลัก ทั้งทางด้านทัศนียภาพและความเพลิดเพลินใจ ได้เข้าถึงพื้นที่และประกอบกิจกรรมนันทนาการ ประกอบด้วยผืนดินที่เป็นของสาธารณะเป็นหลัก แต่ยังรวมถึงพื้นที่ของเอกชนด้วย เช่น สวนในบ้าน ป่าในเมืองประเภทนี้ นับว่ามีส่วนเสริมที่สำคัญในการสร้างให้เมืองมีความเขียวและเป็นเมืองที่น่าอยู่ ประเภทของป่าในเมืองเพื่อความรื่นรมย์ ได้แก่

2.1.1 สวนสาธารณะและสวนอื่นๆ (parks and gardens) เป็นพื้นที่สีเขียวที่กำหนดเจาะจง เพื่อให้สาธารณะชนเข้าถึงและพักผ่อนหย่อนใจ โดยรวมความหลากหลายทางภูมิทัศน์และพืชพรรณ (บางครั้งรวมถึงถิ่นที่อยู่อาศัยกึ่งธรรมชาติของระบบนิเวศ) และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับประชาชน และบางกรณีอาจรวมถึงด้านกีฬาและ/หรือพื้นที่เล่น หากมีขนาดเล็กอาจรวมถึงสวนชุมชน (Community gardens) ด้วย

2.1.2 พื้นที่นันทนาการทั่วไป (informal recreation areas) เป็นพื้นที่สีเขียวที่เปิดให้ประชาชนเข้าถึงและพักผ่อนหย่อนใจได้ แต่จัดสิ่งอำนวยความสะดวกไม่เต็มรูปแบบ มักประกอบด้วยพื้นที่สนามหญ้าเพื่อนันทนาการเป็นหลัก แต่จะมีการปลูกต้นไม้ตามพื้นที่ระหว่างทางเดิน และอาจมีห้องน้ำและที่จอดรถบ้าง

2.1.3 พื้นที่กีฬากลางแจ้ง (outdoor sport areas) เป็นพื้นที่สีเขียวที่กำหนดไว้สำหรับเล่นกีฬา รวมถึงสนามกีฬาประเภทต่างๆ เช่น สนามกอล์ฟ และกิจกรรมกลางแจ้งอื่นๆ มักจะอยู่ในสวนสาธารณะ แต่อาจแยกออกไปเลยก็ได้ภายในกรณีของสนามกอล์ฟ พื้นที่สนามกีฬากลางแจ้งนี้จะมีการปลูกต้นไม้ตามริมขอบพื้นที่ หรือปลูกกระจายในพื้นที่

2.1.4 พื้นที่เล่น (play areas) เป็นพื้นที่สีเขียวที่กำหนดโดยเฉพาะสำหรับเด็กเล่น มีการจัดบริการอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกหลายระดับ อาจแยกหรือมักจะรวมอยู่ในสวนสาธารณะ หรือพื้นที่นันทนาการทั่วไป และพื้นที่กีฬากลางแจ้ง

2.1.5 สวนในบ้าน (domestic gardens) เป็นพื้นที่สีเขียวภายในบริเวณที่พักอาศัยส่วนบุคคล ซึ่งโดยทั่วไปไม่เปิดให้สาธารณะชนเข้าถึง แต่มักมีส่วนเสริมสำคัญต่อความเป็นพื้นที่สีเขียวของสภาพแวดล้อมเมือง

2.2 ป่าในเมืองที่เป็นริ้วยาว (linear urban forest) ได้แก่ พื้นที่สีเขียวที่ปรากฏควบคู่กันไป เป็นสิ่งที่เป็นแนวริ้วยาว โดยเฉพาะตามแนวเส้นทางขนส่ง เช่น ถนน ทางรถไฟ ลำคลอง รวมทั้งแม่น้ำลำธาร พื้นที่สีเขียวประเภทนี้มีลักษณะเด่นชัดที่เป็นริ้วยาว และมีบทบาทสำคัญทางยุทธศาสตร์ในการกำหนดพื้นที่สีเขียว เช่น เป็นแนวเชื่อมโยงสีเขียว (green links) และทางฉนวนสีเขียว (green corridors) จึงอาจแยกประเภทป่าในเมืองที่เป็นริ้วยาว ได้แก่

2.2.1 ป่าตามริมฝั่งแม่น้ำและลำคลอง (river and canal banks) เป็นพื้นที่สีเขียวที่เลียบไปตามแนวขอบของแม่น้ำหรือลำคลอง และทำให้เกิดแนวทางฉนวนริ้วแม่น้ำลำคลอง

2.2.2 ป่าริมทางฉนวนขนส่ง (transport corridors) เป็นพื้นที่สีเขียวที่มักจะมีควบคู่ไปกับเส้นทางขนส่ง รวมถึงถิ่นอาศัยของระบบนิเวศที่หลากหลาย ข้างทางรถไฟ ซึ่งปกติไม่ค่อยมีการเข้าไปใช้งาน แต่มีบทบาทสำคัญที่เป็นระบบโครงข่ายที่โล่ง พื้นที่สีเขียวตามแนวถนน และพื้นที่ขนาดใหญ่ที่ปกคลุมด้วยหญ้า ไม้พุ่ม ไม้ยืนต้น และป่าที่พบเห็นตามข้าง ถนนหรือทางหลวงสายต่างๆ รวมทั้งพื้นที่สีเขียวตามแนวทางเท้าและทางจักรยาน

2.2.3 ป่าที่เป็นริ้วยาวอื่นๆ (other linear features) ได้แก่ พื้นที่สีเขียวที่เป็นริ้วยาวอื่นๆ เช่น ริ้วยาวตามแนวหน้าผา หรือพื้นที่ธรรมชาติอื่นๆ

2.3 ป่าในเมืองเพื่ออนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (environmental urban forest) พื้นที่สีเขียวที่เป็นถิ่นที่อยู่อาศัยกึ่งนิเวศ พื้นที่นี้อาจครอบคลุมพื้นที่ชนบทที่มีอยู่ก่อนที่พื้นที่เมืองขยายไปถึง ในทางกลับกัน อาจเป็นพื้นที่ที่เกิดจากกระบวนการธรรมชาติที่เกิดระบบนิเวศใหม่บนพื้นที่ที่ถูกทอดทิ้ง หรือพื้นที่ที่ถูกรบกวน หรือจากการริเริ่มใหม่ๆ เช่น ป่าในเมือง และการฟื้นฟูระบบนิเวศที่เสื่อมโทรม ระบบนิเวศดังกล่าวล้วนมีส่วนเสริมสร้างอย่างสำคัญยิ่งต่อภูมิทัศน์เมือง แต่อาจจะเข้าถึงเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของสาธารณะชนได้หรือไม่ได้ก็ตาม ในบางกรณีอาจมีการเข้าถึงได้อย่างไม่เป็นทางการ แต่ยังคงมีความสำคัญต่อประชาชนท้องถิ่นอย่างยิ่ง ได้แก่

2.3.1 พื้นที่ชุ่มน้ำ (wetland) เป็นพื้นที่ป่าที่เป็นถิ่นอาศัยของระบบนิเวศชุ่มน้ำเป็นหลัก รวมถึงส่วนที่เป็นน้ำ ลำน้ำที่ไหล ห้วย หนอง ที่ขึ้นแฉะ และพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีพืชพรรณขึ้นอยู่

2.3.2 พื้นที่ป่า (woodland) หมายรวมถึงพื้นที่ป่าในเมืองทุกรูปแบบ รวมถึงป่าผลัดใบ (ทั้งป่ากึ่งธรรมชาติดั้งเดิมและที่เกิดขึ้นใหม่) ป่าผสม และป่าสน รวมถึงแปลงปลูกป่าและแนว

2.3.3 ทิวไม้ (shelterbelts) และรวมถึงป่าที่ปลูกใหม่ ซึ่งในที่นี้หมายรวมถึงป่าชุมชน ซึ่งชุมชนได้ร่วมอนุรักษ์ไว้เป็นพื้นที่ป่าและแหล่งอาหารของชุมชนด้วยพื้นที่พุ่มไม้ เป็นพื้นที่ที่มีไม้พุ่มขึ้นปกคลุมเป็นส่วนใหญ่ รวมทั้งหญ้าและไม้พุ่มต่างๆ ที่เกิดขึ้นในเขตเมือง

2.3.4 ทุ่งหญ้า (grassland) พื้นที่ทุ่งหญ้าที่ไม่ได้มีการปรับปรุงเพื่อการเกษตรและไม่เป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่สีเขียวเพื่อความเจริญตาเจริญใจ หมายรวมถึงทุ่งหญ้าประเภทต่างๆ ที่ไม่ได้ปรับปรุงพื้นที่ และพื้นที่เสื่อมโทรมที่ฟื้นฟูให้มีพืชพรรณขึ้นปกคลุม แต่ต้องไม่เป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่สีเขียวเพื่อนันทนาการเต็มรูปแบบ

2.4.5 พื้นที่ถูกรบกวน (disturbed areas) เป็นพื้นที่ซึ่งถูกรบกวนหรือถูกพัฒนาก่อนหน้า หรือเป็นพื้นที่ดินที่ถูกปล่อยทิ้งร้างเอาไว้แล้วเริ่มมีพืชพรรณและไม่ยึดต้นเข้าทดแทนเองตามกระบวนการทางธรรมชาติ

2.4 ป่าในเมืองเพื่อประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ (economic urban forest) เป็นพื้นที่ป่าที่อยู่ในเขตเมืองที่มุ่งประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจและเพื่อประโยชน์ใช้สอยเป็นสำคัญ อาจเป็นพื้นที่ของรัฐหรือเอกชนก็ได้ ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวนอกจากจะมุ่งเน้นประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจแล้ว ยังอาจให้ประโยชน์ในแง่ของความเจริญตาเจริญใจ และเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจด้วย รวมทั้งรักษาสภาพแวดล้อมในทางอ้อมด้วย ตัวอย่างของป่าในเมืองประเภทนี้ได้แก่

2.4.1 พื้นที่ฟาร์ม (farmland) เป็นพื้นที่สีเขียวภายใต้การจัดการทางเกษตร รวมถึงฟาร์ม ซึ่งมีหน้าที่ในการให้ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ และยังมีหน้าที่ในการใช้สอยด้านนันทนาการ และการศึกษาได้ด้วย เช่น ฟาร์มเมือง (city farms)

2.4.2 สวนไม้ผล (fruit orchards) หรือ สวนวนเกษตร (agroforestry) เป็นสวนที่ปลูกไม้ผล ยึดต้น หรืออาจเป็นไม้ผลยึดต้นควบกับไม้ป่า หรืออาจเป็นไม้ป่า ควบกับพืชเกษตรที่มุ่งเน้นในเชิงเศรษฐกิจและเป็นแหล่งอาหารของชุมชนเป็นสำคัญ

2.4.3 สวนป่า (plantation) เป็นสวนป่าที่ปลูกไม้ยืนต้นเพื่อมุ่งเน้นผลผลิตเนื้อไม้เป็นสำคัญพื้นที่สวนป่านั้นนอกจากจะมุ่งเน้นประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจเป็นสำคัญแล้ว ยังอาจใช้ประโยชน์ในแง่ของการเป็นพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจ และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้อีกด้วย ตัวอย่างเช่น สวนป่าไม้สัก สวนป่าไม้ยูคาลิปตัส เป็นต้น

3. บทบาทของป่าในเมือง

ป่าในเมืองและพื้นที่สีเขียวซึ่งมีไม้ยืนต้นเป็นองค์ประกอบหลักก่อให้เกิดประโยชน์ทางอ้อม นานาประการ ทั้งช่วยปรับภูมิทัศน์ให้สวยงาม ร่มรื่นให้สถานที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ออกกำลังกาย และให้ปอดแก่ชุมชนทำให้ชุมชนเป็นเมืองที่น่าอยู่ (บุญวงศ์ ไทยอุตสาห, 2538) ได้สรุปบทบาทของพื้นที่สีเขียวในเขตชุมชนเมืองว่ามีบทบาทสำคัญ 4 ประการ คือ

3.1 บทบาทในการปรับสภาพภูมิอากาศให้ดีขึ้น ภูมิอากาศที่มีอิทธิพลต่อชีวิตคนในชุมชนเมืองมากที่สุดคืออุณหภูมิของบรรยากาศที่ร้อนอบอ้าวอันเนื่องมาจากก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และฝุ่นละอองจากการจราจรที่ติดขัดคับคั่ง และความร้อนแรงจากรังสีของดวงอาทิตย์ ต้นไม้ช่วยลดความร้อนแรงของอากาศในเขตชุมชนเมืองลงได้ โดย Miller (1996) ได้รายงานว่าต้นไม้ช่วยลดอุณหภูมิของบรรยากาศในช่วงบ่ายได้ 0.7 – 1.3 องศาเซลเซียส และลดอุณหภูมิเฉลี่ยในช่วงฤดูร้อนได้ถึง 3.6 องศาเซลเซียส ในขณะที่ Grey and Deneke (1978) กล่าวว่าอุณหภูมิในชุมชนเมืองสูงกว่าในชนบทรอบนอกประมาณ 0.5 – 1.5 องศาเซลเซียส ยิ่งไปกว่านั้น ผลการศึกษาในเยอรมันตะวันตกยังพบว่า การปลูกไม้ยืนต้นเป็นแนวกว้าง 50 – 100 เมตร ในตัวเมืองจะช่วยลดอุณหภูมิของบรรยากาศลงได้ถึง 3.5 องศาเซลเซียส และช่วยเพิ่มความชื้นสัมพัทธ์ขึ้นได้ถึง 5 เปอร์เซ็นต์ พร้อมกับช่วยกำบังลม ดูดซับเสียง ฝุ่นละออง และก๊าซพิษต่างๆ จนก่อให้เกิดคำขวัญว่า “ต้นไม้คือ เพื่อนชีวิต เจ้าดูดพิษแทนข้า”

3.2 บทบาททางสถาปัตยกรรม ในแง่สถาปัตยกรรมต้นไม้ที่ปลูกตามริมถนนหนทางบนเกาะกลาง ถนน หรือในที่ว่างบริเวณอาคารสถานที่ต่างๆ สามารถทำหน้าที่เป็นฉากกำบังทัศนียภาพที่ไม่ต้องการให้แก่ บุคคลอื่นเห็น อันก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นสัดส่วนส่วนตัวในพื้นที่นั้น ช่วยจำกัดขอบเขตของพื้นที่ไม่ให้ดูแจ้งสว่าง และช่วยหักมุมตัวอาคารหรือขอบถนนให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมอื่นๆ

3.3 บทบาททางวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม บทบาทของไม้ยืนต้นในเขตชุมชนเมืองทางด้านวิศวกรรม สิ่งแวดล้อมที่สำคัญๆ ได้แก่ การช่วยลดมลพิษทางอากาศ มลพิษทางเสียง ลดการสะท้อนของรังสีและแสงไฟ จากยานพาหนะที่แล่นสวนทางมา ใช้ต้นไม้ตามแนวถนนหนทางช่วยบอทิศทางการจราจร ป้องกันการ พังทลายของดินริมถนนและริมลำน้ำในเขตเมือง หากพื้นที่สีเขียวประกอบด้วยหมู่ไม้ใหญ่เสมือนหนึ่งเป็นป่า อยู่ในเมืองก็อาจจะทำหน้าที่เป็นต้นน้ำ หรือแหล่งผลิตน้ำให้แก่ชุมชนเมืองนั้นด้วยก็ได้

3.4 บทบาทในด้านความสวยงาม ชนิด สี สัน รูปทรง โครงสร้าง และความหลากหลายของหมู่ไม้ที่ประกอบกันขึ้นเป็นพื้นที่สีเขียวก่อให้เกิดความสวยงาม อ่อนช้อย กลมกลืนเหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ การมีป่าไม้หรือต้นไม้อยู่ในชุมชนเมืองยังหมายถึงการสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการอยู่อาศัยและ ขยายพันธุ์ของสัตว์ป่าบางชนิด อาทิ กระรอก กระแต และผีเสื้อ อันก่อให้เกิดความเคลื่อนไหวและ สุนทรียภาพในเชิงนันทนาการอีกด้วย

แนวคิด Sponge City

(เนตรธิดา บุนนาค, 2564) แนวคิด “Sponge City” หรือ “เมืองฟองน้ำ” เป็นแนวทางการบริหารจัดการเมืองที่ได้รับการพัฒนาขึ้นในปี ค.ศ. 2013 ในประเทศจีน เพื่อแก้ไขปัญหา

น้ำท่วมและปรับปรุงการอยู่ร่วมกันของผู้คน น้ำ และสิ่งแวดล้อมในเมืองอย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นให้เมืองและโครงสร้างพื้นฐาน เช่น สวนสาธารณะ ถนน และอาคาร ทำหน้าที่เหมือนฟองน้ำที่สามารถดูดซับ กักเก็บ และกรองน้ำฝนได้ตามธรรมชาติ

1. เกณฑ์ในการพัฒนาเมืองฟองน้ำ การพัฒนาเมืองและการก่อสร้างจะต้องคำนึงถึงเกณฑ์ 6 ประการ ได้แก่

1.1 การซึมลงดิน (Infiltration) เพิ่มพื้นที่ที่สามารถซึมน้ำลงดินได้โดยธรรมชาติ เช่น สวนสาธารณะ พื้นที่สีเขียว และพื้นที่เปิดโล่ง

1.2 การกักน้ำ (Retention) สร้างโครงสร้างที่สามารถกักเก็บน้ำฝนได้ เช่น บ่อกักเก็บน้ำ

1.3 การเก็บน้ำ (Storage) สร้างระบบเก็บน้ำฝนในที่ต่าง ๆ เพื่อใช้ในภายหลัง เช่น แทงค์เก็บน้ำฝน

1.4 การบำบัดน้ำ (Purification) ใช้ระบบธรรมชาติในการบำบัดน้ำ เช่น การกรองน้ำผ่านพืชและดิน

1.5 การใช้ประโยชน์น้ำ (Utilization) ใช้น้ำฝนที่เก็บไว้ในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การรดน้ำต้นไม้ การชลประทาน

1.6 การระบายน้ำ (Drainage) พัฒนาระบบระบายน้ำที่มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันน้ำท่วมในช่วงฝนตกหนัก

2. ประโยชน์ของเมืองฟองน้ำ

2.1 การจัดการน้ำท่วม ลดความเสี่ยงจากน้ำท่วมในเขตเมือง

2.2 ปรับปรุงคุณภาพน้ำ ลดมลพิษทางน้ำโดยใช้วิธีการบำบัดตามธรรมชาติ

2.3 การใช้ประโยชน์จากน้ำฝน นำเอาน้ำฝนกลับมาใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 การลดผลกระทบจากปรากฏการณ์เกาะความร้อน เพิ่มพื้นที่สีเขียวและน้ำในเมืองช่วยลดอุณหภูมิและปรับปรุงสภาพอากาศ

แนวคิดเมืองฟองน้ำเป็นการบูรณาการวิธีการจัดการน้ำฝนอย่างยั่งยืนเข้ากับการพัฒนาเมือง ซึ่งจะช่วยปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนและสร้างความยั่งยืนให้กับเมืองในระยะยาว

แนวทางการรับรู้ทางภูมิทัศน์

ในการพิจารณาองค์ประกอบภายในภูมิทัศน์ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบที่แตกต่างกันไปในภูมิทัศน์แต่ละประเภทหรือตามสภาพแวดล้อมแต่ละแบบที่มีองค์ประกอบทางภูมิทัศน์ที่ต่างกัน ต้อง

พิจารณาเป็นกรณีไป ดังนั้นการประเมินคุณภาพทางสายตาจึงต้องทำความเข้าใจในองค์ประกอบของสภาพที่ตั้งหรือภูมิทัศน์เป็นอันดับแรก

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการมองเห็นภูมิทัศน์

1.1 องค์ประกอบทางกายภาพของเมือง

(มลสิทธิ์ หรยงกูร, 2541) องค์ประกอบทางกายภาพของเมือง (The City Image and Its Elements) ที่ผู้คนมักใช้ในการสร้าง จินตภาพขึ้นในใจระหว่างตนเอง และสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับเมือง ให้แนวคิดองค์ประกอบในการรับรู้ของเมือง ทำให้ได้ภาพของเมืองในการค้นหาสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเมืองจากผู้พบเห็นที่ช่วยให้ผู้คนใช้ในการสร้างมโนภาพของตัวเองเกี่ยวกับเมือง ตามองค์ประกอบพื้นฐาน 5 ประการดังนี้

1.1.1 เส้นทาง (Path) ทางสัญจร เป็นช่องทางการเคลื่อนที่ใช้สัญจรไปมา เช่น ถนน ทางรถไฟ ทางด่วน ทางเท้า เป็นต้น เส้นทางเหล่านี้เป็นส่วนที่มีความสำคัญมากต่อการเดินทางของผู้คนในเมือง ในขณะที่ผู้คนเคลื่อนไหวผ่านเส้นทาง ผู้คนมีโอกาสเห็นส่วนต่าง ๆ ของเมืองตามเส้นทาง และเกิดความสัมพันธ์กับองค์ประกอบอื่นๆ ของเมือง

1.1.2 เส้นขอบ (Edge) เส้นขอบ หรือ ขอบเขต เป็นองค์ประกอบที่มีลักษณะกำหนดขอบเขตของบริเวณที่ไม่ได้ใช้เป็นเส้นทางตามทัศนะของผู้สังเกต อาจปรากฏเป็นเส้นกั้นจากส่วนหนึ่งไปอีกส่วนหนึ่ง ที่เป็นแนวกันตามธรรมชาติ เช่น ชายฝั่งทะเล หรือ ริมฝั่งแม่น้ำ และแนวกันที่แสดงขอบเขตที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น กำแพงเมือง คูเมือง

1.1.3 ย่าน (Districts) เป็นบริเวณพื้นที่ชุมชนที่มีขนาดของพื้นที่ตามลักษณะเฉพาะของชุมชน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเมือง มีเอกลักษณ์ของบริเวณอันเกิดจากลักษณะเฉพาะร่วมกันของบริเวณที่ผู้สังเกตเข้าสู่ภายในเมืองได้ โดยแต่ละพื้นที่จะมีสภาพความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันตามโครงสร้างทางสังคม วิถีชีวิตของชุมชนจะแสดงลักษณะกิจกรรมของผู้คนที่ปรากฏเป็นย่านที่มีเอกลักษณ์ที่แตกต่างกันในเมือง

1.1.4 ชุมทาง (Node) จุดศูนย์รวม หรือ ชุมทาง มักเป็นจุดศูนย์กลางของเส้นทาง เช่น บริเวณสี่แยก หรือ ชุมทางสถานีขนส่งต่างๆ ชุมทางสถานีรถไฟใต้ดิน อาจเป็นสถานที่ซึ่งมีกิจกรรมหนาแน่นบริเวณจัตุรัสใจกลางเมือง จุดศูนย์รวมจึงเป็นจุดเด่นเฉพาะตัวของย่านในเมือง เกิดความสัมพันธ์กับเส้นทางต่างๆ ที่รวมกันเป็นชุมทางเมื่อมาถึงและเดินทางเชื่อมต่อไปยังที่อื่นๆ

1.1.5 ภูมิสัญลักษณ์ (Landmark) จุดสังเกต หรือ จุดหมายตา เป็นจุดอ้างอิงหรือ ภูมิสัญลักษณ์ที่ใช้เป็นจุดหมายตา แตกต่างจากชุมทาง ที่บุคคลไม่สามารถเข้าสู่ภายในจุดหมายตาได้ โดยทำหน้าที่เป็นสัญญาณชี้แนะสำหรับสภาพแวดล้อม เช่น ป้าย อาคารสำคัญ ๆ อนุสาวรีย์ เป็นต้น

1.2 องค์ประกอบของการมองเห็น

(Higuchi, 1983) องค์ประกอบที่มีผลต่อการมองเห็น เนื่องมาจากการมองเห็น ความสัมพันธ์ระหว่างจุดมองหรือผู้มองกับวัตถุที่มอง โดยเป็นการมองเห็นที่เป็นลำดับต่อเนื่อง และการเปลี่ยนตำแหน่งในการม่งย่อมส่งผลให้เกิดทัศนียภาพที่เปลี่ยนแปลงไปเช่นกัน โดยสามารถสรุปปัจจัยที่มีผลต่อการมองเห็นได้ดังนี้

1.2.1 ความสามารถในการมองเห็นและไม่สามารถมองเห็น (Visibility and invisibility) คือการที่จุดมอง (View point) หรือตำแหน่งนั้นสามารถมองเห็นภูมิทัศน์หรือวัตถุที่สามารถมองเห็นได้หรือไม่สามารถมองเห็นได้ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับความลึกที่สามารถมองเห็นได้ (Depth of invisibility) เป็นองค์ประกอบของระยะห่างระหว่างผู้มองกับวัตถุที่มองที่จะช่วยกำหนดระยะมองของวัตถุโดยไม่มีสิ่งมารบกวนทางสายตา ความเป็นสามมิติและระยะใกล้ไกลในสิ่งที่ต้องการมองหรือทัศนียภาพ และระยะทางระหว่างผู้มอง และวัตถุที่มอง (Distance) ทำให้ความชัดเจนและรายละเอียดของสิ่งต่างๆ ในภูมิทัศน์ที่เปลี่ยนแปลง ตำแหน่งที่สัมพันธ์กับระยะทางระหว่างผู้มองและวัตถุที่มอง

1.2.2 มุมของการมองเห็น (Angle of incident) ความสามารถในการมองเห็นภูมิ ทัศน์ได้กว้างไกลขึ้นเมื่อมุมมองของการมองเห็นมากขึ้น เนื่องจากแนวของมุมมอง (Line of vision) หรือ มุมตกกระทบที่สายตาปะทะกับระนาบพื้นผิว (Surfaces) ส่วนมุมกด (Angle of depression) เป็นมุมมองจากตำแหน่งที่สูงกว่า มีผลโดยตรงที่ทำให้ความสามารถในการมองเห็นเพิ่มมากขึ้นและ บอกความรู้สึกใกล้ไกลของผู้มองได้ แต่อย่างไรการมองเห็นต้องอยู่ในขอบเขตของมุมการมอง (Angle of elevation) เพราะเป็นตัวกำหนดขอบเขตในการมองเห็นของสายตา

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการประเมินคุณค่าในภูมิทัศน์

การศึกษาวิจัยนี้ได้จำแนกปัจจัยที่มีผลต่อการประเมินคุณค่าในภูมิทัศน์เป็น 2 ส่วนหลัก ได้แก่ ปัจจัยภายในที่เกิดจากตัวมนุษย์ และปัจจัยภายนอก สิ่งเร้าหรือสิ่งแวดล้อม มีดังนี้

2.1 ทัศนคติของบุคคล ทัศนคติ หมายถึง ความโน้มเอียงที่จะแสดงออกในความรู้สึกต่างๆ เช่น ความรู้สึก ชอบหรือไม่ชอบ ซึ่งมนุษย์จะมีอารมณ์ผสมกับความเชื่อของตนต่อสิ่งที่เห็น บุคคล หรือเหตุการณ์ ต่างๆ จึงกล่าวได้ว่าทัศนคติเป็นสภาวะของจิตใจโดยเริ่มจากการรับรู้เบื้องต้น เพื่อเชื่อมโยงกับความรู้ ความคิด ไปสู่การตีความและประเมินคุณค่าสิ่งนั้นว่าพอใจหรือไม่พอใจ ซึ่งทัศนคติที่เกิดขึ้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องมาจากองค์ประกอบดังนี้ (ไพบูลย์ เทวรักษ์, 2540)

2.1.1 ความรู้ เป็นกระบวนการที่เกิดจากการเรียนรู้ ความคิด ความเชื่อ อันเป็นผลมาจากระดับของการศึกษา สาขาของการศึกษา และประสบการณ์ของปัจเจกบุคคล

2.1.2 พฤติกรรมและอารมณ์ เป็นการแสดงออกถึงพฤติกรรม การกระทำ กริยา คำพูด อันเป็นผลมาจากบรรยากาศ สถานที่ ความประทับใจและความพึงพอใจของบุคคล

2.1.3 ค่านิยม เป็นการบอกหรือให้คุณค่าสิ่งต่างๆ รวมถึงเป็นการแสดง ความรู้สึกที่ปัจเจกบุคคลจะยอมรับหรือปฏิเสธ และมีการประเมินค่าเป็นผิด-ถูก ดี-เลว ซึ่งสังคมและ วัฒนธรรมประกอบกับระดับความรู้ การศึกษา และฐานะทางสังคม มีผลทำให้ค่านิยมของบุคคลมีความ แตกต่างกันไป

2.2 ความชอบในภูมิทัศน์ (Landscape Preference) ความชอบในภูมิทัศน์เกิด จากความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ที่ต้องการรู้และจดจำ (Recognition) สิ่งที่เกิดขึ้น โดย ประสบการณ์ของแต่ละบุคคลจะเป็นส่วนช่วยในการจดจำและใช้เพื่อประเมินค่าในเหตุการณ์ครั้ง ต่อไป เช่น สิ่งที่เคยได้รับความพึงพอใจมาก่อน ก็มีแนวโน้มที่จะเป็นที่พึงพอใจเมื่อเกิดขึ้นอีกครั้ง โดย ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเสมือนการสร้างแผนที่ในใจ (Cognitive Map) เพื่อใช้ในการคาดการณ์สิ่งที่จะ เกิดขึ้นและใช้ในการตัดสินใจกระทำ เลือกสิ่งที่จะต้อง การ รวมถึงการหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ต้องการ โดย คุณสมบัติพื้นฐานอันก่อให้เกิดความประทับใจในภูมิทัศน์สามารถสรุปได้ ดังนี้ (วิลลาซีนี สุขสว่าง, 2546)

2.2.1 สภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัย

มนุษย์ชอบสภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัย เนื่องจากความต้องการเอาชีวิตรอดในสภาพแวดล้อมที่มีความอันตราย โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมที่มนุษย์สามารถมองเห็นได้โดยที่ไม่ ต้องถูกมองเห็น เช่น การสร้างพื้นที่ที่สามารถมองจากที่รถไปยังพื้นที่สว่าง เป็นต้น สภาพแวดล้อมที่ ปลอดภัยจึงเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานและพัฒนาแปรเปลี่ยนเป็นความงามที่มนุษย์ชื่นชอบจึงอาจ กล่าวได้ว่าความปลอดภัยในสภาพแวดล้อม มีผลต่อความชื่นชอบและประทับใจของมนุษย์ โดยใน ความชื่นชอบดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับความงามที่เกิดขึ้นในภูมิทัศน์ของมนุษย์

2.2.2 สภาพแวดล้อมที่มนุษย์มีความคุ้นเคย

ความชอบ และความคุ้นเคยในสภาพแวดล้อม มีความสอดคล้องกัน กล่าวคือ มนุษย์มักชอบสภาพแวดล้อมที่ตนคุ้นเคยเสมือนบ้านและยัดบ้านเป็นพื้นฐาน เนื่องจากเป็นสถานที่ทำให้ รู้สึกสบาย และปลอดภัย รวมทั้งชอบสภาพแวดล้อมที่ไม่คุ้นเคยเนื่องจากก่อให้เกิดความรู้สึกแปลก ใหม่ น่าสนใจ ในขณะเดียวกันในความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมก็อาจทำให้มนุษย์เกิดความเบื่อหน่าย และในความแปลกใหม่ไม่คุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมก็อาจเป็นสิ่งที่มนุษย์ไม่ชอบชอบเช่นกัน เนื่องจาก ความกลัว ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าความคุ้นเคยเป็นพื้นฐานความชอบของมนุษย์

2.2.3 สุนทรียภาพในภูมิทัศน์ (The Aesthetics of the Landscape)

คำว่าสุนทรียภาพ (Aesthetic) มีรากศัพท์มาจากคำในภาษากรีก ซึ่งหมายถึง การ รับรู้ทางความรู้สึก หรือการที่มนุษย์รับรู้ได้ถึงความงามจากสิ่งที่ปรากฏ (Simon Bell, 1999:

62.6) ซึ่งสุนทรียภาพในภูมิทัศน์เป็นกระบวนการจดจำภาพที่ประทับใจจากการมองเห็น สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ของแต่ละบุคคลเป็นผลมาจากความรู้ ประสบการณ์ การให้คุณค่า สังคม และวัฒนธรรม เป็นต้น โดยคุณลักษณะดังกล่าวเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ และสั่งสมมา ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้แต่ละคนอาจมีความคิดเห็นเหมือนหรือแตกต่างกันได้ (Simon Bell, 1999: 3) อีกทั้งสุนทรียภาพในการรับรู้ภูมิทัศน์ สามารถอธิบายได้ดังนี้ (วิลาสินี สุขสว่าง, 2546)

2.2.3.1 สุนทรียภาพที่เกิดจากความรูสึก (Sensory Aesthetic) เป็นสุนทรียภาพอันเกิดจากความประทับใจในความงาม เช่น ความสวยงามทิวทัศน์ บทเพลง กลิ่น รวมถึงรสชาติ ซึ่งเป็นการรับรู้ผ่านระบบประสาทสัมผัส (Pure Sensation) โดยในแต่ละบุคคลจะมีความคิดเห็นเหมือนหรือต่างกัันนั้นขึ้นอยู่กับทัศนคติของปัจเจกบุคคล

2.2.3.2 สุนทรียภาพที่เกิดจากรูปทรง (Formal Aesthetic) คือการรับรู้รูปทรง รูปร่างของสิ่งต่างๆ ที่เป็นองค์ประกอบในภูมิทัศน์ ซึ่งการพิจารณาถึงสุนทรียภาพในลักษณะนี้บุคคลมักมีพื้นฐานทางศิลปะ เช่น สัดส่วน (Proportion) จังหวะ (Rhythm) ความกลมกลืน (Harmony) และความขัดแย้ง (Contrast) เป็นต้น

2.2.3.3 สุนทรียภาพที่เกิดจากสัญลักษณ์ (Symbolic Aesthetic) เป็นสุนทรียภาพที่เกิดจากความเข้าใจในสัญลักษณ์ หรือความหมายของสิ่งที่ปรากฏให้เห็น เช่น สุนทรียภาพที่เกิดจากผลงานศิลปะที่มักสื่อความหมายออกมาทำให้แต่ละบุคคลมีความเข้าใจที่เหมือนหรือแตกต่างกันออกไป

2.2.2.6 สุนทรียภาพที่เกิดจากสติปัญญา (Intellectual Aesthetic) เป็นการรับรู้ความงามผ่านการคิด ความรู้ รวมถึงประสบการณ์ที่ทำให้แต่ละบุคคลมีความสิ่งที่ปรากฏในลักษณะที่ลักษณะของการใช้พื้นที่ในแต่ละวัฒนธรรมที่อาจมีความแตกต่างกัน เป็นต้น ซึ่งในสุนทรียภาพที่ทำให้บุคคลประทับใจ จึงไม่จำเป็นต้องเกิดจากความสวยงามทางกายภาพเท่านั้น

2.2.3.5 สุนทรียภาพที่เกิดจากการคิดตีความหมาย (Cognitive Aesthetic) เป็นสุนทรียภาพที่เกิดจากการตีความหมายผ่านกระบวนการความคิด หรือเป็นการแปลความหมายผ่านความรู้และประสบการณ์ที่ลึกซึ้ง ก่อให้เกิดความเข้าใจ ชื่นชม และแตกต่างกัน เช่น ประทับใจในคุณค่าของสิ่งที่ปรากฏ

2.2.4 จิตวิญญาณของสถานที่

จิตวิญญาณของสถานที่ หรือ Sense of Place หรือ Genius Loci ล้วนเป็นแนวความคิดที่ไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือเป็นบทบาทสำคัญที่ก่อให้เกิดการรับรู้ได้ว่ากำลังอยู่ที่ใด หรือในสภาพแวดล้อมแบบใด โดยแนวความคิดเกี่ยวกับจิตวิญญาณของสถานที่ มีความเชื่อว่าในแต่ละสถานที่จะต้องมีลักษณะไม่เหมือนกับที่อื่น (Uniqueness) มีลักษณะเฉพาะ (Character) มีเอกลักษณ์ (Identify) และมีจิตวิญญาณ (Spirit) โดยสิ่งที่กล่าวข้างต้นเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงคุณค่า

และความหมายต่อบุคคลในสถานที่นั้นๆ ซึ่งองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดจิตวิญญาณของสถานที่ ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพ (Physical Features and Appearance) คือลักษณะทางกายภาพของสถานที่จริง เช่น สภาพภูมิประเทศ อาคาร บรรยากาศ และคุณภาพทางสุนทรียภาพ, ลักษณะการใช้พื้นที่ (Observable Activities and Functions) คือการที่มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับพื้นที่หรือสถานที่ เช่น การดำเนินชีวิต หรือวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมในการใช้พื้นที่, ความหมายหรือสัญลักษณ์ (Meaning or Symbols) เป็นสิ่งที่บุคคลได้ให้คุณค่าและความหมาย โดยเกิดจากกระบวนการคิดและตีความจากประสบการณ์ที่บุคคลได้สัมผัสมา(วิลาสินี สุขสว่าง, 2546)

3. วิธีการเก็บข้อมูล

เป็นวิธีการที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็น ทศนคติ รสนิยม และความชอบของสาธารณชน ที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายแบ่งออกเป็น 3 วิธีหลัก ได้แก่ การอธิบาย การจัดหมวดหมู่ และการให้คะแนน ซึ่งเป็นการให้บุคคลทั่วไปอธิบาย จัดหมวดหมู่ หรือให้คะแนนภูมิทัศน์ แล้วนำข้อมูลส่วนดังกล่าวไปใช้ในการวิเคราะห์และประเมินคุณภาพของภูมิทัศน์ด้วยวิธีการทางสถิติ วิธีการนี้เรียกว่า Perceived Environmental Quality Indicators (PEQIs) (วิลาสินี สุขสว่าง, 2546)

3.1 วิธีการประเมินด้วยการอธิบาย (Descriptive Assessment) เป็นวิธีการที่ผู้ตอบสามารถแสดงความคิดเห็นและอธิบายความรู้สึกที่มีต่อภูมิทัศน์ได้อย่างอิสระ ซึ่งเป็นการอธิบายด้วยคำพูด เขียนภาพ หรือเป็นตัวเลือก (Checklist)

3.2 วิธีการประเมินด้วยการให้คะแนน (Rating) เป็นวิธีการที่ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นโดยการให้คะแนนตามความรู้สึกที่มีต่อภูมิทัศน์ จากการใช้ระดับคะแนน (Likert Scale) ความพึงพอใจเป็นตัวชี้วัดซึ่งส่วนมากมักใช้มาตราวัด 5 ระดับถึง 7 ระดับ รวมทั้งสามารถผสมผสานวิธีการอธิบายระดับคะแนนโดยใช้คำคุณศัพท์คู่ตรงข้าม (Bipolar Adjective Scale) เช่น สวยไม่สวย ชื่นชอบ-ไม่ชื่นชอบ เหมาะสมไม่เหมาะสม เป็นต้น

3.3 วิธีการประเมินด้วยการจัดกลุ่ม (Ranking) หรือการจัดประเภทรูปภาพ (Picture Sorting) เป็นวิธีการบังคับให้ผู้ตอบจัดกลุ่มภาพออกเป็นหมวดหมู่ เพื่อไม่ให้ข้อมูลเกาะกลุ่ม จนไม่สามารถนำมาใช้วิเคราะห์ได้ โดยในแต่ละภาพอาจมีความแตกต่างกันไม่มากนักแต่เมื่อถูกบังคับให้จัดกลุ่ม อาจทำให้ข้อมูลเกิดการเบี่ยงเบนได้

แนวคิดและหลักการประเมินหลังการใช้งาน (Post-Occupancy Evaluation: POE)

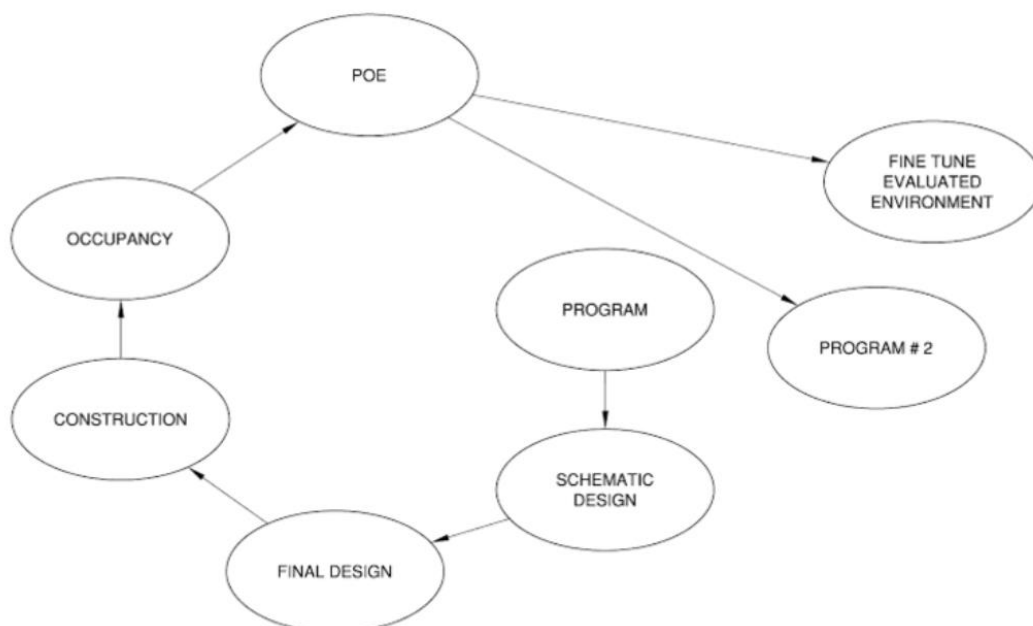
การประเมินอาคารหลังการใช้งาน (POE) หมายถึง การประเมินประสิทธิภาพ คุณภาพของสิ่งแวดล้อมที่ออกแบบหลังการเข้าใช้งาน (Zimring, 1980)

(สมชาย ดุรงค์เดช, 2542) ได้ให้ความหมายของการประเมินอาคารหลังการใช้งานไว้ว่า คือ กระบวนการหรือขั้นตอนการพิจารณาโดยกำหนดคุณค่า หรือระดับความสำเร็จของวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ข้อสำคัญที่โดดเด่นคือ การนำผลการประเมินคุณภาพหลังการใช้งานที่ได้ไปพัฒนาโครงการอื่นต่อไป ซึ่งผลการประเมินไม่ได้ชี้วัดแค่เพียง ดีหรือไม่ดี แต่ยังสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาโครงการนั้น ๆ ในด้านที่ประเมิน

การประเมินหลังการใช้งานในงานภูมิสถาปัตยกรรมโดยส่วนมากจะประกอบด้วย การสำรวจข้อมูลทางด้านกายภาพของพื้นที่และข้อมูลการใช้งาน เพื่อนำมาวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการใช้งาน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจะใช้การสำรวจพื้นที่ทางกายภาพ เพื่อประเมินสภาพแวดล้อมนั้น ๆ โดยละเอียดในมิติต่างๆ ทั้งรูปแบบทางกายภาพ การแบ่งพื้นที่กิจกรรม สิ่งอำนวยความสะดวก วัสดุ และพืชพรรณ แสงสว่างและความปลอดภัย และบรรยากาศ นอกจากการสำรวจแล้วการเก็บรวบรวมข้อมูลการใช้งานก็มีส่วนสำคัญอย่างยิ่ง โดยข้อมูลในส่วนนี้สามารถเก็บรวบรวมจากการสังเกตการณ์ และการทำแบบสอบถามหรือสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้งานพื้นที่ต่างๆ ในช่วงเวลาต่างๆ ของแต่ละกลุ่มผู้ใช้งาน รวมไปถึงความพึงพอใจของผู้ใช้งาน เพื่อนำข้อมูลส่วนนี้มาวิเคราะห์ รวมถึงข้อมูลการสำรวจทางกายภาพ และนำไปประเมินประสิทธิภาพของพื้นที่ต่อไป โดยผลของการประเมินจะนำไปสู่การนำเสนอข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงกายภาพของพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพ และตอบสนองการใช้งานมากขึ้นได้

1. ขั้นตอนของการประเมินหลังการใช้งาน

ก่อนจะถึงขั้นตอนการทำการประเมินหลังการใช้งาน ต้องเริ่มจากการวางโปรแกรมของโครงการก่อน จากนั้นจึงสร้างทางเลือกในการออกแบบแล้วตัดสินใจเลือก แนวทางที่เป็นไปได้มากที่สุด เมื่อถึงขั้นตอนสุดท้ายของการออกแบบจึงทำการก่อสร้าง เพื่อให้สามารถเข้าใช้งานได้ จากนั้นจึงทำการประเมินหลังการใช้งาน แล้วจึงตัดสินใจ ว่าควรจะมีการปรับปรุงของเดิมหรือวางโปรแกรมใหม่ ดังแสดงในแผนภาพที่ 3

ภาพที่ 3 แสดง Post Occupancy Diagram

ที่มา: (J.HOPPER, 2007)

2. ระยะเวลาในการประเมินหลังการใช้งาน VERSITY

(Wolfgang F.E. Preiser, 1988) ระยะเวลาในการประเมินหลังการใช้งาน สามารถแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ

2.1 ระยะสั้น เพื่อให้เห็นถึงปัญหาและแนวทางที่แก้ไข เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้น

2.2 ระยะกลาง เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามาพัฒนารูปแบบการทำงานและช่วยลดขั้นตอนและค่าใช้จ่ายต่างๆได้

2.3 ระยะยาว เพื่อนำผลการศึกษามาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุง และ พัฒนาทั้งโครงการเดิมและโครงการใหม่ในอนาคต ที่มีขนาดและอยู่ในพื้นที่ที่ใกล้เคียงกัน

3. วิธีที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อประเมินหลังการใช้งาน

(Barlex, 2006) วิธีที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อประเมินหลังการใช้งาน โดยมี 3 รูปแบบ คือ

3.1 การสังเกต (Observation) ทั้งแบบสังเกตโดยตรง และร่องรอยเพื่อนับจำนวนผู้ใช้และสังเกตพฤติกรรมการใช้ในพื้นที่ ตามช่วงเวลาที่กำหนด รวมไปถึงการบันทึก ตั้งแต่เริ่ม

เปิดพื้นที่ให้เข้ามาใช้จนถึงเวลาปิด เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นตัววัด ประเมิน หรือเปรียบเทียบผลในแต่ละบริเวณหรือแต่ละช่วงเวลา แล้วจัดบันทึกลงแบบบันทึกพฤติกรรมที่ทางผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีเครื่องมือ เช่น กระดาษ ปากกา กล้องถ่ายรูป ช่วยในการบันทึกข้อมูลที่ได้ จะมีความแม่นยำขึ้น

3.2 การสัมภาษณ์ (Interview) ทั้งอย่างไม่เป็นทางการหรืออย่างง่าย (Walk CHULALONGKOR UNIVERSITY Through Procedure) เป็นการสัมภาษณ์แบบง่าย โดยการจัดกลุ่มเป้าหมาย การวางแผนสำรวจข้อมูลและการเลือกกลุ่มผู้สัมภาษณ์ และการสัมภาษณ์อย่างทางการหรือเชิงลึก เป็นการสัมภาษณ์ที่ต้องการคำตอบแบบจำเพาะเจาะจง มีคำถามและคำตอบที่ต้องการไปในแนวทางที่ชัดเจน รวมไปถึงกลุ่มผู้ถูกสัมภาษณ์ซึ่งกำหนดโดยผู้วิจัย โดยนำข้อมูลที่ได้ไปเปรียบเทียบกับผลที่จากการสังเกตและแบบสอบถามว่าเป็นไปในแนวทางเดียวกันหรือต่างกันอย่างนี้นอกจากนี้ประโยชน์ของการสัมภาษณ์อาจทำให้ผู้วิจัย มองเห็นถึงความพึงพอใจ ความต้องการ และปัญหาที่บางเรื่อง หรือบางอย่างที่ชัดเจนได้มากกว่า การสังเกตและการทำแบบสอบถาม เพียงแต่ต้องมีวิจยารณญาณญาณในการฟัง

3.3 การทำแบบสอบถาม (Questionnaires) โดยต้องทำแบบสอบถามให้มีความเข้าใจได้และตรงประเด็นในคำถามที่ผู้วิจัยต้องการทราบข้อมูลข้อเท็จจริง อ้างอิงกับปัจจัยองค์ประกอบและบริบทที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ซึ่งมีทั้งคำถามแบบเปิดและแบบปิดและรวมถึงแบบสอบถามเชิงถามทัศนคติความคิดเห็น ความพึงพอใจ โดยนำผลที่ได้ไปเปรียบเทียบกับคำตอบจากการ สังเกต แบบบันทึกพฤติกรรม รวมทั้งการสัมภาษณ์ เป็นไปในแนวทาง เดียวกันหรือต่างกันอย่างเดียวกันกับวิธีอื่น คำตอบที่ได้จึงจะมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น

4. ประโยชน์ของการประเมิน POE

4.1 การประเมิน POE ช่วยระบุปัญหาและข้อบกพร่องที่อาจไม่สามารถมองเห็นได้ในระหว่างการออกแบบและก่อสร้าง ทำให้สามารถปรับปรุงและแก้ไขได้อย่างตรงจุด

4.2 เพิ่มความพึงพอใจของผู้ใช้งาน การได้รับข้อมูลความคิดเห็นจากผู้ใช้งานช่วยให้การปรับปรุงสามารถตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของผู้ใช้งานได้ดียิ่งขึ้น

แนวคิดความพึงพอใจ

1. ความหมายของความพึงพอใจ

(Morse, 1954) กล่าวว่า ความพอใจ หรือความพึงพอใจ ต่อสิ่งที่ตอบสนองความต้องการของมนุษย์ ความรู้สึกของมนุษย์ที่มีความสุข ชื่นใจ ลดความเครียดทั้งทางร่างกายและจิตใจ สามารถสร้างทัศนคติทางบวกในสำนึกคิดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

(อมรศักดิ์ ศรีวิภานต์โยธิน, 2549) ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจหรือทัศนคติ สู่ถึงความรู้สึกที่ดี ต่อบางสิ่ง ความชอบ ความสุขใจ สามารถใช้แทนกันได้ โดยความพอใจเป็นความรู้สึกของมนุษย์ที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งในเชิงประเมินค่าทางความรู้สึกต่อสิ่งเร้า หรือสิ่งที่กระตุ้นออกมา ซึ่งจะแสดงออกมาในทิศทางบวก และทิศทางลบ หรือไม่แสดงปฏิกิริยาออกมา คือความรู้สึกเฉยๆ

(ศราวณี แดงใส, 2556) กล่าวว่าความพึงพอใจสามารถประเมินได้ 2 ด้านคือความ พึงพอใจในการทำงาน และความพึงพอใจในการบริการ ซึ่งเป็นความคิดเป็นทัศนคติที่ไม่สามารถมองเห็นได้ อยู่ในรูปของนามธรรม ไม่สามารถจับต้องได้ การที่จะประเมินว่าผู้บริโภคมความพึงพอใจหรือไม่นั้น สามารถประเมินได้โดยให้การแสดงความคิดเห็น โดยความคิดเห็นเหล่านั้นจะต้องตรงกับความรู้สึกจริงๆ ของผู้แสดงความคิดเห็น จึงจะสามารถใช้เป็นการประเมินความพึงพอใจได้จริง

2.องค์ประกอบของการเกิดความพึงพอใจความพึงพอใจ

เป็นความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งที่ได้รับประสบการณ์และแสดงออกทางพฤติกรรมที่ตอบสนองในลักษณะแตกต่างกันไป ความพึงพอใจในสิ่งต่างๆ จะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับแรงจูงใจ หรือการกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจ และการตอบสนองความต้องการที่มีอยู่ ความพึงพอใจจึงเป็น สิ่งจำเป็นเพื่อให้งานหรือกิจกรรมต่างๆ ที่กระตุ้นให้สิ่งที่ทำนั้นประสบความสำเร็จ โดยมีองค์ประกอบของการเกิดความพึงพอใจดังนี้ (เต็มศักดิ์ คชวณิช, 2546)

2.1 ความพึงพอใจที่เกิดจากการได้รับการตอบสนองความต้องการของร่างกาย

เป็นการตอบสนองความต้องการในปัจจุบันที่จำเป็น

2.1.1 การดำรงชีวิต (Existence Needs) ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่มที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค

2.1.2 ความปลอดภัย เกิดความอบอุ่นและมั่นคงในชีวิต เป็นความต้องการระดับแรกของมนุษย์ เมื่อได้รับการตอบสนองแล้วจะเกิดความต้องการองค์ประกอบอื่นต่อไป

2.2 ความพึงพอใจที่เกิดจากการได้รับการตอบสนองความต้องการของจิตใจ

เป็นแรงจูงใจในการตอบสนองความต้องการ

2.2.1 ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น (Relatedness Needs) เช่นสมาชิกในครอบครัว หรือเพื่อนร่วมงาน เป็นความปรารถนาที่จะสร้างมิตรภาพ หรือมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น หรือต้องการควบคุมผู้อื่น ความต้องการอำนาจ (Needs for Power)

2.2.2 ความต้องการทางสังคม (Social or Belonging Needs) ได้แก่ ความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมของสังคมได้รับการยอมรับในสังคม ได้รับการยกย่องหรือมีชื่อเสียง รวมถึงความสำเร็จ ความรู้ความสามารถ ความเป็นอิสระและเสรีภาพ และการเป็นที่ยอมรับนับถือของคนทั้งหลาย

2.2.3 ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จในชีวิต (Self-actualization)

เป็นความต้องการระดับสูงสุดของมนุษย์ ส่วนมากเป็นเรื่องการอยากจะเป็น อยากจะได้ตามความคิดของตนเองแต่ไม่สามารถเสาะแสวงหาได้

2.3 ความพึงพอใจที่เกิดจากการได้รับการตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้

การเรียนรู้เกิดจากการสร้างความสัมพันธ์บางอย่างระหว่างสิ่งเร้ากับพฤติกรรมการตอบสนอง กล่าวคือเมื่อสถานการณ์หรือสิ่งที่เป็นปัญหาเกิดขึ้นร่างกายจะเกิดความพยายามที่จะแก้ปัญหานั้น โดยแสดงพฤติกรรมการตอบสนองออกมาหลายๆ รูปแบบ ซึ่งบุคคลจะเลือกพฤติกรรมตอบสนองที่พอใจที่สุดไปเชื่อมโยงสิ่งเร้าหรือปัญหานั้น ทำให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์เดิมซึ่งประสบการณ์จะมีอิทธิพลต่อการรับรู้สถานการณ์และเกิดแรงจูงใจสู่เป้าหมาย เมื่อถึงเป้าหมายแล้วจะเกิดความพึงพอใจ เมื่อบุคคลได้รับการตอบสนองความต้องการของร่างกายและจิตใจจนเป็นที่พึงพอใจแล้วจะเกิดความต้องการในการเรียนรู้ที่เกิดจากแรงจูงใจเพื่อสนองความต้องการสิ่งใหม่เพิ่มขึ้นไม่ซ้ำสิ่งเดิมโดยที่บุคคลนั้นต้องมีความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจก่อนจึงจะมีความต้องการในการกระทำหรือปฏิบัติการเพื่อตอบสนองความต้องการนั้นๆ เมื่อได้ปฏิบัติแล้วจะเกิดความพอใจ หากไม่ได้กระทำหรือปฏิบัติการเพื่อตอบสนองความต้องการจะเกิดความรำคาญใจ และหากบุคคลไม่พร้อม แต่ถูกบังคับให้กระทำหรือปฏิบัติการบางอย่างก็จะเกิดความไม่พอใจ

3. ลักษณะและวิธีการประเมินความพึงพอใจความพึงพอใจ

เป็นสิ่งที่เกิดจากแรงจูงใจซึ่งเป็นพลังภายในผลักดันให้เกิดความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ยินดีไม่ยินดี เมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการและความคาดหวัง ที่เกิดจากการประมาณค่า อันเป็นการเรียนรู้ประสบการณ์จากการกระทำกิจกรรมเพื่อให้เกิดการตอบสนองความต้องการตามเป้าหมายของแต่ละบุคคล เป็นกระบวนการทางจิตวิทยา การประเมินความพึงพอใจเป็นการประเมินค่าความรู้สึกไปในทางที่พอใจและไม่พอใจ ในเชิงปริมาณ (magnitude) มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ลักษณะของการประเมินความพึงพอใจ มีดังนี้ (บังอร ผงผ่าน, 2538)

3.1.1 การประเมินความพึงพอใจด้านความรู้สึก เป็นลักษณะการประเมินทางความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคลตามองค์ประกอบทางความรู้สึก ได้แก่ ความรู้สึกทางบวก เป็นความชอบ พอใจ และความรู้สึกทางลบ เป็นความไม่ชอบไม่พอใจ กลัว รังเกียจ

3.1.2 การประเมินความพึงพอใจด้านความคิด เป็นการประเมินการรับรู้ของบุคคลและวินิจฉัยข้อมูลต่างๆที่ได้รับที่เกิดเป็นความรู้ ความคิด เกี่ยวข้องกับการพิจารณาที่มาของทัศนคติออกมาว่าถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดี ที่เกิดจากการประมวลผลของสมอง

3.1.3 การวัดความพึงพอใจในด้านพฤติกรรม เป็นการวัดความพร้อมที่จะกระทำหรือพร้อมที่จะตอบสนองที่มาของพฤติกรรม

3.2 วิธีประเมินความพึงพอใจ การประเมินความพึงพอใจมีการประเมินหลายวิธี ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ และการใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (พรนภา เทียสุทธิกุล พัฒนา พรหมณี จานนท์ ศรีเกตุ นาวัน มีนะกรรณ และสุวดี พงษ์วารินศาสตร์, 2561)

3.2.1 การสังเกต เป็นวิธีการสำหรับใช้ตรวจสอบบุคคลอื่นโดยการสังเกต พฤติกรรมและจดบันทึกความพึงพอใจที่แสดงออกมาในประเด็นที่ต้องการประเมินอย่างมีแบบแผน โดยผู้สังเกตจะไม่มีปฏิสัมพันธ์หรือมีส่วนร่วมกับผู้ถูกสังเกตต่อจากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์ สรุปและตีความตามวัตถุประสงค์ของการประเมินวิธีนี้เป็นวิธีการศึกษาที่เก่าแก่และเป็นที่ยอมรับใช้อย่างแพร่หลายที่ใช้สำหรับการศึกษาในกรณีศึกษาเท่านั้น

3.2.2 การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการที่ผู้ประเมินจะต้องออกไปพูดคุยกับบุคคลนั้นๆ โดยตรง มีการเตรียมแผนล่วงหน้า เป็นการถามให้ตอบปากเปล่า แต่อาจไม่ได้ข้อมูลที่แท้จริงจากผู้ตอบเนื่องจากผู้ตอบอาจรู้สึกไม่อิสระในการตอบหรือไม่คุ้นเคยกับผู้ถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงมากที่สุด ควรเตรียมตัวให้พร้อมก่อนดำเนินการสัมภาษณ์ควรลงพื้นที่เพื่อทำความคุ้นเคยก่อน ให้เกิดความสนิทสนม และความไว้วางใจซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงมากที่สุด

3.2.3 การใช้แบบสอบถามประมาณค่า เป็นการประเมินโดยใช้เครื่องมือที่เป็น การสร้างประโยคข้อความต่างๆ ทั้งที่เป็นข้อความทางบวก และข้อความทางลบที่เกี่ยวข้องกับตัวแปร ที่ต้องการประเมิน โดยให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความแต่ละข้อนั้น โดยใช้มาตราประเมินแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Scale) เนื่องจากเป็นวิธีที่ง่ายและสะดวก สามารถเก็บข้อมูลได้รวดเร็วจากข้อดีและข้อจำกัดของวิธีการ ประเมินแบบต่างๆ จะพบว่าเครื่องมือและวิธีที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินงานในการประเมินระดับ ความพึงพอใจ คือวิธีการประเมินด้วยเก็บข้อมูลด้วยการสอบถาม จากแบบสอบถามแบบมาตรา ประมาณค่าอันสามารถประเมินความพึงพอใจได้ตรงตามวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการนำไปใช้

4.การสร้างแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

แบบสอบถามความพึงพอใจให้ความสำคัญต่อข้อความคำถามที่ต้องมีความครอบคลุม ในช่วงของความพึงพอใจทั้งหมด แต่ละข้อความจะระบุความพึงพอใจที่มีอยู่ วิธีการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ มีดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2556)

4.1 กำหนดเป้าหมายของความพึงพอใจว่า คืออะไร มีโครงสร้างลักษณะใด ซึ่งควร กำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนเป็นเรื่องราว ลงไปว่าจะประเมินความพึงพอใจด้านใดบ้าง จากนั้นให้ความหมายของความพึงพอใจว่าหมายถึงอะไรบ้าง ต่ไปจึงกำหนดโครงสร้างของความ พึงพอใจว่าประกอบด้วยด้านใดบ้าง แต่ละด้านจะประกอบด้วยตัวแปรอะไรบ้าง ซึ่งอาจกำหนด ประเด็นกว้างๆ เป็นข้อๆ

4.2 รวบรวมข้อความเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อเป้าหมาย หลีกเลียงข้อความกำกวม ไม่น้อยกว่า 20 ข้อโดยกำหนดข้อความจากโครงสร้างความพึงพอใจที่ได้กำหนดไว้แล้ว แบ่งเป็นด้านๆ แล้วสร้างและรวบรวมข้อความแต่ละด้านตามประเด็นที่กำหนดไว้

4.3 นำข้อความที่สร้างแล้วไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของข้อความว่าตรงตามโครงสร้างของการประเมินความพึงพอใจตามที่ได้กำหนดไว้แล้วในแต่ละด้านและในแต่ละประเด็นย่อยหรือไม่ หากมีความคลุมเครือหรือไม่ชัดเจนจะได้แก้ไขก่อนสร้างเป็นแบบสอบถาม จากนั้นทดลองใช้กับผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 10 เท่าของจำนวนข้อในพื้นที่ที่คล้ายคลึงกันหรือใกล้เคียงกับพื้นที่ในการเก็บข้อมูลจริง

4.4 กำหนดน้ำหนักในการตอบแต่ละตัวเลือก โดยกำหนดน้ำหนักคะแนนเป็น 5, 4, 3, 2, 1

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. พฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะและสภาพแวดล้อมทางภูมิทัศน์ : กรณีศึกษา สวนรมณีนาถ (ภควดี ศรีอ่อน, 2555)

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาสภาพปัจจุบันพฤติกรรมการใช้พื้นที่ของผู้ใช้สวนสาธารณะระดับชุมชน(กรณีศึกษา สวนรมณีนาถ) โดยศึกษาลักษณะพื้นที่กับการทำกิจกรรม เพื่อศึกษาปัจจัยทางกายภาพที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สวน ลักษณะกายภาพของพื้นที่ที่มีการใช้งานหรือไม่มีการใช้งาน ผลที่ได้นำมาเป็นแนวทางในการออกแบบสวนสาธารณะที่มีความเหมาะสมต่อความต้องการของผู้ใช้สวน

การศึกษานี้มีการเก็บข้อมูล 2 วิธีคือ การสังเกตการณ์และการสัมภาษณ์ ซึ่งในการสังเกตการณ์จะแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ การสำรวจพื้นที่ ลักษณะกายภาพของสวนและการสังเกตพฤติกรรม กิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่เพื่อนำมาวิเคราะห์หาความสอดคล้องและเหมาะสมของพฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะกับสภาพพื้นที่ของสวน โดยการสังเกตการณ์จะทำการสำรวจบันทึกกิจกรรมในแผนผังของสวน โดยระบุกิจกรรม ตำแหน่งที่เกิดกิจกรรมและลักษณะของผู้ใช้สวนส่วนการสัมภาษณ์เพื่อเป็นการสนับสนุนข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์

จากการศึกษาพบว่าผู้ใช้สวนเข้ามาทำกิจกรรมหลายชนิด แต่ละกลุ่มวัยมีช่วงเวลาที่มาใช้และชนิดกิจกรรมที่สนใจแตกต่างกัน และพบพื้นที่ที่ทำกิจกรรมชนิดเดียวกันเป็นประจำ พื้นที่ที่ออกแบบไว้สำหรับทำกิจกรรม และพื้นที่ที่มีการเข้าไปใช้น้อย ส่วนของปัจจัยทางกายภาพที่มีผลต่อพฤติกรรมผู้ใช้ ได้แก่ สภาพที่เกิดของกิจกรรมเช่น การเป็นพื้นที่กว้าง, พื้นที่ในร่มเงา, พื้นผิวเป็นลานแข็งหรือสนามหญ้า, ความสมบูรณ์ของอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

ข้อเสนอแนะของการศึกษาที่ได้จากการวิเคราะห์กายภาพ พฤติกรรมสรุปได้ว่าควรมีการแบ่งพื้นที่การใช้งานกิจกรรมต่างๆ อย่างชัดเจนเพื่อลดการซ้อนทับของพื้นที่กิจกรรม ทำเส้นทาง เดิน บริเวณสนามหญ้า เพื่อสามารถเข้าไปทำกิจกรรมได้มากขึ้น ปรับปรุงรูปร่างของเส้นทางวิ่งและพื้นผิววัสดุที่ใช้ควรเหมาะสมกับกิจกรรม พื้นที่ภายในสวนมีขนาดจำกัดจึงควรพัฒนาพื้นที่ให้มีความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างเพียงพอ

2. การใช้งานและทัศนคติที่มีต่อสวนชุมชน : กรณีศึกษาสวนชุมชนการเคหะในเขต ชานเมือง จังหวัดกรุงเทพมหานคร (เบญจวรรณ ปานแมน, 2559)

“สวนชุมชน Community Garden” ได้กลายเป็นที่นิยมในหลาย ๆ ประเทศ ซึ่งความนิยมดังกล่าวนี้ เป็นผลมาจากการที่ผู้คนมีความต้องการที่จะเชื่อมโยงกับแหล่งอาหาร ธรรมชาติ เข้ากับชุมชน ในขณะเดียวกันก็ได้มีการศึกษาวิจัยทางด้านสังคมที่เกี่ยวข้องกับสวนชุมชนเพิ่มมากขึ้น

การศึกษาเหล่านี้ได้ชี้ให้เห็นว่าการก่อตั้งสวนชุมชนมีผลในเชิงบวกต่อการสร้างประชาคม สวนชุมชนมี ประโยชน์ในหลากหลายรูปแบบทั้งต่อตัวปัจเจกบุคคลและชุมชนโดยรวม สำหรับการวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา (1) ลักษณะของผู้ที่เข้ามาใช้งานสวนชุมชนพร้อมทั้งเหตุผลที่เข้ามาใช้งาน และไม่เข้ามาใช้งาน (2) ลักษณะองค์ประกอบทางกายภาพของสวนชุมชน (3) รูปแบบและพฤติกรรม การใช้งานสวนชุมชน (4) ความพึงพอใจและทัศนคติที่มีต่อสวนชุมชน เพื่อเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับรูปแบบการใช้งานในชุมชน

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ โดยทำการศึกษาตัวแปรที่มีผลต่อทัศนคติของประชากรที่อาศัยอยู่ภายในชุมชนที่มีการทำ “สวนชุมชน” และเลือกพื้นที่ศึกษาที่เป็นส่วนหนึ่งของโครงการสวนผักคนเมืองที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนการเคหะในเขตชานเมือง กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีลักษณะทางกายภาพใกล้เคียงกัน อาทิเช่น อายุของสวนชุมชน 5 ปีขึ้นไปและยังมีการใช้งานอยู่จนถึงปัจจุบัน สามารถสรุปพื้นที่ศึกษาได้ดังนี้คือ สวนชุมชนเคหะทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ และสวนชุมชนเคหะฉลองกรุงโซน 6 เขตหนองจอก โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามด้านความพึงพอใจและทัศนคติที่มีต่อสวนชุมชนทั้ง 5 ด้าน ข้อมูลการสำรวจพื้นที่และการสัมภาษณ์หัวหน้าสวนชุมชนทั้ง 2 แห่ง

ผลจากการศึกษาพบว่า ทัศนคติที่มีต่อสวนชุมชนทางด้านสังคม ทั้งจากผู้ที่ใช้งานและผู้ที่ไม่ใช้งานสวนชุมชนอยู่ในระดับดี สำหรับการประเมินความพึงพอใจของผู้ที่ใช้งานสวนชุมชนในด้านสังคมพบว่าอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก ส่วนความพึงพอใจด้านกายภาพ ด้านรูปแบบและการใช้งาน ด้านผลผลิตและเศรษฐกิจนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า สวนชุมชนมีคุณค่าและบทบาททางด้านสังคมต่อชุมชนทั้ง 2 แห่งนี้อย่างแน่นอน กล่าวได้ว่า สวนชุมชนเป็นตัวสร้างคุณค่าทางสังคมได้

3. ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการสวนสาธารณะของเทศบาลเมืองนางรองอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ (จำรัส มีอชุนทด, 2559b)

การวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการสวนสาธารณะของเทศบาลเมืองนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความพึงพอใจ ของประชาชนต่อการให้บริการสวนสาธารณะเดิมของเทศบาลเมืองนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ในประเด็นปัจจัยด้านต่างๆ คือ องค์ประกอบการให้บริการ ราคาค่าใช้จ่ายที่เข้ามาใช้บริการ สถานที่ให้บริการ การส่งเสริมการให้บริการ บุคลากรที่ให้บริการ กระบวนการให้บริการ และ สภาพแวดล้อมการให้บริการ และ 2) นำข้อมูลและข้อเสนอแนะที่ได้ไปวางแผนการจัดการสวนสาธารณะที่จะก่อสร้างใหม่ในอนาคต โดยมุ่งเน้นให้ตอบสนองความพึงพอใจของประชาชนผู้เข้าใช้บริการมากที่สุด โดยเน้นศึกษาประชาชนกลุ่มเป้าหมายคือประชากรที่เข้าใช้บริการสวนสาธารณะอ่างเก็บน้ำหนองตาหมู ในเขตเทศบาลเมืองนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 403 ตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ทำการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง และใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล การใช้สถิติเชิงพรรณนาด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อีกทั้งใช้สถิติเชิงอนุมาน ด้วยค่าสถิติ F - test

ผลการศึกษาพบว่า การประเมินความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการอำเภอนางรอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมาก ด้วยค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 2.6489 – 3.3044 อย่างไรก็ตามในภาพรวมของประชาชนกลุ่มอายุที่น้อยกว่า จะมีความพึงพอใจต่อการให้บริการสวนสาธารณะของเทศบาลเมือง นางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ มากกว่าประชากรกลุ่มอายุที่มากกว่า

4. การจัดการสวนสาธารณะในเมือง: กรณีศึกษาอุทยานเบญจสิริ กรุงเทพมหานคร (พลพินิจ พินิจชอบ, 2558)

การศึกษาการจัดการสวนสาธารณะในเมือง: กรณีศึกษาอุทยานเบญจสิริ กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทั้งเชิงกายภาพ สังคม และแนวนโยบายการจัดการ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อให้ได้ถึงบทบาทที่แท้จริงในการให้บริการของอุทยานเบญจสิริว่า ในปัจจุบันอุทยานฯ ให้บริการแก่ประชากรเมืองได้ในระดับใด และนำมาสู่แนวทางในการพัฒนาพื้นที่ให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิสูจน์ในขั้นต้น

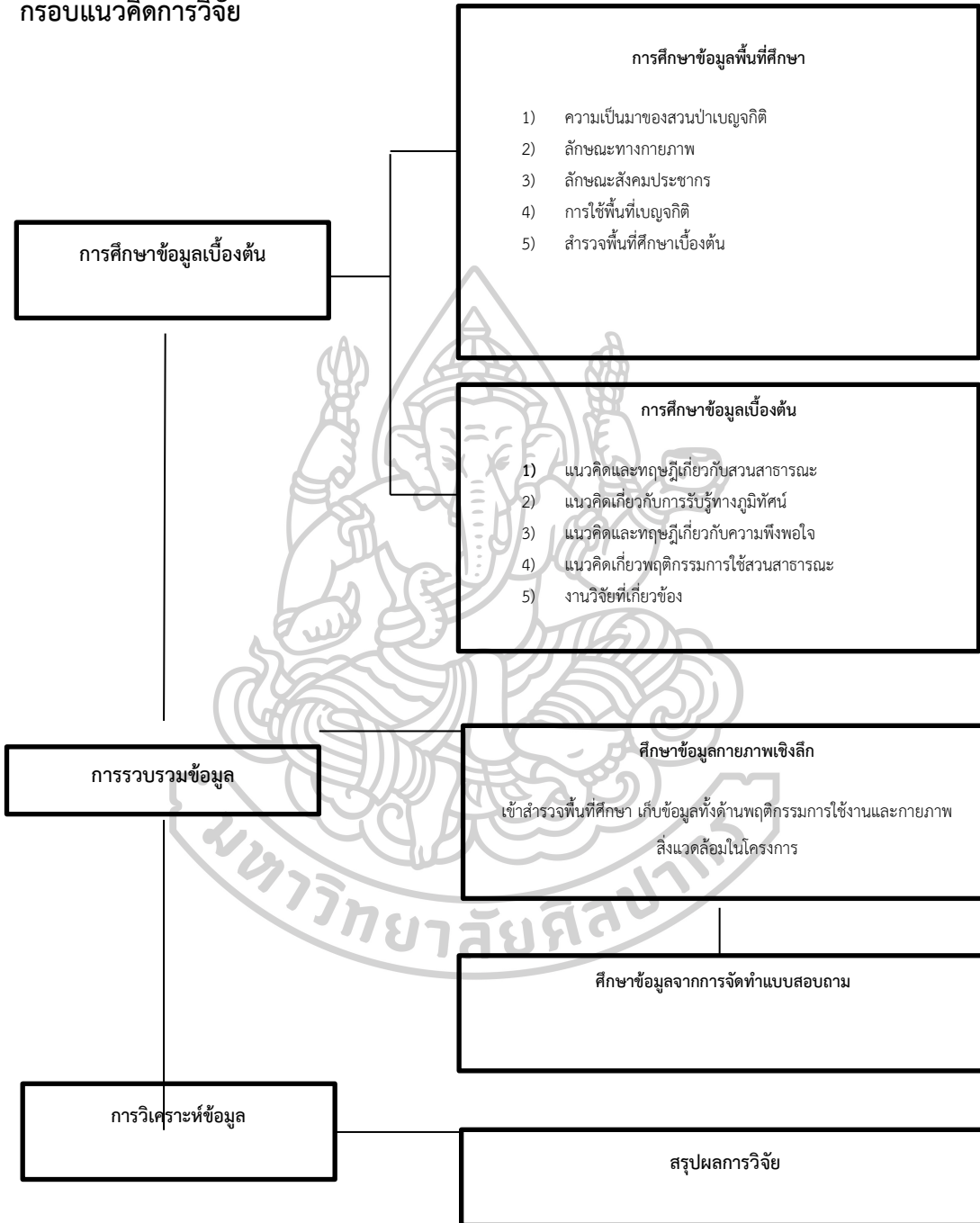
ผลจากการศึกษาพบว่าอุทยานเบญจสิริเป็นสวนสาธารณะที่มีที่ตั้งอยู่ใจกลางกรุงเทพมหานคร บริเวณย่านธุรกิจที่สำคัญมีประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยรอบที่มีความหนาแน่นและหลากหลาย โดยมีความครอบคลุมของโครงข่ายการคมนาคม ทั้งรูปแบบโครงข่ายถนน และขนส่ง

สาธารณะ สามารถเชื่อมโยงสู่ย่านอื่น ๆ ของกรุงเทพมหานครได้โดยสะดวก มีพื้นที่ที่สามารถรองรับกิจกรรมทั้งด้านนันทนาการและการพักผ่อนหย่อนใจได้อย่างเหมาะสม รวมถึงการบริการพื้นฐานทั้งพื้นที่สนามกีฬา ลานอเนกประสงค์ ห้องสุขา ฯลฯ ที่มีความเหมาะสมตามเกณฑ์มาตรฐาน มีกลุ่มผู้ใช้งานที่มีความหลากหลายทั้งช่วงวัย อาชีพ และเขตที่พักอาศัย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ทำงานอยู่บริเวณใกล้เคียง มีนโยบายการบริหารจัดการพื้นที่ที่สามารถตอบสนองการใช้งานของผู้ใช้บริการพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม เมื่อนำปัจจัยที่ได้ทำการศึกษาทั้งปัจจัยเชิงกายภาพ ปัจจัยเชิงสังคมและปัจจัยเชิงนโยบาย มาประกอบการวิเคราะห์ร่วมกับเกณฑ์มาตรฐานของสวนสาธารณะ สามารถระบุได้ว่าในปัจจุบันอุทยานเบญจสิริมีบทบาทการให้บริการที่มีความครอบคลุมในระดับต่าง ๆ ทั้งระดับชุมชน อุทยานเบญจสิริเป็นสวนสาธารณะที่ให้บริการในระดับชุมชน และการวิเคราะห์จากการให้บริการพบว่าอุทยานเบญจสิริสามารถให้บริการแก่ประชากรในระดับเมือง ซึ่งหมายถึงการกำหนดประเภทของสวนสาธารณะไม่เพียงแต่จะใช้เกณฑ์ในด้านขนาดพื้นที่เท่านั้น แต่ควรมีการศึกษาถึงการใช้งานจริงของผู้ใช้บริการที่จะเป็นตัวกำหนดประเภทของสวนนั้น ๆ ด้วย หากแต่ในอนาคตอุทยานเบญจสิริอาจมีการเพิ่มขึ้นของผู้ใช้บริการ โดยที่การบริการในปัจจุบันที่ได้มีการวางแผนเพื่อรองรับการใช้งานเพียงระดับชุมชน อาจไม่เพียงพอที่จะรองรับความต้องการในอนาคตที่จะเพิ่มขึ้นได้ จึงควรมีการวางแผนเชิงนโยบายเพื่อเป็นแนวทางการจัดการพื้นที่ในอนาคต โดยการปรับปรุงในด้านกายภาพ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพพื้นที่ด้านสังคมในการจัดกิจกรรมรองรับกลุ่มผู้ใช้บริการกลุ่มต่าง ๆ รวมถึงด้านนโยบายการจัดการ เพื่อให้พื้นที่อุทยานเบญจสิริสามารถรองรับการใช้งานที่มีอยู่ในปัจจุบัน และพร้อมรองรับต่อความต้องการที่อาจเพิ่มมากขึ้นในอนาคตอีกด้วย

บทที่ 3
ระเบียบวิธีวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 4 แสดงแผนผังแสดงขั้นตอนการวิจัย
ที่มา: จัดทำโดยผู้วิจัย

ขั้นตอนการวิจัย

ขั้นตอนการศึกษาเริ่มต้นจากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นประกอบไปด้วยแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องสวนป่าเบญจกิติ แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจและพฤติกรรมการใช้งานสวนสาธารณะ รวมไปถึงศึกษาความเป็นมาของสวนป่าเบญจกิติ สืบค้นลักษณะทางกายภาพ ของสวนป่าเบญจกิติ จากนั้นจึงสำรวจพฤติกรรมการใช้งานสวนป่าเบญจกิติเพื่อทำการประเมินหลังการใช้งาน (POE) โดยสำรวจลักษณะ กิจกรรม พฤติกรรม และช่วงอายุ ของผู้ที่มาใช้งาน วิเคราะห์และทำการสรุปผลการวิจัยต่อไป โดยมีเครื่องมือการวิจัย

1. แบบสำรวจกายภาพ (Physical Survey)

1.1 สำรวจกายภาพพื้นที่สวนสาธารณะและบริบท เพื่อต้องการวัดผลและวิเคราะห์ข้อมูล 5 มิติคือ ความพึงพอใจ (Pleasurability) ความครอบคลุม (Inclusiveness) กิจกรรมที่มีความหมาย (Meaningful Activities) ความสะดวกสบาย (Comfort) ความปลอดภัย (Safety) และทำการสำรวจประเภท ขนาดพื้นที่ของสวนสาธารณะ การเข้าถึงสิ่งดึงดูดให้ผู้ใช้งานเข้าใช้สวนสาธารณะ และคุณภาพกายภาพของสวน

1.2 สำรวจเก็บบันทึกองค์ประกอบทางภูมิทัศน์และปัจจัยทางความสวยงาม

2. การประเมินหลังการใช้งาน (Post Occupancy Evaluation)

การประเมินอาคารหลังการใช้งาน (POE) หมายถึง การประเมินประสิทธิภาพ คุณภาพของสิ่งแวดล้อมที่ออกแบบหลังการเข้าใช้งาน (Zimring, 1980) กล่าวได้ว่าเป็นกระบวนการประเมินหลังการใช้งานของสภาพแวดล้อมต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลมาวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการใช้งาน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจะใช้การสำรวจพื้นที่ทางกายภาพ เพื่อประเมินสภาพแวดล้อมนั้นๆ โดยละเอียดในมิติต่างๆ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อทำการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยมีการกำหนดขอบเขตในการสุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มผู้ใช้งานสวนบริเวณสวนป่าเท่านั้น โดยการทำแบบสอบถาม จำนวนผู้ใช้งานสวนป่าเบญจกิติ เฉลี่ยอยู่ทีวันละ 2,480 คน จากตารางขนาดของกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อนที่ผู้วิจัยยอมรับได้เท่ากับ 5% ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจะเท่ากับ 345 คน

ทฤษฎี Taro Yamane คือ วิธีคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม สำหรับงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องที่มีประชากรมากและรู้จำนวนประชากรทั้งหมดที่ศึกษา

โดยสามารถคำนวณกลุ่มตัวอย่างด้วย สูตร ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้จาก $n = N \div (1 + Ne^2)$ โดยที่ n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (ที่ยากู้), N คือ จำนวนประชากรทั้งหมด, และ e คือ ค่าความคลาดเคลื่อน

ขนาดประชากร (N)	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ในแต่ละระดับความคลาดเคลื่อน (e)					
	±1%	±2%	±3%	±4%	±5%	±10%
500					222	83
1,000				385	286	91
1,500			638	441	316	94
2,000			714	476	333	95
2,500		1,250	769	500	345	96
3,000		1,364	811	517	353	97
3,500		1,458	843	530	359	97
4,000		1,538	870	541	364	98
4,500		1,067	891	549	367	98
5,000		1,667	909	556	370	98
6,000		1,765	938	566	375	98
7,000		1,842	959	574	378	99
8,000		1,905	976	580	381	99
9,000		1,957	989	584	383	99
10,000	5,000	2,000	1,000	588	385	99
15,000	6,000	2,143	1,034	600	390	99
20,000	6,667	2,222	1,053	606	392	100
25,000	7,143	2,273	1,064	610	394	100
50,000		2,381	1,087	617	397	100
100,000		2,439	1,099	621	398	100
∞		2,500	1,111	625	400	100

ภาพที่ 5 แสดงตาราง Taro Yamane ที่คำนวณแบบสำเร็จรูปแล้วในแต่ละระดับความคลาดเคลื่อน
ที่มา: <https://greedisgoods.com/wp-content/uploads/2017/12/Taro-Yamane-Table-Sample-Population-Size.webp>

วิธีการรวบรวมข้อมูล

มีการจัดเครื่องมือให้มีความเหมาะสมกับลักษณะข้อมูลที่ต้องการ โดยคำนึงถึงความสะดวกของผู้ให้ข้อมูล กลุ่มผู้ใช้งาน ความถูกต้อง รวดเร็ว คล่องตัวของผู้เก็บข้อมูล ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การใช้แบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาการจัดการสวนสาธารณะในเมือง ได้มีการจัดทำแบบสอบถามเกี่ยวกับสาเหตุที่กลุ่มตัวอย่างเลือกมาเข้ามาใช้บริการ และช่วงเวลาที่ผ่านมาในบริเวณสวนเบญจกิติ โดยโครงสร้างของแบบสอบถาม ประกอบด้วย

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่

- 1.1.1 เพศ
- 1.1.2 ระดับอายุ
- 1.1.3 ระดับการศึกษา
- 1.1.4 อาชีพ
- 1.1.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
- 1.1.6 สถานภาพสมรส

เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ใช้งานภายในสวนป่า เพราะศึกษากลุ่มผู้ใช้งานถึงระดับช่วงอายุ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และสถานภาพ

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้พื้นที่ ได้แก่

- 1.2.1 ระยะเวลาที่รู้จักสวนป่าเบญจกิติ
- 1.2.2 ความถี่ในการเข้าใช้บริการ
- 1.2.3 จุดประสงค์ในการเข้าใช้บริการ
- 1.2.4 เหตุผลในการเลือกใช้บริการสวนป่า
- 1.2.5 วิธีการเดินทางมายังสวนป่าเบญจกิติ

เพื่อศึกษาลักษณะการใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ ระยะเวลา ความถี่ในการเข้าใช้บริการ จุดประสงค์และเหตุผลในการเลือกใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ และศึกษาวิธีการเดินทางมายังสวนป่าเบญจกิติ

1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและความพึงพอใจต่อสวนป่าเบญจกิติ

- 1.3.1 ความพึงพอใจในการออกแบบภูมิทัศน์ในประเด็นต่างๆ
- 1.3.2 ความกังวลต่อปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมในกรุงเทพมหานคร
- 1.3.3 การรับรู้ถึงความคิดของสวนป่า
- 1.3.4 ความคิดเห็นต่อการยอมรับบทบาทหน้าที่ของสวนป่าในการช่วยแก้ไขปัญหาเมือง
- 1.3.5 ความคิดเห็นต่อความสวยงามของสวนป่า นำไปสู่การเข้าใช้บริการ

1.3.6 ความพึงพอใจในการออกแบบ ในประเด็นด้านความสวยงามของสวนสาธารณะในรูปแบบสวนป่าที่ธรรมชาติมีความสมบูรณ์ ด้านความสะดวกในการใช้งาน ด้านการออกแบบเพื่อสิ่งแวดล้อม โดยศึกษาในพื้นที่ดังต่อไปนี้

1.3.6.1 พื้นที่ชุ่มน้ำ เพื่อศึกษาความคิดเห็น และความพึงพอใจในพื้นที่ชุ่มน้ำ ซึ่งเป็นจุดเด่นของโครงการที่ประชาชนให้ความสนใจ

ภาพที่ 6 แสดงพื้นที่ชุ่มน้ำในสวนป่าเบญจกิติ

ที่มา: จัดทำโดยผู้วิจัย

1.3.6.2 ทางเดินลอยฟ้า เพื่อศึกษาความคิดเห็น และความพึงพอใจสะพานลอยฟ้า โดยเป็นพื้นที่ที่ประชาชน นักท่องเที่ยว นิยมเข้าใช้บริการมากที่สุด

ภาพที่ 7 แสดงทางเดินลอยฟ้าในสวนป่าเบญจกิติ

ที่มา: จัดทำโดยผู้วิจัย

1.3.6.3 ทางระบายน้ำธรรมชาติ เพื่อศึกษาความคิดเห็น และความพึงพอใจในทางระบายน้ำธรรมชาติ ด้านความสวยงามและความสะดวกในการใช้งาน

ภาพที่ 8 แสดงทางระบายน้ำธรรมชาติในสวนป่าเบญจกิติ

ที่มา: จัดทำโดยผู้วิจัย

1.3.6.4 ถนน ลู่วิ่ง และทางจักรยาน เพื่อศึกษาความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ ถึงความสะดวสบายในการใช้งานและความสวยงาม

ภาพที่ 9 แสดงถนน ลู่วิ่ง และทางจักรยาน ในสวนป่าเบญจกิติ

ที่มา: จัดทำโดยผู้วิจัย

1.3.6.5 สวนไม้พุ่มตกแต่ง จักรยาน เพื่อศึกษาความคิดเห็นและความพึงพอใจ ในด้านความงามของลักษณะพืชพันธุ์ รูปทรง ที่ใช้ตกแต่งภายในสวนสาธารณะ

ภาพที่ 10 แสดงสวนไม้พุ่มตกแต่ง
ที่มา: จัดทำโดยผู้วิจัย

1.3.6.6 ท่อระบายน้ำสาธารณะ เพื่อศึกษาความคิดเห็น และความพึงพอใจ ต่อความสะดวกในการทำงาน ความสวยงาม ของประชาชนที่มีต่อ ทางระบายน้ำสาธารณะ

ภาพที่ 11 แสดงสวนไม้พุ่มตกแต่ง
ที่มา จัดทำโดยผู้วิจัย

2. การสังเกต

เป็นแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ โดยอาศัยการสังเกตจากพื้นที่ศึกษาทั้งในด้านกายภาพ สภาพแวดล้อม โครงสร้างพื้นฐาน พฤติกรรมการใช้บริการ การเข้าถึงกิจกรรม และการบริการต่าง ๆ เพื่อศึกษาลักษณะการใช้งาน นำไปสู่การจัดทำแบบสอบถาม และสรุปผลการศึกษา

3. การค้นคว้าและทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง

เป็นการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งจะได้จากตำรา หนังสือ หรือเอกสารต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้อง ตลอดจนการค้นคว้าจากฐานข้อมูลออนไลน์จากแหล่งต่าง ๆ โดยข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จะนำมาใช้ในการดำเนินงานวิจัย และเป็นพื้นฐานของการสำรวจข้อมูล รวมถึงการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยสามารถแบ่งประเด็นออกเป็นประเด็นหลัก ๆ ดังนี้

- 3.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสวนสาธารณะ
- 3.2 แนวคิดป่าในเมือง
- 3.3 แนวคิด Sponge City
- 3.4 แนวคิดการรับรู้ทางภูมิทัศน์
- 3.5 แนวคิดหลักการประเมินหลังการใช้งาน (Post-Occupancy Evaluation: POE)
- 3.6 แนวคิดความพึงพอใจ
- 3.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลการสำรวจกายภาพ

คือ ศึกษาลักษณะทางกายภาพและการจัดประเภทสวนสาธารณะ ในเขตคลองสาน ศึกษาโดยข้อมูลทุติยภูมิและปฐมภูมิจากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิดเกี่ยวกับพื้นที่สาธารณะ พื้นที่สาธารณะที่ดีแนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรม แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะ และ การประเมินคุณค่าในภูมิทัศน์

2. วิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถาม

ซึ่งเป็นลักษณะที่เกี่ยวกับระดับของความพึงพอใจของประชาชน กลุ่มผู้ใช้บริการ เพศ อายุ ระดับรายได้ ศึกษาความพึงพอใจและความเห็นต่อการให้บริการและการออกแบบสวนเบญจกิติ ในประเด็นต่างๆ วิเคราะห์โดยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเสนอแนวทางให้มีการใช้พื้นที่สาธารณะที่ดีอย่างมีประสิทธิภาพ

การเสนอแนวทางการวางแผนและออกแบบให้มีการใช้พื้นที่สาธารณะที่ดี โดยการนำข้อมูลที่ได้จากสำรวจและวิเคราะห์จากทางกายภาพและทางออนไลน์จากผู้ใช้งานสวนสาธารณะ มาวิเคราะห์ร่วมกันในแต่ละมิติที่เหมือนกันเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสม

การสรุปผลการศึกษา

งานวิจัยครั้งนี้สรุปผลจากผลการสำรวจลักษณะทางกายภาพของสวนป่าเบญจกิติ ซึ่งได้จากการสังเกต จดบันทึก และการบันทึกภาพ และจัดแบบสอบถามเพื่อสำรวจทัศนคติแก่ผู้ที่ใช้บริการ ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยสอบถามจัดทำขึ้นจากการค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสังเกตการณ์พื้นที่ศึกษาองค์ประกอบของสวนสาธารณะ การประเมินกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจากการลงพื้นที่ศึกษา และคำถามของการวิจัย และนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการวิจัยจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่ศึกษาและแบบสอบถามร่วมด้วย

บทที่ 4

ข้อมูลพื้นที่ศึกษา

ความเป็นมาของสวนป่าเบญจกิติ

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2534 เห็นชอบในหลักการให้ย้ายโรงงานยาสูบไปอยู่ส่วนภูมิภาคและพัฒนาพื้นที่โรงงานยาสูบเดิมให้เป็นสวนสาธารณะ โดยให้กระทรวงการคลังเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบและเป็นแกนกลางร่วมกับสำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำรายละเอียดแผนแม่บทในการพัฒนาพื้นที่โรงงานยาสูบให้เป็นสวนสาธารณะ และเนื่องจากในปี 2535 เป็นปีที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 5 รอบ คณะรัฐบาลเห็นควรเข้าร่วมโครงการเทิดพระเกียรติโดยทูลเกล้าฯ ถวายสวนสาธารณะแห่งนี้ในวาระดังกล่าว ในการนี้สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อสวนสาธารณะแห่งนี้ว่า “สวนเบญจกิติ” และเสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดสวน เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2547 ต่อมากรุงเทพมหานครได้รับมอบสวนเบญจกิติจากกรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง ให้อยู่ในความรับผิดชอบตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2551 (สำนักงานสวนสาธารณะ, 2550)

ลักษณะทางกายภาพ

1. ที่ตั้งและอาณาเขต

ที่ตั้งถนนรัชดาภิเษก แขวงคลองเตย เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร
พื้นที่ 320 ไร่

ภาพที่ 12 แสดงที่ตั้งและอาณาเขตสวนป่าเบญจกิติ

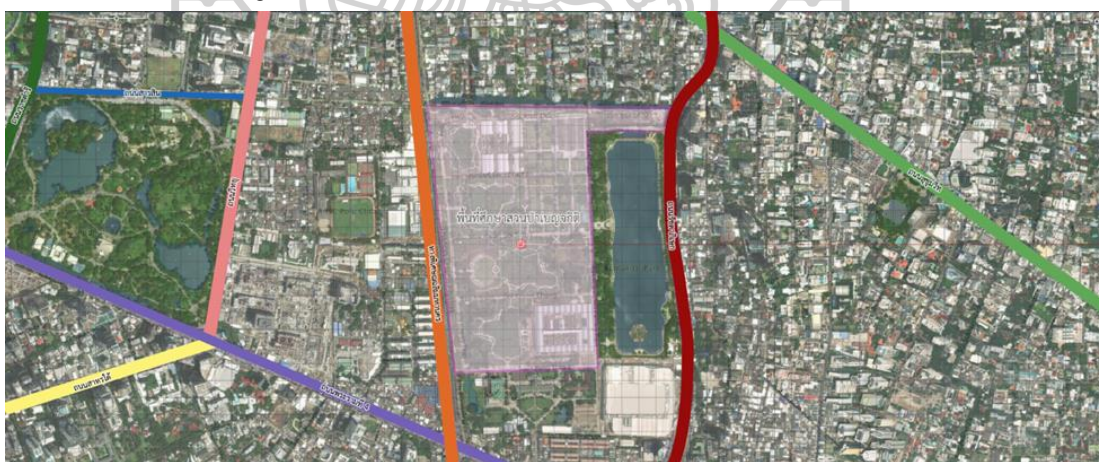
ที่มา: จัดทำโดยผู้วิจัย

สวนสาธารณะแห่งนี้เปิดทำการทุกวัน เวลา 05.00 – 21.00 น. ตั้งอยู่ระหว่างถนนรัชดาภิเษกและถนนดำรงศัพท์สามารถเดินทางด้วยขนส่งสาธารณะโดยรถไฟฟ้า BTS ที่สถานีโอโศก หรือ MRT สถานีสุขุมวิทและสถานีศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ รถยนต์ส่วนตัวมาที่สวนสาธารณะประตูเข้า-ออกสำหรับจอดรถเปิดช่วงเช้าเวลา 05.00 – 09.00 น. และช่วงบ่ายเวลา 16.00 – 21.00 น.

เนื่องจากสวนป่าเบญจกิติ มีสถานที่ตั้งใจกลางเมือง จึงครอบคลุมการเข้าถึงไปยังชุมชนรอบข้าง เขตและแขวงข้างเคียงในบริเวณรอบๆ รัยะ 2,000 เมตร สวนป่าเบญจกิติจะครอบคลุมพื้นที่เขตสาทร เขตคลองเตย เขตยานนาวา เขตบางรัก เขตปทุมวัน เขตวัฒนา ซึ่งแต่ละเขตล้วนแต่มีศักยภาพทั้งในด้านเศรษฐกิจ การค้า แหล่งทำงาน และแหล่งชุมชน ซึ่งสิ่งที่จะตามมาจากศักยภาพที่ตั้งโครงการ คือประชาชนที่เข้าใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ ตามแหล่งศักยภาพต่างๆ ได้แก่ พนักงานออฟฟิศ นักเรียน นักศึกษา ชาวบ้านในชุมชนข้างเคียง นักท่องเที่ยวที่มาจากสถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆ ข้างเคียง รวมไปถึงกลุ่มที่ตั้งใจเข้ามาใช้บริการสวนป่าเบญจกิติแห่งนี้

นอกจากนี้แล้วการเข้าถึงสวนสาธารณะโดยขนส่งสาธารณะ ด้วยรถไฟฟ้า MRT ส่งผลให้ประชาชนทั่วกรุงเทพมหานคร สามารถเดินทางเข้าถึงสวนป่าแห่งนี้ได้อย่างสะดวกสบาย จึงส่งเสริมเศรษฐกิจให้แก่ชุมชนรอบข้าง เช่น ร้านอาหาร ร้านค้า คาเฟ่ โรงแรม บริการให้เช่าจักรยาน เป็นต้น หรือการบริการถ่ายรูปแก่นักท่องเที่ยวจนเกิดการหมุนเวียนของเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดี

2. การสัญจรและเข้าถึงพื้นที่

ภาพที่ 13 แสดงถนนและทางสัญจรรอบพื้นที่ศึกษา

ที่มา: จัดทำโดยผู้วิจัย

การเข้าถึงสวนป่าเบญจกิติสามารถเข้าถึงได้หลายวิธี เนื่องจากที่ตั้งของสวนป่าเบญจกิติ ตั้งอยู่ติดกับถนนรัชดาภิเษก และถนนดวงพิทักษ์ และสามารถเข้าถึงได้ผ่านชอยส์ชุมชนวิท 4 และถนนหน้าศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ โดยสามารถเดินทางได้ ดังนี้

2.1 รถยนต์ส่วนตัว

ประตูสำหรับจอดรถจะเปิดเวลา 05.00 – 09.00 น. และช่วงบ่ายเวลา 16.00 – 21.00 น. โดยมีที่จอดรถที่สำคัญ 2 จุดคือ จุดที่ 1 ฝั่งอาคารพิพิธภัณฑ์สวนป่าเบญจกิติ และฝั่งลานจอดรถ 200 คัน ทางเข้าถนนรัชดาภิเษก

2.2 รถไฟฟ้าทั้ง BTS และ MRT

BTS สถานีโศภน MRT สถานีสุขุมวิท เดินทางมาถึงสามารถเดินเท้าเข้ามายังสวนป่าเบญจกิติได้ในฝั่งถนนรัชดาภิเษก สถานีคลองเตยสามารถเข้าถึงได้ผ่านการเดินเท้าฝั่งถนนดวงพิทักษ์ และสถานีศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ สามารถเดินทางผ่านอาคารศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์เข้ามายังสวนป่าเบญจกิติได้ทันที

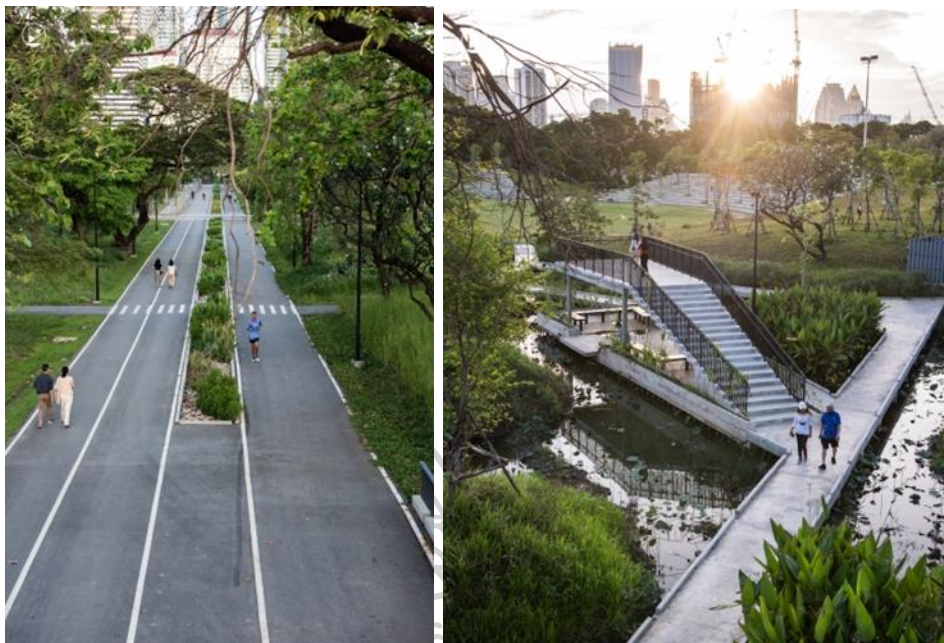
3. เส้นทางเดิน

เนื่องจากลักษณะของสวนป่ามีความโดดเด่นเป็นอย่างมากด้านการออกแบบในแนวคิดส่งเสริมสิ่งแวดล้อม เส้นทางเดินจึงเป็นสิ่งสำคัญในการท่องเที่ยวและใช้งานสวนป่าเบญจกิติ ให้รับรู้ได้ถึงความสวยงามของสวนป่า ซึ่งได้แบ่งเส้นทางเดินออกเป็นลักษณะเส้นทางตามกิจกรรมของผู้ใช้งาน แบ่งออกเป็น 3 เส้นทางด้วยกัน คือ

3.1 เส้นทางเดิน-วิ่งและจักรยาน อยู่บริเวณรอบด้านของพื้นที่สวนป่าเบญจ กิติ โดยมีเส้นทางขนานกันไปตลอดทาง ภายในสวนมีทางเดินและวิ่ง แบ่งเป็นระยะลัดเลาะรอบสวน

3.2 บอร์ดวอล์ค ที่อยู่บริเวณเกาะทรงกลมตรงกลางของพื้นที่สวน เส้นทางเดินชมความสวยงามของสวนป่า ที่เป็นจุดเด่นของโครงการ โดยเส้นทางนี้กระจายอยู่รอบบริเวณสวนป่า ลัดเลาะรอบบริเวณบึงพื้นที่ชุ่มน้ำ และทางเดินลอยฟ้า ที่สามารถมองเห็นมุมมองในระยะสูง ซึ่งเป็นอีกหนึ่งจุดเด่นของสวนที่สามารถให้ทุกคน เดินเชื่อมโยงไปยังส่วนอื่นๆ ของพื้นที่ได้ โดยเส้นทางนี้ได้รับความนิยมเป็นอย่างสูงจากนักท่องเที่ยว เนื่องจากสามารถมองเห็นได้ถึงความสวยงามของสวนป่าท่ามกลางฉากหลังของอาคารสูงใหญ่

3.3 เส้นทางพักของผู้ที่มาออกกำลังกาย รวมไปถึงสถานที่พบปะพูดคุยของกลุ่มคน โดยมีการกระจายตัวเป็นจุดๆ ทั่วบริเวณทางเดินลอยฟ้า

ภาพที่ 14 แสดงเส้นทางเดิน-วิ่งและจักรยานของสวนป่าเบญจกิติ (ซ้าย)

ที่มา: https://i0.wp.com/dsignsomething.com/wpcontent/uploads/2022/03/Benchakitti_35.jpg?fit=1228%2C1840&ssl=1

ภาพที่ 15 แสดงบอร์ดวอล์ค และสกายวอล์คสวนป่าเบญจกิติ (ขวา)

ที่มา: https://i0.wp.com/dsignsomething.com/wpcontent/uploads/2022/03/Benchakitti_30.jpg?fit=1228%2C1535&ssl=1

4. ส่วนสวนน้ำหรือพื้นที่รับน้ำ (วัดพล วิจิตรสาร, 2565)

สวนเบญจกิตีสวนสวนน้ำ หรือ สวนเบญจกิติเดิม นั้นคือส่วนที่อยู่ติดกับถนนรัชดาภิเษก ถูกออกแบบให้เป็นสวนน้ำบนเนื้อที่ประมาณ 130 ไร่ โดยมีทะเลสาบขนาดใหญ่อยู่ตรงกลาง และมีพื้นที่สีเขียวโดยรอบ มีทางเดินให้คนได้มาเดินเล่น ออกกำลังกาย และมีทางจักรยาน

สวนป่าเบญจกิตีสวนสวนน้ำนี้ถูกออกแบบให้เป็นแหล่งศึกษาพรรณไม้ น้ำจืด มีต้นไม้ในโครงการกว่า 8 พันต้น และพันธุ์ไม้หายากกว่า 350 ชนิด และสิ่งมีชีวิตในบึงน้ำจืด ซึ่งรองรับน้ำได้ถึง 128,000 ลบ.เมตร. น้ำในบึงนั้นสามารถนำมาใช้สำหรับใช้ดูแลสวนและทำหน้าที่รับเอาน้ำที่ระบายไม่ทันมากักเก็บและช่วยบำบัดน้ำเสียด้วยวิธีธรรมชาติโดยเฉพาะน้ำจากคลองโผงสังไค

การออกแบบสวนเบญจกิตินั้นเลือกใช้วัสดุที่ให้น้ำท่วมได้ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเศษวัสดุจากการรื้อถอนอาคาร สวนเบญจกิติได้นำเศษวัสดุที่เกิดจากการรื้อถอนอาคารนำมาใช้ในการก่อสร้างด้วยส่วนหนึ่ง เช่น อิฐโครงสร้างอาคารนำมาใช้ในการทำระบบทางเดินน้ำ หรือ เศษคอนกรีต นำมาทุบให้เล็กเหมือนหินธรรมชาติ เพื่อให้ดินแน่น และรองรับน้ำไหลบ่าบนผิวดิน

ป้องกันการกัดเซาะและในการก่อสร้างสวนเบญจกิตตินั้น สวนจะเก็บต้นไม้เดิมไว้ทั้งหมด และยังเพิ่มต้นไม้ที่ลงโดยใช้พรรณไม้ที่เป็นพืชท้องถิ่นในกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นการอนุรักษ์พรรณไม้พื้นถิ่น และช่วยลดภาวะการดูแลต้นไม้ เพราะต้นไม้เหล่านี้สามารถเติบโตได้เองในพื้นที่กรุงเทพมหานคร แนวคิดที่ว่า ‘urban forest park’ สวนป่าชุ่มน้ำในเมืองกรุงเทพฯ ที่หยิบเอาภูมิทัศน์วัฒนธรรมดั้งเดิมของพื้นที่อย่างร่องสวนผัก ผลไม้ และนา นำกลับมาพัฒนาออกแบบใหม่ให้กลายเป็นสวนป่าสาธารณะ พร้อมกับเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำ รับน้ำบริเวณรอบพื้นที่ บำบัดน้ำ รวมไปถึงเป็นพื้นที่ให้สิ่งมีชีวิตทุกสรรพสิ่งสามารถเข้ามาใช้พื้นที่ได้ ซึ่งการออกแบบสวนได้มีที่ปรึกษา Prof. Kongjian Yu จาก Turenscape และ อาจารย์ผู้ก่อตั้งคณะสถาปัตยกรรม และภูมิสถาปัตยกรรม ของมหาวิทยาลัยปักกิ่ง (Peking University) ที่เชี่ยวชาญในเรื่องการออกแบบพื้นที่ชุ่มน้ำหรือ Wetland อาจารย์ขวัญสรวย อติโพธิ อาจารย์เชี่ยวชาญเรื่องเมืองและสังคม, อาจารย์ วิวัฒน์ ศัลยกำธร (อ.ยักษ์ ผู้เชี่ยวชาญเรื่องโคกหนองนา กสิกรรมธรรมชาติ), ผศ.ธิตินันท์ ตรีตระการ อาจารย์ภูมิสถาปนิกที่ดูแลเรื่องผังภาพรวมสวน, ทีมสถาปนิกชุมชนของสถาบันอาศรมศิลป์ เป็นต้น

กรุงเทพฯ มีภูมิประเทศเป็นที่ลุ่มต่ำ อยู่กับน้ำมาโดยตลอด ซึ่งในอดีตเราใช้ประโยชน์จากคลองเป็นส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นการกินดื่ม ทำเกษตรกรรม และสัญจร แต่ในทุกวันนี้เราหันหลังให้กับคลอง เพราะคลองในปัจจุบันกลายเป็นท่อระบายน้ำของเมือง จนนำไปสู่ความเน่าเสียและใช้งานไม่ได้ในที่สุด ซึ่งถ้าหากเราฟื้นฟูสภาพแวดล้อมเหล่านี้ให้ดีขึ้น คุณภาพชีวิตของผู้คนก็จะดีตามไปด้วย

ในการออกแบบสวนนี้ให้เป็นส่วนหนึ่งในการบำบัดน้ำเสียแบบธรรมชาติ ทุกคนจะมองเห็นว่าสภาพของน้ำเสีย เป็นอย่างไร โดยเริ่มบำบัดจากการนำน้ำเข้ามาจากคลองใต้วงโคลน ซึ่งโคลนนอกพื้นที่ โดยผ่านการบำบัดผ่าน Constructed wetland บึงบำบัดน้ำบึงประดิษฐ์ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาอาจารย์จากโครงการตามแนวพระราชดำริแหลมผักเบี้ยซึ่งทำงานร่วมกับทีมของคุณทวี เตชสิทธิ์สีบงศ์ (วิศวกรเชี่ยวชาญเรื่องน้ำ) โดยบึงบำบัดน้ำประดิษฐ์จะขนานเป็นแนวยาวไปกับคลองใต้วงโคลน เป็นระยะทางยาวกว่า 2 km นี้จะนำน้ำที่บำบัดจะส่งผ่านไปสู่ บึงทั้ง 4 บึง ซึ่งบึงแรกเราพยายามใช้พืชพันธุ์ป่าชายเลนอย่างลำพู ลำแพน ที่มีความทนทานเพราะเป็นด่านแรกที่ต้องเจอน้ำที่ผ่านการบำบัดมาแล้วมีโอกาสที่น้ำจะยังมีความกร่อยความเค็ม และส่งต่อมายังบึงที่สองที่เป็นบึงน้ำจืด

5. สภาพแวดล้อมภายในสวนป่าเบญจกิติ

พื้นที่ใช้งานสวนสาธารณะแบ่งออกเป็น 22 ส่วน ดังนี้

1 อาคารพิพิธภัณฑ์ (Museum)	2 อาคารกีฬาในร่ม (Sport Hub)
3 เรือนเพาะชำ (Plants Nursery)	4 บ่อน้ำ (Pond)

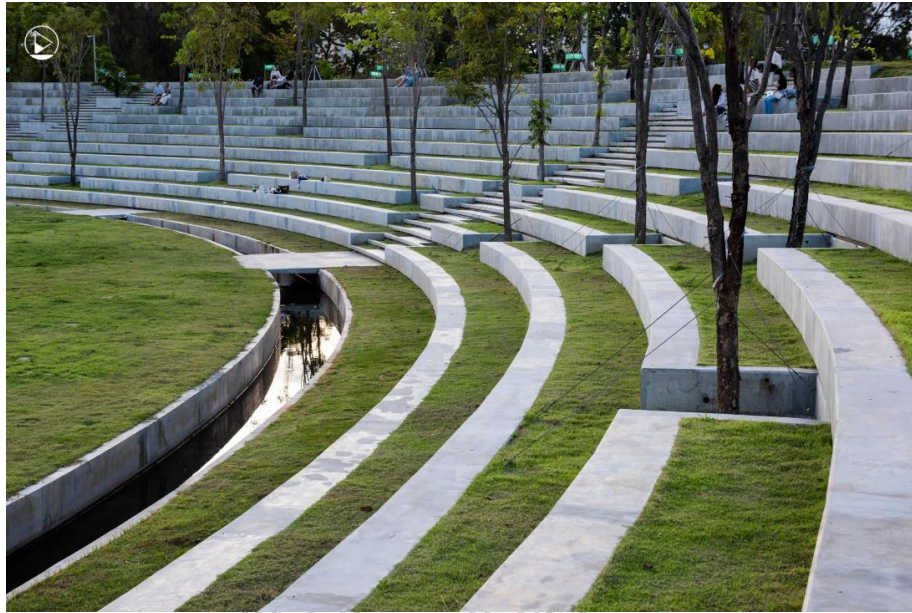
5.แปลงนา (Rice Amphitheatre)	6 ลานหญ้าเอนกประสงค์ (Multifunction Lawn)
7 อัฒจันทร์ (Amphitheatre)	8 ห้องน้ำ (Toilet)
9 ทางเดินริมน้ำ (Board Walk)	10 ลู่วิ่ง (Jogging Path)
11 ป่าที่อยู่ของนก (Bird Habitat Forest)	12 ลานกิจกรรม (Plaza)
13 น้ำตกบำบัดน้ำ (Waterfall)	14 บ่อบำบัดน้ำเสียประดิษฐ์ (Constructed Wetland)

ภาพที่ 16 แสดงตำแหน่งพื้นที่กิจกรรมที่ใช้งานภายในสวนป่าเบญจกิติ
ที่มา: จัดทำโดยผู้วิจัย

5. ส่วนอาคารสิ่งปลูกสร้าง

ภายในสวนเบญจกิติ นอกจากพื้นที่สีเขียว ภายในยังมีอาคารต่าง ๆ เช่น อาคารศูนย์กีฬา และอัฒจันทร์กลางแจ้งที่รองรับได้ 15,000 ที่ ซึ่งตัวที่นั่งของอัฒจันทร์มีการแทรกต้นไม้อยู่ด้วย เพื่อลดความร้อน

ภาพที่ 17 แสดงอัมฟิเธียเตอร์ สวนป่าเบญจกิติ

ที่มา: https://i0.wp.com/dsignsomething.com/wpcontent/uploads/2022/03/Benchakitti_41.jpg?fit=1840%2C1228&ssl=1

อาคารพิพิธภัณฑ์เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ภายในอาคารจะเน้นไปที่การจัดแสดง พระราชกรณียกิจของพระองค์ในด้านที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้ มีการรวบรวมพันธุ์ไม้ที่เกี่ยวกับพระนามของพระองค์ เช่น กล้วยไม้กิตติยากร และภายในยังรองรับกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การประชุม หรือ เป็นพื้นที่สำหรับนิทรรศการอื่น ๆ ได้อีกด้วย

ภาพที่ 18 แสดง3D render อาคารโรงงานยาสูบที่ทำการรีโนเวท

ที่มา: <https://i0.wp.com/dsignsomething.com/wpcontent/uploads/2022/03/Picture6.jpg?resize=1024%2C577&ssl=1>

6. ส่วนสกายวอล์ก

ภาพที่ 19 แสดงทางเดินลอยฟ้า สวนป่าเบญจกิติ

ที่มา: https://i0.wp.com/dsignsomething.com/wpcontent/uploads/2022/03/Benchakitti_34.jpg?resize=1024%2C683&ssl=1

“สกายวอล์ก” หรือทางเดินลอยฟ้า เป็นสะพานลอยฟ้าที่เชื่อมต่อไปยังแต่ละบึง สามารถเห็นสวนจากมุมสูงได้ นอกจากนี้สะพานลอยฟ้ายังเชื่อม 2 สวนสาธารณะด้วยกัน คือ “สวนเบญจกิติ” กับ “สวนลุมพินี” ไว้ด้วยกัน ทางเดินของสกายวอล์ก ออกแบบให้มีทางลาดเหมาะกับผู้พิการและผู้สูงอายุ ซึ่งตลอดระยะทางเดิน คุณจะสัมผัสได้กับพรรณไม้ นานาชนิด และทัศนียภาพของตึกในเมือง แถมในช่วงเย็น สกายวอล์กจะเปิดไฟส่องสว่าง ให้คนใช้งานได้อย่างปลอดภัย

7. Dog Park

Dog Park หรือ สวนน้องหมา ให้ประชาชนและสุนัขใช้พื้นที่สวน โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย โดย Dog Park ตั้งอยู่ตรงข้ามบริเวณลานจอดรถมาจนถึงประตู 1 ทางสวนเบญจกิติฝั่งรัชดาและ เปิดให้บริการเวลา 05.00-21.00 น. สำหรับการใช้น้องหมา ภายในสวนเบญจกิติ มีข้อกำหนด 3 ข้อหลัก ได้แก่

7.1 สุนัขทุกตัวต้องได้รับการฉีดวัคซีน

7.2 ต้องใส่สายจูงสุนัขและเจ้าของต้องจูงไว้เสมอ เพื่อความปลอดภัยของตัวสุนัขเอง

7.3 ต้องลงทะเบียนให้สุนัขก่อนพาเข้าสวน ที่ประตู 1 และประตู 2 หรือทาง line id : @701uemys โดยลงทะเบียนสุนัข 1 ตัวต่อ 1 รหัส และแสดงหลักฐานการยืนยันการลงทะเบียน ให้ เจ้าหน้าที่ รปภ. ก่อนเข้าใช้บริการ

7.4 เจ้าของสุนัขต้องพกถุงอุจจาระ และเก็บทิ้งให้เรียบร้อย โดยทางสวนจะมีคอกให้สุนัขขับถ่าย มีถุงเก็บอุจจาระ รวมถึงถังขยะไว้ให้บริการด้วย

การที่สวนเบญจกิติ ให้บริการ Dog Park นั้นนับเป็นสวนสาธารณะที่ 4 ถัดจากสวนปิงหนองบอน, สวนวีชราภิรมย์ และสวนเทียนทะเลพัฒนาพฤกษาศาสตร์ ที่เปิดให้บริการ Dog Park

ภาพที่ 20 แสดงสวนสุนัข สวนป่าเบญจกิติ

ที่มา: <https://www.thaipost.net/news-update/228980/>

8. ชนิดพืชพันธุ์

การเลือกพืชพันธุ์ ในการเลือกชนิดพืชพันธุ์ โดย อาจารย์อาจารย์วีรชัย ณ นคร (ผู้เชี่ยวชาญเรื่องสวนพฤกษศาสตร์), อาจารย์มณฑาทิพย์ โสมมิชัย, อาจารย์นพรัตน์ นาคสถิตย์, อาจารย์บุญฤทธิ์ ภูริยากร, อาจารย์จุลพร นันทพานิช พืชพันธุ์หลักที่เราเลือกใช้ทั้งหมดมาจากต้นกล้า และเมล็ดถึง 360 ชนิด 5,600 ต้น ซึ่งเป็นพันธุ์ไม้หายาก และไม่มีขายในท้องตลาดทั่วไป เพราะพื้นที่ในอดีตก่อนจะเป็นโรงงานยาสูบและร่องสวน ก็เคยเป็นป่ามีความหลากหลายชนิดพันธุ์ และสัตว์ต่างๆ ในอีกความสำคัญก็คือเมื่อต้นไม้โตจะมีความแข็งแรงมากกว่าต้นไม้ล้อม และอีก 20 เปอร์เซ็นต์เป็นต้นไม้ล้อมที่สามารถหาได้ตามท้องตลาดทั่วไปเพื่อให้เป็นต้นพี่เลี้ยง ในอนาคตต้นไม้เหล่านี้ก็จะจัดสรรตัวเองให้เกื้อกูลกันและอยู่ได้ด้วยตัวเองตามธรรมชาติ

บึงที่สองที่เป็นบึงน้ำจืดประกอบด้วยพืชพรรณอย่าง ต้นกระพุ่มน้ำ กระพุ่มน้ำ ไคร้ย้อย กุ่มน้ำ แดงน้ำ ตะขบน้ำ เต้าหลวง ทองหลวง ฯลฯ จนมาถึงบ่อที่ใหญ่ที่สุดที่เราใช้ต้น โพธิ์ ไทร ไกร กร่าง รวมทั้งไม้อื่นๆ เช่น ตะขบป่า เขลง คางคกเดียด ยางนา ตะเคียนทอง ฯลฯ ที่เริ่มใช้ต้นไม้ขนาดใหญ่ เพราะจะได้มีสิ่งมีชีวิตพวกนก และสิ่งมีชีวิตอื่นๆ เข้ามาอยู่อาศัยได้ และในบ่อ

สุดท้ายออกแบบให้เป็นวนเกษตร เช่น ต้นมะกอกน้ำ มะกอกป่า หว่า อัมพวา ฯลฯ พืชผัก นา
ชั้นบันได ซึ่งเป็นส่วนที่ให้ทุกคนสามารถมาทำกิจกรรมด้านในพื้นที่โซนนี้ได้

ภาพที่ 21 แสดงบรรยากาศของสวนป่าเบญจกิติ

ที่มา: https://citycracker.co/wp-content/uploads/2022/02/272627139_1046492589232078_4731995570779297590_n.jpg

ในเนื้อที่กว่า 300 ไร่ จะมีจำนวนต้นไม้เดิมกว่า 1,000 ต้น ทางทีมสถาปนิกยังเลือกปลูก
ต้นไม้เพิ่มเข้าไป 3,000 กว่าต้น จาก 300 สายพันธุ์ เพื่อเพิ่มความหลากหลายให้กับพื้นที่ ความพิเศษ
อยู่ที่ต้นไม้เหล่านั้นเป็นพันธุ์ไม้พื้นเมืองของกรุงเทพมหานคร แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์และ
รากเหง้าและสะท้อนกลับมาผ่านการออกแบบสวนป่า

ต้นไม้หลากหลายสายพันธุ์ล้วนแต่เป็นไม้พื้นถิ่นเดิม ตั้งกระจายอยู่บนเกาะหลักทั้ง 4 เกาะ
ของพื้นที่ เช่น มะกอกน้ำ ตามชื่อของกรุงเทพฯ หรือบางกอก ต้นลำพู ต้นโพธิ์ ต้นไทร ต้นไกร และ
ต้นกร่าง รวมถึงต้นไม้ที่ได้ชื่อตามริมคลองของกรุงเทพฯ เช่น คลองต้นไทร แม้กระทั่งนาข้าว(Pharin
Opasserepadung, 2565)

ต้นไม้ทั้งหมดจะถูกนำมาปลูกและจัดวางให้เหมาะสมตามลักษณะและสภาพแวดล้อมที่ต้นไม้
เหล่านั้นต้องการ และอิงไปกับพื้นที่ภายในสวน เช่น เนินริมน้ำ พื้นที่ชายน้ำ พื้นที่ที่น้ำท่วมถึงและไม่
ถึง เพื่อให้เกิดการเติบโตอย่างเต็มที่และเกิดภาพของสวนป่าที่มีการรักษาพื้นที่และฟื้นฟู
สภาพแวดล้อมอย่างยั่งยืน

เกินกว่าครึ่งของต้นไม้ทั้งหมดคือไม้กล้าคัดเมล็ดที่มีความสูงประมาณ 80-100 เซนติเมตร เพื่อรอโอกาสที่จะเติบโตต่อไปในอนาคตอย่างยั่งยืน นอกจากนี้การปลูกต้นไม้ตามแต่ละพื้นที่ยังชวนให้นึกถึงความเป็นป่าที่ค่อยๆ เปลี่ยนแปลงเข้ามาสู่ชุมชนมากขึ้นผ่านการจัดพื้นที่ส่วนนาข้าว ต้นไม้เพาะแปลงเล็กไว้ใกล้กับส่วนของพื้นที่อาคาร และมีพื้นที่ป่าที่โอบล้อมอยู่ด้านนอกแทน นอกจากนี้จะเป็นพื้นที่เพื่อการพักผ่อน สวนป่าเบญจกิติยังเป็นศูนย์การเรียนรู้ไม้พืชรุ่นดั้งเดิมให้แก่ชาวกรุงที่สนใจได้อีกด้วย

บทบาทของสวนป่าเบญจกิติ

สวนป่าเบญจกิติ มีบทบาทในด้านต่างๆ ดังนี้ (ปาริฉัตร คำวาส และปัทมณี เสริมชัยวงศ์, 2565)

1. บทบาทด้านการคมนาคม

เส้นทางภายในสวนประกอบไปด้วยทางเดินและทางจักรยานหลายรูปแบบ ทั้งทางเดิน ลู่วิ่ง ทางจักรยาน Boardwalk ริมน้ำ ทั้งน้ำลึกและน้ำตื้น และทางเดิน Skywalk ที่เดินเชื่อมต่อไปถึงสวนลุมพินีได้ ทางเดินเหล่านี้คำนึงถึงการใช้งานของผู้คนในเมือง มีการออกแบบอย่าง Universal Design มีทางลาดที่ได้มาตรฐาน เหมาะกับผู้พิการและผู้สูงอายุ โดยจะพาลัดเลาะไปตามสวนในพื้นที่ได้ร่มเงาของต้นไม้ใหญ่ที่มีอยู่ตั้งแต่ในสมัยยังเป็นโรงงานยาสูบ

การเชื่อมกับเมืองเป็นอีกเรื่องที่สำคัญ เพราะถ้าสวนไม่มีการเชื่อมกับเมืองมันก็จะไม่มีคนเข้ามาใช้ อย่าง Skywalk ที่เชื่อมมาจากสวนลุมพินี แล้วก็เข้าไปที่อาคารพิพิธภัณฑ์ได้ เราอยากให้มันเชื่อมต่อไปกับชุมชนโดยรอบด้วย อย่างฝั่งตรงข้ามเป็นแฟลต ที่เราเสนอเอาไว้ว่าจะเชื่อมเปิดทางเข้าฝั่งทางด่วน เป็นลักษณะลอดใต้ทางด่วนข้ามจากชุมชนเข้ามา

ในอนาคตพื้นที่เหล่านี้จะจัดเป็น Bike Hub มีร้านซ่อม เช่า และขายจักรยาน เพื่อส่งเสริมและเชื่อมเข้ากับโครงข่ายเส้นทางจักรยานเดิม ที่เชื่อมสวนเบญจกิติเข้ากับสวนลุมพินี

2. บทบาทด้านการท่องเที่ยว

สวนสาธารณะ ไม่ได้มีฟังก์ชันแค่เป็นสถานที่ออกกำลังกายหรือพักผ่อนหย่อนใจเท่านั้น แต่เมืองที่มีสวนสาธารณะที่ดี จะช่วยสร้างความสัมพันธ์ของผู้คน ช่วยสร้างสุขภาวะที่ยอดเยี่ยมให้กับคนเมือง พอคนมีสุขภาวะที่ดีก็จะก่อเกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจตามมามากมาย

สวนสาธารณะสร้างประโยชน์ให้กับชุมชนในแง่สุขภาพ ความเท่าเทียม สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ เช่น ทำให้ราคาอสังหาริมทรัพย์ในพื้นที่สูงขึ้น, ห้องถิ่นจัดเก็บรายได้ได้เยอะขึ้น

สวนสาธารณะเหล่านี้กลายเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจให้ผู้คนได้คลายความเหนื่อยล้าจากการทำงาน ด้วยกิจกรรมนันทนาการ และช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจระดับท้องถิ่น ดังนั้น

สวนสาธารณะในเกาหลีใต้จึงมีจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ สวนใหม่ที่เกิดขึ้นนี้ช่วยทำให้ห้างร้าน ธุรกิจ ในบริเวณใกล้เคียงกลับมาคึกคักมากขึ้น

นอกจากนี้ สาธารณะยังทำให้เกิดพื้นที่แสดงงานศิลปะ สร้างความบันเทิงเร้าใจในท้องถิ่นด้วย ยิ่งได้รับแรงสนับสนุนจากภาครัฐจัดเทศกาลดนตรี ยิ่งดึงดูดผู้คนในประเทศและนักท่องเที่ยวจากทั่วโลก เศรษฐกิจระดับท้องถิ่นขยายตัวตาม นับว่าเป็นไอเดียที่ดีและช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจภาพใหญ่ไปพร้อมๆ กัน และการพัฒนาสวนสาธารณะ คือ ยุทธศาสตร์สวนสาธารณะเป็นศูนย์วัฒนธรรมและศูนย์การศึกษาระดับประเทศ ในแต่ละเมืองจะมีสวนสาธารณะขนาดใหญ่ รองรับให้ผู้คนเข้ามาใช้งานและเป็นแหล่งท่องเที่ยวด้วย

อีกด้านคือช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ในอนาคตอาจดึงดูดผู้คนและการลงทุนได้เหมือนประเทศอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นการจัดนิทรรศการ จัดงานอีเว้นท์ สร้างศูนย์การเรียนรู้ สวนพฤกษศาสตร์ ดึงภาคเอกชนและประชาสังคมมาช่วยกันพัฒนาช่วยเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและมูลค่าของความรื่นรมย์ให้กับเมือง

3. บทบาทด้านการแก้ไขปัญหามือเมือง

Urban forest park แนวคิดในการออกแบบสวนป่าชุ่มน้ำ หยิบเอาภูมิทัศน์วัฒนธรรมดั้งเดิมของพื้นที่อย่างร่องสวนผัก ผลไม้ และนา นำกลับมาพัฒนาออกแบบใหม่ให้กลายเป็นสวนป่าสาธารณะ พร้อมกับเป็นพื้นที่ซึมซับน้ำ ระบายน้ำบริเวณรอบพื้นที่ บำบัดน้ำ รวมไปถึงเป็นพื้นที่ให้สิ่งมีชีวิตทุกสรรพสิ่งสามารถเข้ามาใช้พื้นที่ได้

Constructed wetland บึงบำบัดน้ำ บึงประดิษฐ์ โดยการบำบัดน้ำได้ขนานไปกับคลองไหลสิ่งโต ซึ่งเป็นความคิดที่น่าสนใจและสร้างสรรค์ในการใช้ธรรมชาติเป็นส่วนหนึ่งของการบำบัดน้ำ และยังสามารถสร้างระบบนิเวศที่หลากหลายได้ ในกระบวนการนี้ได้นำน้ำที่บำบัดเชื่อมต่อกับบึงต่างๆ ภายในสวน โดยใช้พืชพรรณที่มีความเหมาะสมกับสภาพน้ำในแต่ละบึง ดังนี้:

บึงที่ 1 ใช้พืชพันธุ์ป่าชายเลน เช่น ลำพูและลำแพน ซึ่งเป็นพืชที่มีความทนทานสูงต่อความเค็มของน้ำ เหมาะสำหรับเป็นด่านแรกในการบำบัดน้ำที่อาจยังมีความเค็มอยู่

บึงที่ 2 ใช้พืชพันธุ์บึงน้ำจืด เช่น ต้นกระทุ่มน้ำ กระทุ่มนา ไคร้ย้อย กุ่มน้ำ แดงน้ำ ตะขบ น้ำ เต้าหลวง และทองหลวง เป็นต้น ซึ่งพืชเหล่านี้มีความสามารถในการบำบัดน้ำที่มีคุณภาพดีขึ้นหลังจากผ่านบึงแรก

บึงที่ 3 ใช้ต้นไม้ขนาดใหญ่ เช่น โพธิ์ ไทร ไกร กร่าง รวมถึงไม้อื่นๆ เช่น ตะขบป่า เอลงคคาเดีอ ดยงนา ตะเคียนทอง ฯลฯ บึงนี้มีบทบาทเป็นศูนย์กลางในการสร้างระบบนิเวศที่อุดมสมบูรณ์ สามารถรองรับสิ่งมีชีวิตต่างๆ เช่น นก และสัตว์ป่าอื่นๆ ทำให้เกิดความสมดุลในธรรมชาติ

โดยการวางแผนในลักษณะนี้มีประโยชน์ทั้งในด้านการบำบัดน้ำและการสร้างพื้นที่สีเขียวที่มีคุณค่าทางนิเวศวิทยาและสังคม ช่วยให้เกิดระบบนิเวศที่หลากหลายและยั่งยืนในระยะยาว

4. บทบาทด้านสังคม

จากสถานที่ตั้งและการเข้าถึงโดยขนส่งสาธารณะที่สะดวกสบาย สวนป่าเบญจกิติจึงเป็นจุดหมายปลายทางที่พักผ่อนของประชาชนทุกพื้นที่ และทุกเพศทุกวัย โดยกลุ่มคนที่เข้ามาใช้บริการมีความหลากหลายค่อนข้างมากตั้งแต่ กลุ่มครอบครัว กลุ่มเพื่อน คู่รัก ผู้คนในชุมชน หรือกระทั่งกลุ่มผู้ที่ชื่นชอบในกิจกรรมเดียวกัน เกิดเป็นสังคมที่หลากหลาย สร้างพื้นที่แลกเปลี่ยนทางด้านความคิดและประสบการณ์

ซึ่งจากการออกแบบพื้นที่สวนป่าเบญจกิติที่เอื้อต่อการทำกิจกรรมที่หลากหลาย ส่งผลให้ข้อมูลจากหน่วยงานกรุงเทพมหานคร ได้ให้ข้อมูลว่าในปี พ.ศ. 2565 ได้มีผู้เข้าใช้บริการสวนป่าเบญจกิติเฉลี่ย 2,245 คน/วัน โดยกลุ่มที่นิยมเข้ามาใช้บริการมีหลากหลายกลุ่มไม่ว่าจะเป็น กลุ่มนักเรียน นักศึกษา กลุ่มวัยทำงาน กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มที่ชื่นชอบการออกกำลังกาย

บทที่ 5

การสำรวจและผลวิเคราะห์ข้อมูล

จากการสังเกตการณ์และจัดทำแบบสอบถามกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ทราบถึงทัศนคติของผู้ใช้งาน การศึกษาวิจัยครั้งนี้จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือส่วนที่ 1 จากการสำรวจพื้นที่เพื่อสังเกตกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในสวนสาธารณะ และการใช้เครื่องมือแบบสอบถามเก็บข้อมูล เพื่อนำไปสู่ผลของการวิจัย

การสำรวจพื้นที่ศึกษาจากการลงพื้นที่

การสำหรับพื้นที่ศึกษาในครั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่นำมาประกอบการวิเคราะห์ผลการศึกษา และพิจารณาจัดทำแบบสอบถามเพื่อสำรวจกลุ่มตัวอย่างภายในสวนสาธารณะ โดยได้ทำการสำรวจข้อมูลในด้านต่างๆ ดังนี้

1. สภาพทางกายภาพของพื้นที่ศึกษา

สวนป่าเบญจกิติ หรือ สวนเบญจกิติ (Benchakitti Park) เป็นสวนสาธารณะระดับย่านเพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบ เมื่อปี พ.ศ. 2535 ตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่โรงงานยาสูบเดิม โดยสถานที่ตั้งอยู่ใจกลางเมือง รายล้อมไปด้วยเขตที่สำคัญทางด้านเศรษฐกิจ และแหล่งชุมชนที่สำคัญของกรุงเทพมหานคร

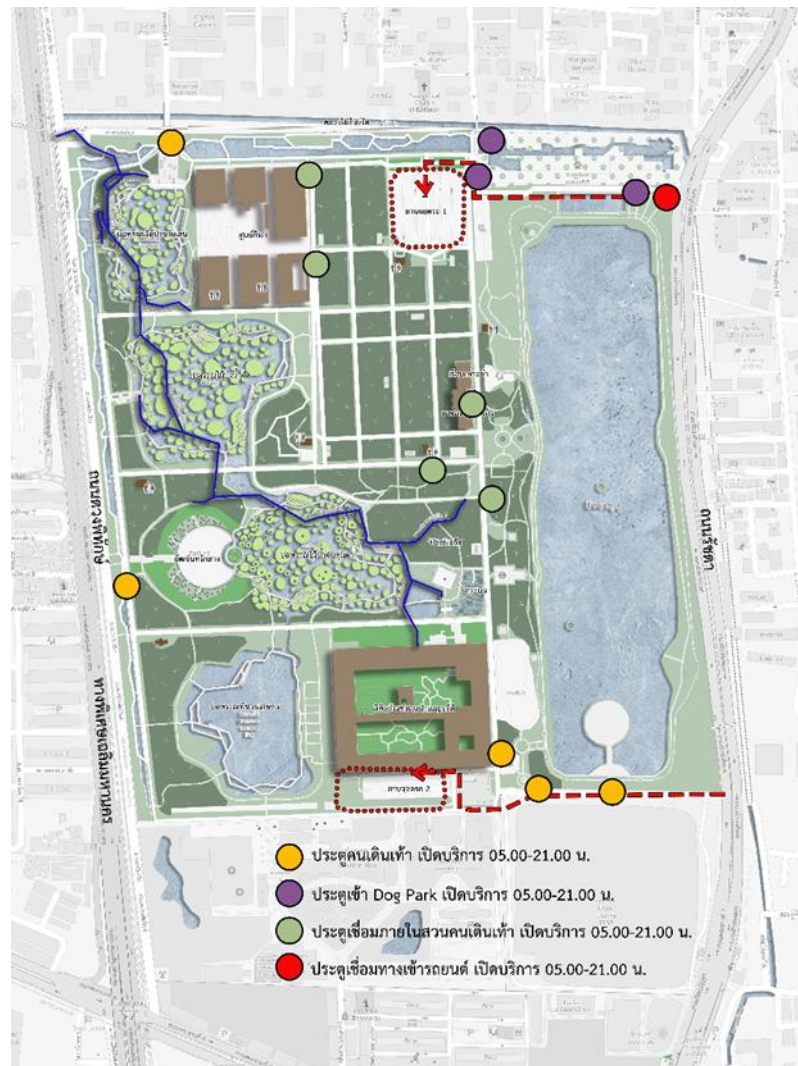

ภาพที่ 22 แสดงที่ตั้งและเขตสวนป่าเบญจกิติ

ที่มา: จัดทำโดยผู้วิจัย

โดยสวนป่าเบญจกิติตั้งอยู่ติดกับเขตปทุมวัน ในเขตนี้จะเต็มไปด้วยประชาชนหลากหลายกลุ่ม และหลากหลายช่วงอายุ เนื่องจากเป็นเขตศูนย์กลางธุรกิจของกรุงเทพมหานคร ทั้งย่านการค้า

การบริการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ การศึกษา เขตสาทรและเขตบางรักเขตสาทรเป็นอีกหนึ่งย่านเศรษฐกิจที่สำคัญของกรุงเทพมหานครที่เต็มไปด้วยสำนักงาน และคอนโดทิว โรงแรม สถานบันเทิง ที่คอยให้บริการประชาชนและนักท่องเที่ยว และเขตคลองเตยเขตที่ตั้งพื้นที่ศึกษารายล้อมไปด้วยชุมชนกว่า 40 แห่ง จึงจัดได้ว่าเป็นชุมชนขนาดใหญ่ใจกลางกรุงเทพมหานครเป็นแหล่งที่อยู่อาศัย ออฟฟิศ และโรงแรมย่านใจกลางเมือง โดยอยู่ติดกับถนนรัชดาภิเษกและถนนดวงพิทักษ์

ภาพที่ 23 แสดงผังพฤติกรรมการใช้งานของประชาชนและเวลาเปิด-ปิดประตูภายในสวนป่าเบญจกิติ
ที่มา: จัดทำโดยผู้วิจัย

โดยมีประตูทางเข้าสวนแบ่งออกเป็น 4 ประตูคือ

ประตูทางเข้ารถยนต์ส่วนตัว และคนเดินเท้าฝั่ง ถนนรัชดา เปิด 05.00 – 21.00 น. เป็นประตูที่ประชาชนนิยมเข้าใช้บริการมากที่สุดเนื่องจากอยู่ใกล้ลานจอดรถขนาดใหญ่ และสามารถเข้าถึงได้จากการเดินเท้ามาจากรถไฟฟ้าสถานีไอศุก

ประตูคนเดินเท้า เปิด 05.00 – 21.00 น. ประตูประกอบไปด้วยประตูด้านศูนย์ประชุมแห่งชาติฯ ซึ่งเป็นประตูที่ประชาชนนิยมเข้าใช้บริการเนื่องจากอยู่ใกล้ลานจอดรถ และสามารถเข้าถึงได้จากการเดินเท้าจากสถานีรถไฟฟ้าศูนย์ประชุมแห่งชาติฯ ประตูด้านข้างพิพิธภัณฑ์ ประตูด้าน ถ.ดวงพิทักษ์ ประตูด้าน ถ.สุขุมวิทซอย 4

ประตูสำหรับคนเดินเข้า Dog Park เปิด 05.00 – 21.00 น. โดยมีทั้งหมด 3 ประตูประกอบไปด้วย ประตูด้านถนนรัชดาภิเษก ประตูด้านตรงข้ามลานจอดรถ ประตูด้าน ถนนสุขุมวิทซอย 10

ประตูเชื่อมภายในสวนคนเดินเท้า เปิด 05.00 – 21.00 น

2. การเข้าถึงและพื้นที่กิจกรรมภายในสวนป่าเบญจกิติ

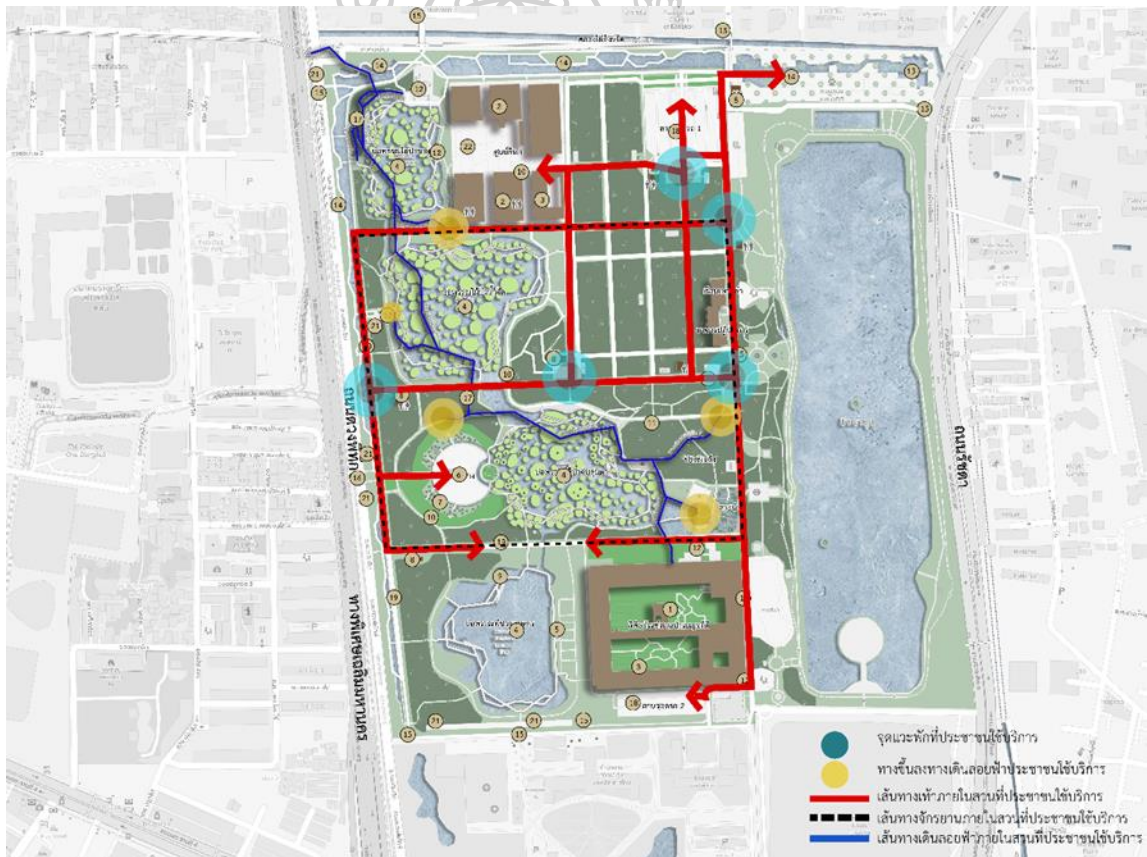

ภาพที่ 24 แสดงผังตำแหน่งการเข้าถึงของสวนป่าเบญจกิติ

ที่มา: จัดทำโดยผู้วิจัย

การเข้าใช้งานสวนป่าเบญจกิติที่ประชาชนนิยมใช้งานจะเป็นทางรถยนต์และเดินเท้าจากประตูต่างๆ โดยทางเข้าที่นิยมที่สุดจะเป็นประตูหลักทางเข้าจากถนนรัชดาภิเษก เนื่องจากอยู่ติดกับที่จอดรถยนต์ขนาดใหญ่ และใกล้พื้นที่กิจกรรมที่ผู้เข้ามาใช้บริการต้องการที่จะทำ ส่วนในทางเดินเท้าจะนิยมเข้าในทุกๆ ประตูไม่ว่าจะเป็นประตูหลักฝั่งถนนรัชดาภิเษก ที่ผู้คนเดินเข้ามาเนื่องจากสามารถใช้เส้นทางนี้เดินเชื่อมต่อจากรถไฟฟ้า Mrt สถานีโศภิตได้ และทางฝั่งศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ ก็มีประชาชนเข้าใช้งานเป็นจำนวนมากเนื่องจากเดินเชื่อมต่อจากรถไฟฟ้า Mrt สถานีศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ได้ ส่วนประตูด้านถนนดวงพิทักษ์และถนนสุขุมวิท จะมีประชาชนโดยสารรถจักรยานยนต์รับจ้างมาลง ณ บริเวณประตูดังกล่าวแล้วเดินเท้าเข้ามายังสวนป่าเบญจกิติ เนื่องจากใกล้แหล่งชุมชน และรถจักรยานยนต์ใช้งานได้สะดวก รถยนต์ไม่พลุกพล่าน

3. กิจกรรมของผู้มาใช้งานที่เกิดขึ้นในพื้นที่ศึกษา

ภาพที่ 25 แสดงผังตำแหน่งพื้นที่กิจกรรมภายในสวนป่าเบญจกิติ

ที่มา: จัดทำโดยผู้วิจัย

โดยจากการสังเกตการณ์การใช้งานของพื้นที่ที่สามารถแบ่งออกเป็นกิจกรรมต่างๆ ได้ดังนี้

3.1 การพักผ่อน เป็นกิจกรรมที่ผู้มาใช้งานเยอะ เนื่องจากสวนสาธารณะมีความร่มรื่น กว้างขวางไม่อัด ประชาชนจึงมักพบบุตรหลานมารับประทานอาหารกลางวันและเย็น ชม

บรรยากาศภายในสวนสาธารณะ วิ่งเล่น อ่านหนังสือ วาดภาพ และทำกิจกรรมต่างๆร่วมกันในครอบครัวและฝูงเพื่อน

3.2 การออกกำลังกาย เป็นกิจกรรมที่ผู้มาใช้งานเยอะในช่วงเวลาเช้าตั้งแต่ 05.30-8.00 น. เนื่องจากเป็นช่วงเวลาก่อนเข้าทำงาน จะมีกลุ่มวัยรุ่นไปจนถึงกลุ่มผู้สูงอายุ มาออกกำลังกาย ปั่นจักรยาน วิ่ง เดินเล่น รวมไปถึงกีฬาต่างๆ มีการเข้าใช้งานบริเวณสนามหญ้าภายในสวนสาธารณะ และช่วงเวลาเย็นไปจนถึงค่ำ 17.00 – 18.30 ซึ่งเป็นเวลาเลิกงาน

3.3 ท้องเที่ยว พักผ่อนหย่อนใจ จะเป็นกลุ่มของผู้คนที่ตั้งใจมาท้องเที่ยว ชมบรรยากาศภายในสวนสาธารณะ การออกเดทของคู่รักในวัยต่างๆ หรือแม้กระทั่งการถ่ายรูปปรับปริญญา ถ่ายรูปงานแต่งงาน รวมไปถึงการถ่ายทำรายการต่างๆ โดยช่วงเวลาที่ได้รับความนิยมจะเริ่มตั้งแต่ 11.00 – 19.00 น.

3.4 พื้นที่พบปะพูดคุย จากกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในสวนสาธารณะที่มีการทับซ้อนกันของหลายกิจกรรม และหลายช่วงอายุ จึงเกิดเป็นพื้นที่พบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน โดยจะเป็นการพูดคุยกันระหว่างผู้คนที่ร่วมทำกิจกรรมเดียวกัน หรือคนละกิจกรรม ทว่าบริเวณสวนป่าเบญจกิติ

พื้นที่กิจกรรมที่ได้รับการใช้งานจะเป็นบริเวณใจกลางของสวนป่า เนื่องจากเป็นบริเวณที่มีการซ้อนทับของกิจกรรมมากที่สุด โดยบริเวณทางเข้าจากลานจอดรถก็จะมีการรวมตัวเพื่อเตรียมร่างกายในการออกกำลังกาย เข้าห้องน้ำ แล้วค่อยๆ เข้าสู่สวนสาธารณะ และอีกด้านจะเป็นประตูฝั่งศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ มีจุดแวะพัก ก็มีจะมีประชาชนที่หึ่งเตรียมร่างกายสำหรับออกกำลังกาย และเป็นสถานีแวะพักสำหรับผู้ออกกำลังกายจากอีกฝั่งของสวน ส่วนทางเดินลอยฟ้า จะเต็มไปด้วยนักท่องเที่ยวที่เข้ามาถ่ายรูป เยี่ยมชมบรรยากาศ จะมีผู้ที่ออกกำลังกายไปใช้งานในช่วงเช้า ส่วนช่วงเย็นจะน้อยลง เนื่องจากนักท่องเที่ยวเยอะ ส่วนบริเวณสนามหญ้า จะมีผู้คนมาพักผ่อน และแวะพักทั่วบริเวณ รวมไปถึงจุดแวะพักต่างๆ ของสวนสาธารณะ ก็จะมีประชาชนเข้าใช้งานจุดละ 5 – 10 คนต่อจุดเช่นกัน

4. ช่วงเวลาของกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในสวนสาธารณะ

จากการสังเกตการณ์การใช้งานของพื้นที่ที่สามารถสรุปกิจกรรมและช่วงเวลาในการประกอบกิจกรรมได้ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงสรุปกิจกรรมและช่วงเวลาภายในสวนป่าเบญจกิติ

ตารางสรุปกิจกรรมและช่วงเวลาภายในสวนป่าเบญจกิติ									
เวลา									
	6.00	9.00	11.00	13.00	17.00	19.00			
วัน									กิจกรรม
	4.30						21.00		
วันจันทร์ - วันศุกร์									การพักผ่อน
									การออกกำลังกาย
									ท่องเที่ยว พักผ่อน
									พบปะพูดคุย
สรุป	ในช่วงเวลานี้จะมีผู้คนมาออกกำลังกายค่อนข้างเยอะ และมาในเวลาเช้าเนื่องจาก มาออกกำลังกายก่อนไปทำงาน หรือไม่ไปเรียน และมีการพบปะพูดคุยกันในช่วงพักจากกิจกรรม		มีผู้คนมาท่องเที่ยวและพักผ่อนบ้าง		ในช่วงเวลานี้จะมีผู้คนมาออกกำลังกาย ท่องเที่ยว พักผ่อน และพบปะพูดคุยกันค่อนข้างเยอะตลอดทั้งวัน ซึ่งจะเริ่มต้นตั้งแต่เวลา 17.00 น. เนื่องจากเป็นเวลาเลิกงานหรือเลิกเรียน			ผู้คนที่มาในวัยรวมรวมส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มาพักผ่อน เป็นชีวิตประจำวัน มีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมผ่อนคลาย คลายหลังจากเลิกงานและเลิกเรียน	
วันเสาร์ - วันอาทิตย์									การพักผ่อน
									การออกกำลังกาย
									ท่องเที่ยว พักผ่อน
									พบปะพูดคุย
สรุป	ในช่วงเวลานี้จะมีผู้คนมาออกกำลังกายเยอะเป็นพิเศษ โดยจะเริ่มต้นที่ 6.00 - ไปในช่วงสายของวัน มีกิจกรรมที่หลากหลาย นักท่องเที่ยวมาถ่ายรูปเล่นที่เรือนบรรยากาคนตอนเช้า รวมไปถึงพักผ่อน กิจกรรมในครอบครัวยามเช้า		ช่วง 13.00 จะมีผู้คนมาพักผ่อนอกกิจกรรมในครอบครัวยามบ่าย มีนักท่องเที่ยวบ้าง		เป็นช่วงเวลาที่ผู้คนเยอะที่สุดในสัปดาห์ ทั้งการออกกำลังกาย พักผ่อนกิจกรรมครอบครัว ท่องเที่ยวถ่ายรูป พบปะพูดคุยของกลุ่มคนที่ชื่นชอบในด้านต่างๆ รวมถึงวันในครอบครัวยามเย็นถึงช่วงเวลาประมาณ 19.30 น. จึงมีบางสิ่ง			เป็นช่วงวันหยุดที่หนาแน่นในอุทยานกิจกรรม ผู้คนมีหลากหลายทั้งกลุ่มที่มาประจำ กลุ่มนักท่องเที่ยว นักเรียน นักศึกษามาทำกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ ตัวอย่างบริเวณสวนป่า	

4.1 การพักผ่อน เป็นกิจกรรมที่ผู้มาใช้งานเยอะ เนื่องจากสวนสาธารณะมีความร่มรื่น กว้างขวางไม่แออัด ประชาชนจึงมักพาบุตรหลานมารับประทานอาหารกลางวันและเย็น ชมบรรยากาศภายในสวนสาธารณะ วิ่งเล่น อ่านหนังสือ วาดภาพ และทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันในครอบครัว และฝูงเพื่อน ในวันจันทร์ - ศุกร์ ช่วงเวลา 7.00 – 9.00 น. จะมีผู้คนเริ่มใช้งานกันบ้างและบางเบาตลอดทั้งวัน และหนาแน่นอีกครั้งในช่วงเวลา 17.00 – 19.00 น. และในวันเสาร์ - อาทิตย์จะหนาแน่นทั้งช่วงเช้าเวลา 7.00 – 10.00 น. และบางเบาลงในช่วงกลางวัน หนาแน่นอีกครั้งในช่วงเวลา 17.00 – 19.00 น.

4.2 การออกกำลังกาย เป็นกิจกรรมที่ผู้มาใช้งานเยอะในวันจันทร์ - อาทิตย์ช่วงเวลาเช้า ตั้งแต่ 06.00-8.00 น. เนื่องจากเป็นช่วงเวลาก่อนเข้าทำงาน จะมีกลุ่มวัยรุ่นไปจนถึงกลุ่มผู้สูงอายุ มาออกกำลังกายปั่นจักรยาน วิ่ง เดินเล่น รวมไปถึงกีฬาต่างๆ เข้าใช้งานบริเวณสนามหญ้าภายในสวนสาธารณะ และช่วงเวลาเย็นไปจนถึงค่ำ 17.00 – 18.30 น. ซึ่งเป็นเวลาเลิกงาน โดยจะหนาแน่นตลอดทั้งสัปดาห์ แต่จะหนาแน่นสุดๆ ในช่วงวันเสาร์ - อาทิตย์

4.3 ท่องเที่ยว พักผ่อนหย่อนใจ จะเป็นกลุ่มของผู้คนที่ตั้งใจมาท่องเที่ยว ชมบรรยากาศภายในสวนสาธารณะ การออกเดทของคู่รักในวัยต่างๆ หรือแม้กระทั่งการถ่ายรูปปรับปรับปริญญา ถ่ายรูปงานแต่งงาน รวมไปถึงการถ่ายทำรายการต่างๆ โดยในวันจันทร์ - ศุกร์ จะเริ่มใช้งานตั้งแต่ 17.00 – 19.00 น. เนื่องจากเป็นเวลาหลังเลิกทำงาน เรียน หรือกิจกรรมต่างๆและในวันเสาร์ - อาทิตย์ จะเริ่มใช้งานตลอดทั้งวันแต่ช่วงเวลาที่ได้รับความนิยมเป็นพิเศษตั้งแต่ 11.00 – 19.00 น.

4.4 พื้นที่พบปะพูดคุย จากกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในสวนสาธารณะที่มีการทับซ้อนกันของหลายกิจกรรม และหลายช่วงอายุ จึงเกิดเป็นพื้นที่พบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน โดยจะเป็นการพูดคุยกันระหว่างผู้คนที่ร่วมทำกิจกรรมเดียวกัน หรือคนละกิจกรรมทั่วบริเวณสวนป่าเบญจกิติ โดยในวันจันทร์ - อาทิตย์ จะมีกิจกรรมดังกล่าวเกิดขึ้นตลอดทั้งวันโดยในช่วงเวลา 7.00 – 10.00 น. และเวลา 17.00 – 19.00 น. จะได้รับความนิยมเป็นพิเศษเนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่แต่ละคนได้ทำกิจกรรมของตัวเองเสร็จแล้ว จึงเป็นช่วงเวลาของการพักผ่อนพูดคุยกัน และในเวลา 10.00 – 17.00 น. จะมีการนั่งเล่นพูดคุยกันบ้างตามจุดต่างๆ

ผลการสำรวจพื้นที่ศึกษาจากการทำแบบสอบถาม

การนำเสนอผลการศึกษาจากการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัย จากการจัดทำแบบสอบถาม เพื่อรวบรวมความคิดเห็นและประเมินการใช้งานสวนป่าเบญจกิติ รวมไปถึงทัศนคติต่อแนวคิดที่ใช้ในการออกแบบความงาม และการยอมรับบทบาทของสวนป่าเบญจกิติโดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการใช้งานสวนป่าเบญจกิติ

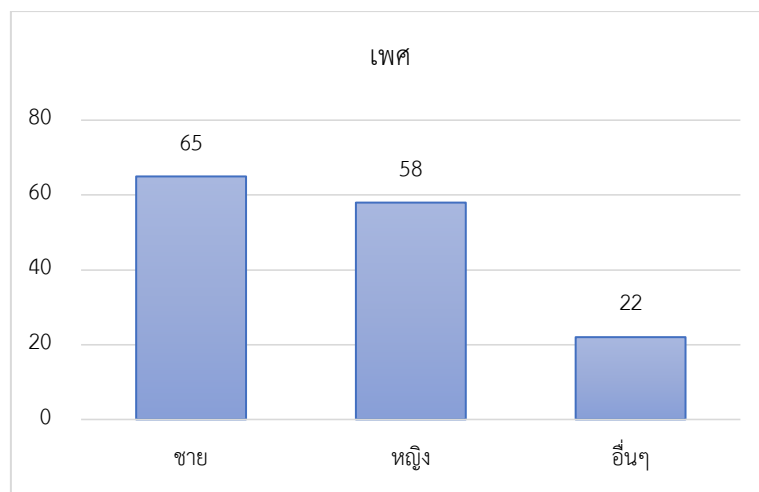
ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความเห็นเรื่องการยอมรับหน้าที่และความพึงพอใจในประเด็นต่างๆ ภายในสวนป่าเบญจกิติ

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในด้าน เพศ ช่วงอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และสถานภาพสมรส แสดงในตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	65	44.83
หญิง	58	40.00
อื่นๆ	22	15.17
รวม	145	100.00

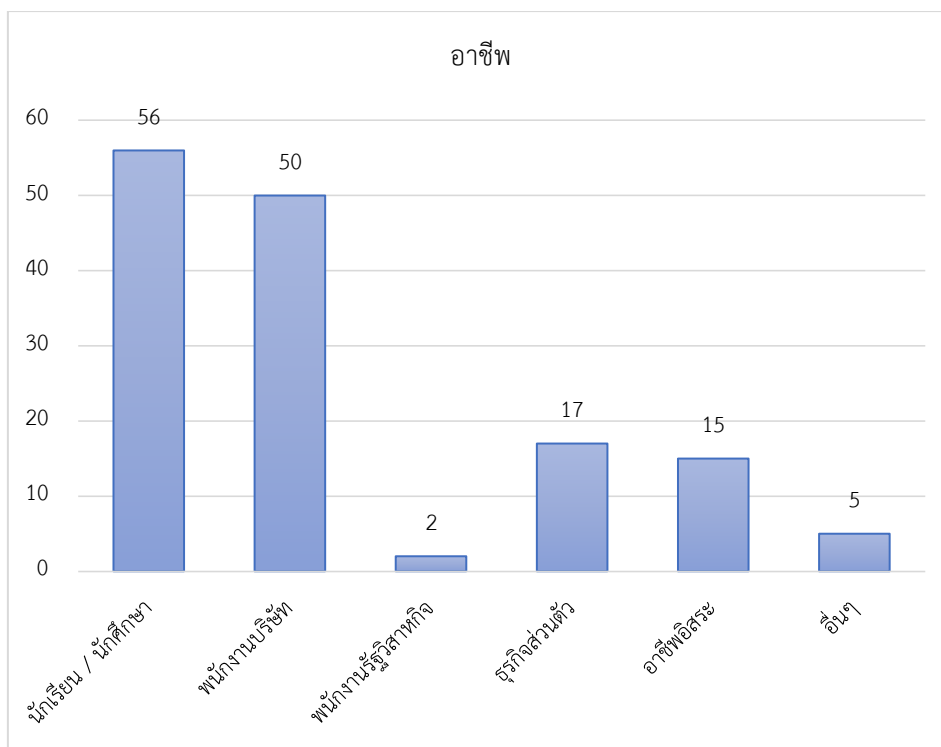

ภาพที่ 26 แสดงจำนวนของผู้ใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ จำแนกตามระดับการศึกษา
ที่มา: จัดทำโดยผู้วิจัย

จากตารางที่ 2 และภาพที่ 26 ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งเป็นระดับการศึกษา มัธยมศึกษา
จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 14.48 ปวช./ปวส. จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 6.90 ปริญญาตรี
จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 64.83 ปริญญาโท 17 คน คิดเป็นร้อยละ 11.72 ปริญญาเอกจำนวน 3
คน คิดเป็นร้อยละ 2.07

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน / นักศึกษา	56	38.62
พนักงานบริษัท	50	34.48
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	2	1.38
ธุรกิจส่วนตัว	17	11.72
อาชีพอิสระ	15	10.34
อื่นๆ	5	3.45
รวม	145	100.00

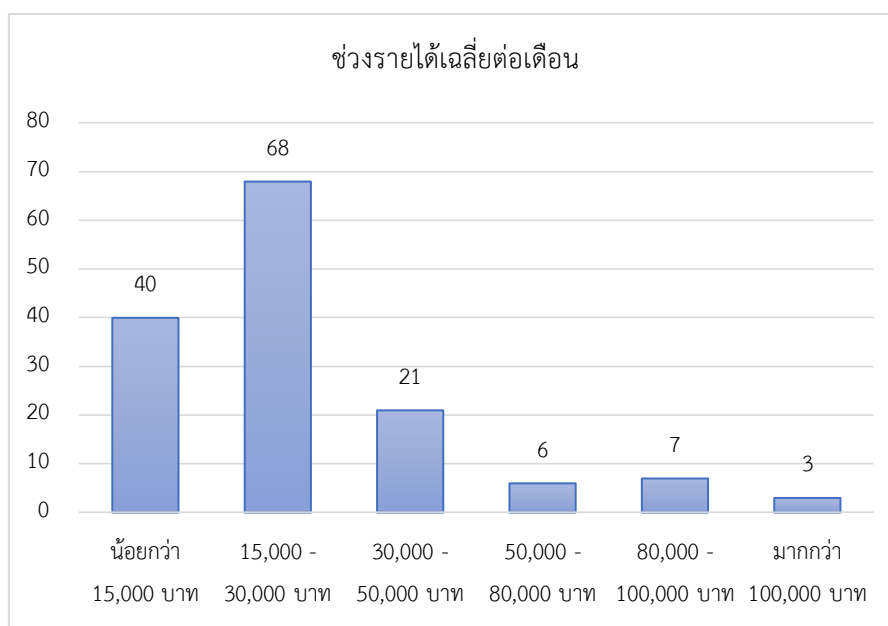
ภาพที่ 27 แสดงจำนวนของผู้ใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ จำแนกตามอาชีพ

ที่มา: จัดทำโดยผู้วิจัย

จากตารางที่ 3 และภาพที่ 27 ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งออกเป็นนักเรียนและนักศึกษาจำนวน 56 คนคิดเป็นร้อยละ 38.62 พนักงานบริษัทจำนวน 50 คนคิดเป็นร้อยละ 34.48 พนักงานรัฐวิสาหกิจจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.38 ธุรกิจส่วนตัวจำนวน 7 คนคิดเป็นร้อยละ 11.72 อาชีพอิสระจำนวน 15 คนคิดเป็นร้อยละ 10.34 และอาชีพอื่นๆ จำนวน 5 คนคิดเป็น ร้อยละ 3.45

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ จำแนกตามรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 15,000 บาท	40	27.59
15,000 - 30,000 บาท	68	46.90
30,000 - 50,000 บาท	21	14.48
50,000 - 80,000 บาท	6	4.14
80,000 - 100,000 บาท	7	4.83
มากกว่า 100,000 บาท	3	2.07
รวม	145	100.00

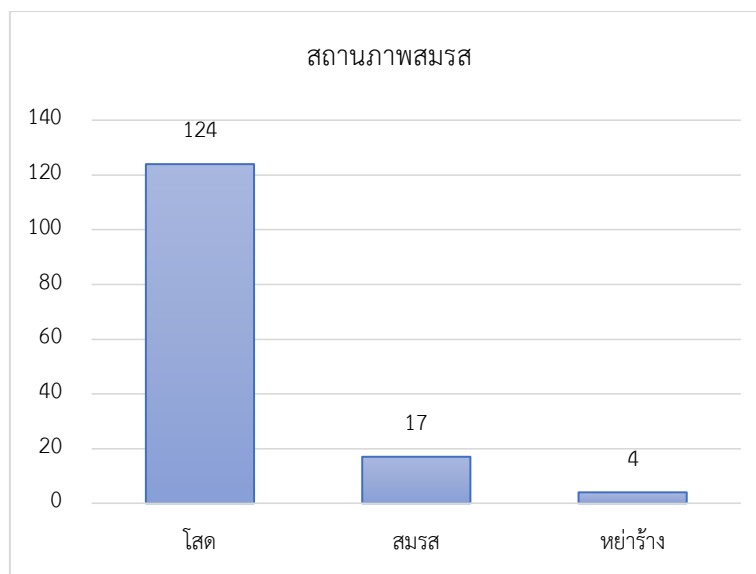
ภาพที่ 28 แสดงจำนวนของผู้ใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ จำแนกตามรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน

ที่มา: จัดทำโดยผู้วิจัย

จากตารางที่ 4 และภาพที่ 28 ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งออกเป็น รายได้น้อยกว่า 15,000 บาทจำนวน 40 คนคิดเป็นร้อยละ 27.59 รายได้ 15,000 ถึง 30,000 บาท จำนวน 68 คนคิดเป็นร้อยละ 46.90 รายได้ 30,000 ถึง 50,000 บาท จำนวน 21 คนคิดเป็นร้อยละ 14.48 รายได้ 50,000 ถึง 80,000 จำนวน 6 คนคิดเป็นร้อยละ 4.14 รายได้ 80,000 ถึง 100,000 บาท จำนวนเจ็ดคนคิดเป็นร้อยละ 4.83 รายได้มากกว่า 100,000 บาทจำนวนสามคนคิดเป็นร้อยละ 2.07

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ จำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	จำนวน	ร้อยละ
โสด	124	85.52
สมรส	17	11.72
หย่าร้าง	4	2.76
รวม	145	100.00

ภาพที่ 29 แสดงจำนวนของผู้ใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ จำแนกตามสถานภาพสมรส
ที่มา: จัดทำโดยผู้วิจัย

จากตารางที่ 5 และภาพที่ 29 ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งออกเป็น สถานภาพสมรส สถานภาพ
โสดจำนวน 124 คนคิดเป็นร้อยละ 85.52 สถานภาพสมรส จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 11.72
สถานภาพสมรสหย่าร้างจำนวน 4 คนคิดเป็นร้อยละ 2.76

ตารางที่ 6 แสดงสรุปข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางสรุปข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		
รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	65	44.83
หญิง	58	40.00
อื่นๆ	22	15.17
ระดับอายุ		
ต่ำกว่า 15 ปี	12	8.28
15 - 23 ปี	46	31.72
23 - 35 ปี	66	45.52

ตารางที่ 7 แสดงสรุปข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ตารางสรุปข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		
รายการ	จำนวน	ร้อยละ
35 - 45 ปี	8	5.52
45 - 60 ปี	10	6.90
มากกว่า 60 ปี	3	2.07
ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษา	21	14.48
ปวช./ปวส.	10	6.90
ปริญญาตรี	94	64.83
ปริญญาโท	17	11.72
ปริญญาเอก	3	2.07
อาชีพ		
นักเรียน / นักศึกษา	56	38.62
พนักงานบริษัท	50	34.48
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	2	1.38
ธุรกิจส่วนตัว	17	11.72
อาชีพอิสระ	15	10.34
อื่นๆ	5	3.45
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
น้อยกว่า 15,000 บาท	40	27.59
15,000 - 30,000 บาท	68	46.90
30,000 - 50,000 บาท	21	14.48
50,000 - 80,000 บาท	6	4.14
80,000 - 100,000 บาท	7	4.83
มากกว่า 100,000 บาท	3	2.07
สถานภาพสมรส		
โสด	124	85.52
สมรส	17	11.72
หย่าร้าง	4	2.76

สรุปได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย กว่าร้อยละ 44.83 ต่อมาคือเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 40 และเพศทางเล็อกคิดเป็นร้อยละ 15.17 ซึ่งอยู่ในอายุระหว่าง 23 - 35 ปี กว่าร้อยละ 45.52 การศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพ นักเรียน/นักศึกษา หรือพนักงานบริษัท มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 15,000 - 30,000 บาท และส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด

2. ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการใช้งานสวนป่าเบญจกิติ

วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการใช้งานสวนป่าเบญจกิติในประเด็นด้าน ระยะเวลาที่รู้จักสวนป่าเบญจกิติความถี่ในการเข้าใช้บริการ จุดประสงค์ของการเข้าใช้บริการ เหตุผลในการเข้าใช้บริการ และวิธีการเดินทางมายังสวนป่าเบญจกิติ แสดงในตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ จำแนกตามระยะเวลาที่รู้จักสวนป่าเบญจกิติ

ระยะเวลาในการรู้จักสวนป่าเบญจกิติ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่าหนึ่งเดือน	64	44.14
น้อยกว่า 1 ปี	69	47.59
มากกว่า 1 ปี	12	8.28
รวม	145	100.00

จากตารางที่ 7 ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งออกเป็น รู้จักน้อยกว่าหนึ่งเดือนจำนวน 64 คนคิดเป็นร้อยละ 44.14 รู้จักน้อยกว่าหนึ่งปีจำนวนจำนวน 69 คนคิดเป็นร้อยละ 47.59 รู้จักมากกว่าหนึ่งปีจำนวน 12 คนคิดเป็นร้อยละ 8.28

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ จำแนกตามความถี่ในการเข้าใช้บริการ

ความถี่ในการเข้าใช้งานสวนป่าเบญจกิติ	จำนวน	ร้อยละ
นานๆครั้ง	75	51.72
1-3 ครั้ง/เดือน	47	32.41
4-8 ครั้ง/เดือน	19	13.10
8-12 ครั้ง/เดือน	4	2.76
13-20 ครั้ง/เดือน	0	0.00
มากกว่า 20 ครั้ง/เดือน	0	0.00
รวม	145	100.00

จากตารางที่ 8 ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งออกเป็นเข้าใช้บริการนานๆ ครั้งจำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 51.72 เข้าใช้บริการ 1-3 ครั้ง/เดือน จำนวน 47 คนคิดเป็นร้อยละ 32.41 เข้าใช้ 4-8 ครั้ง/เดือนจำนวน 19 คนคิดเป็นร้อยละ 13.10 เข้าใช้บริการ 8-12 ครั้ง/เดือน จำนวน 4 คนคิดเป็นร้อยละ 2.76

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการเข้าใช้บริการ

จุดประสงค์ของการเข้าใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ	จำนวน	ร้อยละ
ท่องเที่ยว/ถ่ายรูป/เช็คอิน	76	29.34
พักผ่อนหย่อนใจ	75	28.96
พบปะเพื่อนฝูง	42	16.22
วิ่ง/ปั่นจักรยาน	30	11.58
เล่นกีฬา	35	13.51
อื่นๆ	1	0.39
รวม	259	100.00

จากตารางที่ 9 ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งออกเป็นท่องเที่ยว ถ่ายรูป และเช็คอิน จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 29.34 พักผ่อนหย่อนใจจำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 28.96 พบปะเพื่อนฝูง 42 คน คิดเป็นร้อยละ 16.22 วิ่งหรือปั่นจักรยานจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 11.58 เล่นกีฬาจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 13.51 อื่นๆจำนวนจำนวน 1 คนคิดเป็นร้อยละ 0.39

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ จำแนกตามเหตุผลของการเข้าใช้บริการ

เหตุผลของการเลือกใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ	จำนวน	ร้อยละ
เป็นที่นิยมของประชาชน	48	12.77
เดินทางสะดวก	97	25.80
พื้นที่ภายในสวนเอื้อต่อกิจกรรมที่ต้องการ	46	12.23
มีความปลอดภัย	49	13.03
ใกล้ที่พักอาศัยและสถานที่ทำงาน	37	9.84
บรรยากาศและความสวยงาม	99	26.33
รวม	376	100.00

จากตารางที่ 10 ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งออกเป็น เป็นที่นิยมของประชาชนจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.77 เดินทางสะดวกจำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 25.80 พื้นที่ภายในส่วนเอื้อต่อกิจกรรมที่ต้องการ จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 12.23 มีความปลอดภัยจำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 13.03 ใกล้ที่ที่พักอาศัยและสถานที่ทำงานจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.84 บรรยากาศและความสวยงามจำนวน 99 คนคิดเป็นร้อยละ 26.33

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ จำแนกตามวิธีการเดินทางเข้าใช้บริการ

วิธีการเดินทางมายังสวนป่าเบญจกิติ	จำนวน	ร้อยละ
เดินเท้า	6	4.14
จักรยาน / จักรยานยนต์	5	3.45
รถยนต์ส่วนตัว	51	35.17
รถไฟฟ้า	65	44.83
มอเตอร์ไซค์รับจ้าง	9	6.21
รถประจำทาง	9	6.21
รวม	145	100.00

จากตารางที่ 11 ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งออกเป็นเข้าใช้บริการโดยวิธีเดินเท้าจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 4.14 เข้าใช้บริการด้วยวิธีขี่จักรยานและจักรยานยนต์จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.45 เข้าใช้บริการโดยวิธีโดยสารรถยนต์ส่วนตัวจำนวน 51 คนคิดเป็นร้อยละ 35.17 เข้าใช้บริการด้วยวิธีขนส่งสาธารณะรถไฟฟ้าจำนวน 65 คนคิดเป็นร้อยละ 44.83 เข้าใช้บริการด้วยวิธีใช้บริการมอเตอร์ไซค์รับจ้างจำนวน 9 คนคิดเป็นร้อยละ 6.21 เข้าใช้บริการด้วยวิธีโดยสารรถประจำทางจำนวน 9 คนคิดเป็นร้อยละ 6.21

ตารางที่ 13 แสดงสรุปข้อมูลลักษณะการใช้งานสวนป่าเบญจกิติของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางสรุปข้อมูลลักษณะการใช้งานสวนป่าเบญจกิติของผู้ตอบแบบสอบถาม		
รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาในการรู้จักสวนป่าเบญจกิติ		
น้อยกว่าหนึ่งเดือน	64	44.14
น้อยกว่า 1 ปี	69	47.59
มากกว่า 1 ปี	12	8.28
ความถี่ในการเข้าใช้งานสวนป่าเบญจกิติ		
นานๆครั้ง	75	51.72
1-3 ครั้ง/เดือน	47	32.41
4-8 ครั้ง/เดือน	19	13.10
8-12 ครั้ง/เดือน	4	2.76
13-20 ครั้ง/เดือน	0	0.00
มากกว่า 20 ครั้ง/เดือน	0	0.00
จุดประสงค์ของการเข้าใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ		
ท่องเที่ยว/ถ่ายรูป/เช็คอิน	76	29.34
พักผ่อนหย่อนใจ	75	28.96
พบปะเพื่อนฝูง	42	16.22
วิ่ง/ปั่นจักรยาน	30	11.58
เล่นกีฬา	35	13.51
อื่นๆ	1	0.39
เหตุผลของการเลือกใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ		
เป็นที่นิยมของประชาชน	48	12.77
เดินทางสะดวก	97	25.80
พื้นที่ภายในสวนเอื้อต่อกิจกรรมที่ท่านต้องการ	46	12.23
มีความปลอดภัย	49	13.03
ใกล้ที่พักอาศัยและสถานที่ทำงาน	37	9.84
บรรยากาศและความสวยงาม	99	26.33

ตารางที่ 14 แสดงสรุปข้อมูลลักษณะการใช้งานสวนป่าเบญจกิติของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ตารางสรุปข้อมูลลักษณะการใช้งานสวนป่าเบญจกิติของผู้ตอบแบบสอบถาม		
รายการ	จำนวน	ร้อยละ
วิธีการเดินทางมายังสวนป่าเบญจกิติ		
เดินเท้า	6	4.14
จักรยาน / จักรยานยนต์	5	3.45
รถยนต์ส่วนตัว	51	35.17
รถไฟฟ้า	65	44.83
มอเตอร์ไซค์รับจ้าง	9	6.21
รถประจำทาง	9	6.21
เหตุผลของการเลือกใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ		
เป็นที่นิยมของประชาชน	48	12.77
เดินทางสะดวก	97	25.80
พื้นที่ภายในสวนเอื้อต่อกิจกรรมที่ทันต้องการ	46	12.23
มีความปลอดภัย	49	13.03
ใกล้ที่พักอาศัยและสถานที่ทำงาน	37	9.84
บรรยากาศและความสวยงาม	99	26.33
วิธีการเดินทางมายังสวนป่าเบญจกิติ		
เดินเท้า	6	4.14
จักรยาน / จักรยานยนต์	5	3.45
รถยนต์ส่วนตัว	51	35.17
รถไฟฟ้า	65	44.83
มอเตอร์ไซค์รับจ้าง	9	6.21
รถประจำทาง	9	6.21

จากตารางสรุปได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รู้จักสวนป่าเบญจกิติมานานกว่า 1 ปี กว่ร้อยละ 47.59 และรู้จักน้อยกว่าหนึ่งเดือนอีกกว่าร้อยละ 44.14 และโดยความถี่ในการเข้าใช้งาน คือ นานๆ ครั้ง ซึ่งจุดประสงค์หลักคือการท่องเที่ยวและพักผ่อนหย่อนใจ รวมกันคิดเป็นร้อยละ 58.30 โดยเหตุผลในการเลือกใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ เนื่องจากบรรยากาศและความสวยงาม รวมถึงความสะดวกในการเดินทาง ซึ่งส่วนใหญ่เดินทางมายังสวนป่าเบญจกิติด้วยรถไฟฟ้าและรถยนต์ส่วนตัว

3. ข้อมูลเกี่ยวกับความเห็นเรื่องการยอมรับหน้าที่และความพึงพอใจในประเด็นต่างๆ ภายในสวนป่าเบญจกิติ

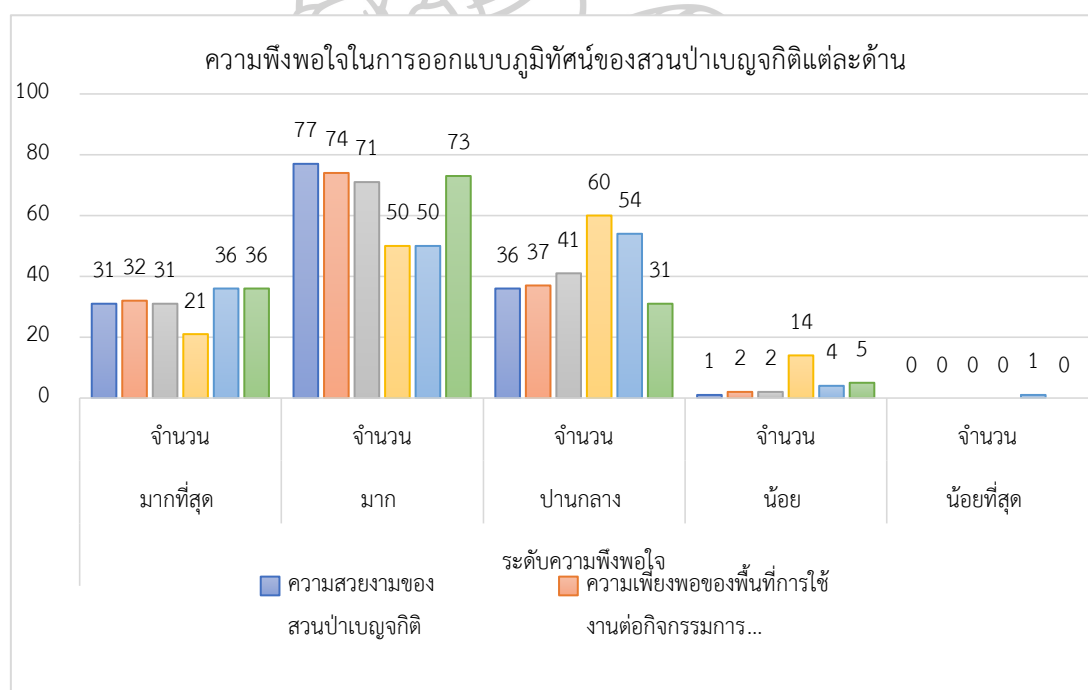
วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการใช้งานสวนป่าเบญจกิติในประเด็นด้านความพึงพอใจ ในการออกแบบภูมิทัศน์ในด้านความสวยงาม ความเพียงพอต่อพื้นที่ใช้งาน ความสะดวกสบายด้าน การใช้งาน พื้นที่ให้บริการต่างๆ เพอร์นิเจอร์ภายในสวนสาธารณะ สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศ ภายในสวนสาธารณะ ความกังวลเกี่ยวกับปัญหาของสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นภาวะโลกร้อน มลพิษ ทางอากาศ มลพิษทางน้ำในแม่น้ำและลำคลอง การจัดการขยะและอื่นๆ การทราบถึงแนวความคิดการ ออกแบบ ความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของเมืองโดย สวนสาธารณะ ความสวยงามของสวนป่ามีส่วนในการตัดสินใจเข้าใช้บริการหรือไม่ ความพึงพอใจต่อ การออกแบบสวนป่าในประเด็นต่างๆ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 15 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ จำแนกตามความพึงพอใจใน การออกแบบภูมิทัศน์ของสวนป่าเบญจกิติแต่ละด้าน

ความพึงพอใจในการออกแบบภูมิทัศน์ของสวนป่าเบญจกิติแต่ละด้าน												
รายการ	ระดับความพึงพอใจ										รวม	
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความสวยงามของสวนป่าเบญจกิติ	31	21.38	77	53.1	36	24.83	1	0.69	0	0	145	100
ความเพียงพอของพื้นที่การใช้งานต่อกิจกรรมการใช้งาน	32	22.07	74	51.03	37	25.52	2	1.38	0	0	145	100
ความสะดวกสบายด้านการใช้งาน	31	21.38	71	48.97	41	28.28	2	1.38	0	0	145	100
พื้นที่ให้บริการต่างๆ เช่น ห้องน้ำ จุดบริการน้ำ	21	14.48	50	34.48	60	41.38	14	9.66	0	0	145	100

ตารางที่ 16 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ จำแนกตามความพึงพอใจในการออกแบบภูมิทัศน์ของสวนป่าเบญจกิติแต่ละด้าน (ต่อ)

ความพึงพอใจในการออกแบบภูมิทัศน์ของสวนป่าเบญจกิติแต่ละด้าน												
รายการ	ระดับความพึงพอใจ										รวม	
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด			
	เพศ หญิง	ชาย	เพศ หญิง	ชาย	เพศ หญิง	ชาย	เพศ หญิง	ชาย	เพศ หญิง	ชาย	เพศ หญิง	ชาย
เฟอร์นิเจอร์ที่ให้บริการสวยงามและใช้งานได้ดี	36	24.83	50	34.48	54	37.24	4	2.76	1	0.69	145	100
สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศภายในสวนสาธารณะ	36	24.83	73	50.34	31	21.38	5	3.45	0	0	145	100

ภาพที่ 30 แสดงจำนวนของผู้ใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ จำแนกตามความพึงพอใจในการออกแบบภูมิทัศน์ของสวนป่าเบญจกิติแต่ละด้าน

ที่มา: จัดทำโดยผู้วิจัย

จากตารางที่ 13 และภาพที่ 30 ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งออกเป็นประเด็นต่างๆ ต่อไปนี้ ด้านความสวยงามของสวนป่าเบญจกิติระดับความพึงพอใจมากที่สุดจำนวน 31 คนคิดเป็นร้อยละ 21.38 ระดับความพึงพอใจมากจำนวน 77 คนคิดเป็นร้อยละ 53.1 ระดับความพึงพอใจปานกลางจำนวน 36 คนคิดเป็นร้อยละ 24.83 ระดับความพึงพอใจน้อยจำนวน 1 คนคิดเป็นร้อยละ 0.69

ด้านความเพียงพอของพื้นที่การใช้งานต่อกิจกรรมการใช้งาน ระดับความพึงพอใจมากที่สุดจำนวน 32 คนคิดเป็นร้อยละ 22.07 ระดับความพึงพอใจมากจำนวน 74 คนคิดเป็นร้อยละ 51.03 ระดับความพึงพอใจปานกลางจำนวน 37 คนคิดเป็นร้อยละ 25.52 ระดับความพึงพอใจน้อยจำนวนสองคนคิดเป็นร้อยละ 1.38

ด้านความสะดวกสบายในการใช้งาน ระดับความพึงพอใจมากที่สุดจำนวน 31 คนคิดเป็นร้อยละ 21.38 ระดับความพึงพอใจมากจำนวน 71 คนคิดเป็นร้อยละ 48.97 ระดับความพึงพอใจปานกลางจำนวน 41 คนคิดเป็นร้อยละ 28.28 ระดับความพึงพอใจน้อยจำนวนสองคนคิดเป็นร้อยละ 1.38

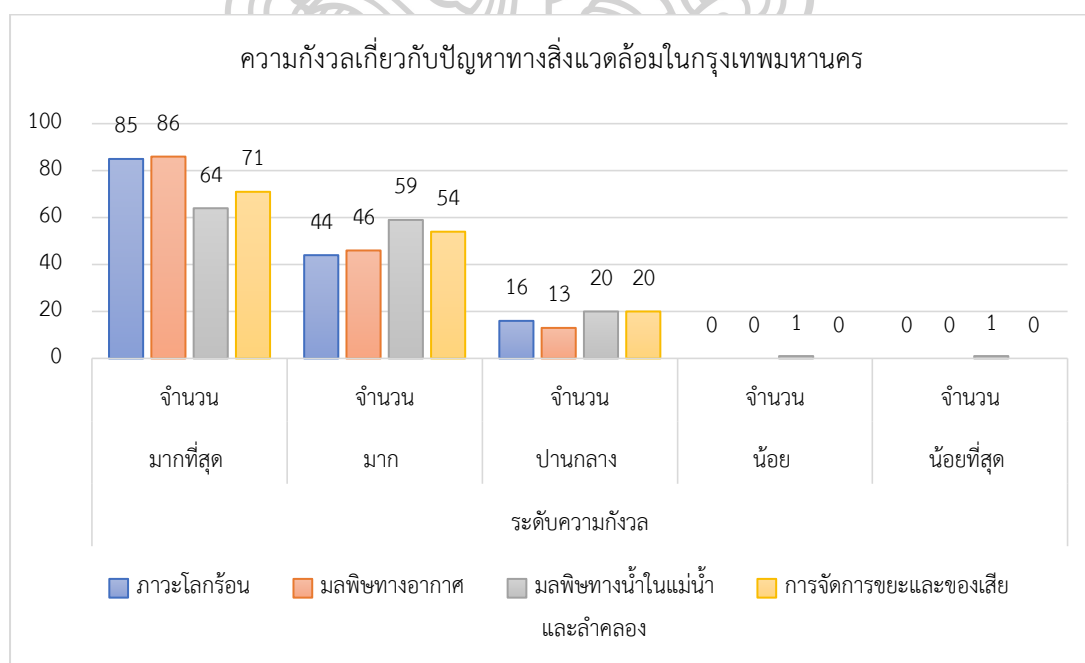
ด้านพื้นที่ให้บริการต่างๆ เช่น ห้องน้ำ จุดบริการน้ำดื่ม ถังขยะ ระดับความพึงพอใจมากที่สุดจำนวน 21 คนคิดเป็นร้อยละ 14.48 ระดับความพึงพอใจมากจำนวน 50 คนคิดเป็นร้อยละ 14.48 ระดับความพึงพอใจปานกลางจำนวน 60 คนคิดเป็นร้อยละ 41.38 ระดับความพึงพอใจน้อยจำนวน 14 คนคิดเป็นร้อยละ 9.66

ด้านความสวยงามและการใช้งานเฟอร์นิเจอร์ที่ให้ให้บริการภายในสวน ระดับความพึงพอใจมากที่สุดจำนวน 36 คนคิดเป็นร้อยละ 24.83 ระดับความพึงพอใจมากจำนวน 50 คนคิดเป็นร้อยละ 34.48 ระดับความพึงพอใจปานกลางจำนวน 54 คนคิดเป็นร้อยละ 37.24 ระดับความพึงพอใจน้อยจำนวน 4 คนคิดเป็นร้อยละ 2.76 ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุดจำนวน 1 คนคิดเป็นร้อยละ 0.69

ด้านสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศภายในสวนสาธารณะระดับความพึงพอใจมากที่สุดจำนวน 36 คนคิดเป็นร้อยละ 24.83 ระดับความพึงพอใจมากจำนวน 73 คนคิดเป็นร้อยละ 50.34 ระดับความพึงพอใจปานกลางจำนวน 31 คนคิดเป็นร้อยละ 21.38 ระดับความพึงพอใจน้อยจำนวน 5 คนคิดเป็นร้อยละ 3.45

ตารางที่ 17 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ จำแนกตามความกังวลเกี่ยวกับปัญหาทางสิ่งแวดล้อม

ความกังวลเกี่ยวกับปัญหาทางสิ่งแวดล้อมในกรุงเทพมหานคร												
รายการ	ระดับความกังวล										รวม	
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด			
	คนไข้	ร้อยละ	คนไข้	ร้อยละ	คนไข้	ร้อยละ	คนไข้	ร้อยละ	คนไข้	ร้อยละ	คนไข้	ร้อยละ
ภาวะโลกร้อน	85	58.62	44	30.34	16	11.03	0	0.00	0	0	145	100
มลพิษทางอากาศ	86	59.31	46	31.72	13	8.966	0	0.00	0	0	145	100
มลพิษทางน้ำในแม่น้ำและลำคลอง	64	44.14	59	40.69	20	13.79	1	0.69	1	0.69	145	100
การจัดการขยะและของเสีย	71	48.97	54	37.24	20	13.79	0	0.00	0	0	145	100

ภาพที่ 31 แสดงจำนวนของผู้ใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ จำแนกตามความกังวลเกี่ยวกับปัญหาทางสิ่งแวดล้อม

ที่มา: จัดทำโดยผู้วิจัย

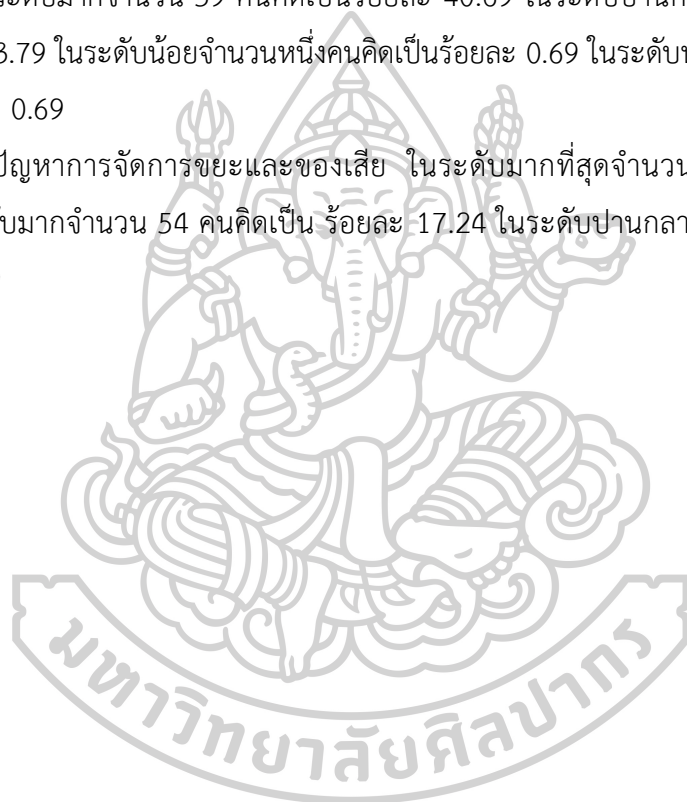
จากตารางที่ 14 และภาพที่ 31 ผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกตามประเภทของความกังวลในปัญหาทางสิ่งแวดล้อมดังต่อไปนี้

ปัญหาภาวะโลกร้อน ในระดับมากที่สุดจำนวน 85 คนคิดเป็นร้อยละ 58.62 ในระดับมาก จำนวน 44 คนคิดเป็นร้อยละ 30.34 ในระดับปานกลางจำนวน 16 คนคิดเป็นร้อยละ 11.03

ปัญหามลพิษทางอากาศ ในระดับมากที่สุดจำนวน 86 คนคิดเป็นร้อยละ 59.34 ในระดับ จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 31.72 ในระดับปานกลางจำนวน 13 คนคิดเป็นร้อยละ 8.96

ปัญหามลพิษทางน้ำในแม่น้ำและลำคลอง ในระดับมากที่สุดจำนวน 64 คนคิดเป็นร้อยละ 44.14 ในระดับมากจำนวน 59 คนคิดเป็นร้อยละ 40.69 ในระดับปานกลาง จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 13.79 ในระดับน้อยจำนวนหนึ่งคนคิดเป็นร้อยละ 0.69 ในระดับน้อยที่สุดจำนวนหนึ่งคนคิดเป็นร้อยละ 0.69

ปัญหาการจัดการขยะและของเสีย ในระดับมากที่สุดจำนวน 71 คนคิดเป็นร้อยละ 48.97 ในระดับมากจำนวน 54 คนคิดเป็น ร้อยละ 37.24 ในระดับปานกลางจำนวน 20 คนคิดเป็นร้อยละ 13.79

ตารางที่ 18 แสดงสรุปความพึงพอใจในการออกแบบภูมิทัศน์ของสวนป่าเบญจกิติและความกังวลเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางสรุปความพึงพอใจในการออกแบบภูมิทัศน์ของสวนป่าเบญจกิติ และความกังวลเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของผู้ตอบแบบสอบถาม														
ความพึงพอใจในการออกแบบภูมิทัศน์ของสวนป่าเบญจกิติแต่ละด้าน														
รายการ	ระดับความพึงพอใจ										รวม		\bar{X}	S.D.
	มากที่สุด (5)		มาก (4)		ปานกลาง (3)		น้อย (2)		น้อยที่สุด (1)					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ความสวยงามของสวนป่าเบญจกิติ	31	21.38	77	53.1	36	24.83	1	0.69	0	0	145	100	3.95	0.49
ความเพียงพอของพื้นที่การใช้งานต่อกิจกรรมการใช้งาน	32	22.07	74	51.03	37	25.52	2	1.38	0	0	145	100	3.94	0.53
ความสะดวกสบายด้านการใช้งาน	31	21.38	71	48.97	41	28.28	2	1.38	0	0	145	100	3.90	0.54
พื้นที่ให้บริการต่างๆ เช่น ห้องน้ำ จุดบริการน้ำดื่ม ถึงขยะ	21	14.48	50	34.48	60	41.38	14	9.66	0	0	145	100	3.54	0.73
เฟอร์นิเจอร์ที่ให้บริการภายในสวนสวยงามและใช้งานได้ดี	36	24.83	50	34.48	54	37.24	4	2.76	1	0.69	145	100	3.80	0.75
สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศภายในสวนสาธารณะ	36	24.83	73	50.34	31	21.38	5	3.45	0	0	145	100	3.97	0.60
ความกังวลเกี่ยวกับปัญหาทางสิ่งแวดล้อมในกรุงเทพมหานคร														
รายการ	ระดับความกังวล										รวม		\bar{X}	S.D.
	มากที่สุด (5)		มาก (4)		ปานกลาง (3)		น้อย (2)		น้อยที่สุด (1)					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ภาวะโลกร้อน	85	58.62	44	30.34	16	11.03	0	0.00	0	0	145	100	4.48	0.47
มลพิษทางอากาศ	86	59.31	46	31.72	13	8.966	0	0.00	0	0	145	100	4.50	0.43
มลพิษทางน้ำในแม่น้ำและลำคลอง	64	44.14	59	40.69	20	13.79	1	0.69	1	0.69	145	100	4.27	0.60
การจัดการขยะและของเสีย	71	48.97	54	37.24	20	13.79	0	0.00	0	0	145	100	4.35	0.50
\bar{X} = ค่าเฉลี่ย S.D. = ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน														

สรุปได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในระดับสูงต่อการออกแบบภูมิทัศน์ของสวนป่าเบญจกิติ โดยเฉพาะด้านสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศภายในสวน ซึ่งคิดเป็นคะแนนเฉลี่ยกว่า 3.97 ต่อมาคือความสวยงามของสวนป่าเบญจกิติ คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยกว่า 3.95 ความเพียงพอของพื้นที่การใช้งานต่อกิจกรรมการใช้งาน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.94 ความสะดวกสบายด้านการใช้งาน คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 3.90 เฟอร์นิเจอร์ที่ให้บริการภายในสวน สวยงามและใช้งานได้ดี คะแนนเฉลี่ย 3.80 พื้นที่ให้บริการต่างๆ เช่น ห้องน้ำ จุดบริการน้ำดื่ม ถังขยะ ซึ่งคิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 3.54 ขณะที่ความกังวลเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในกรุงเทพมหานครมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านมลพิษทางอากาศ คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 4.50 และภาวะโลกร้อน คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 4.48

ตารางที่ 19 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการ จำแนกตามการรับรู้ถึงความคิดการออกแบบของสวนป่าเบญจกิติ

การทราบถึงแนวคิดการออกแบบโดยใช้ระบบนิเวศในการช่วยแก้ไขปัญหาทั่วสวนป่าเบญจกิติของประชาชน	จำนวน	ร้อยละ
ทราบ	14	9.66
ทราบบ้าง	57	39.31
ไม่ทราบเลย	74	51.03
รวม	145	100.00

จากตารางที่ 16 ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งออกตามผู้ที่ทราบถึงแนวคิดจำนวน 14 คนคิดเป็นร้อยละ 9.66 ผู้ที่ทราบถึงแนวคิดบ้างจำนวน 57 คนคิดเป็นร้อยละ 39.31 ผู้ที่ทราบถึงแนวคิดการออกแบบสวนป่าเป็นจากกิตติการแก้ไขปัญหาทั่วสวนป่าเลยจำนวน 74 คนคิดเป็นร้อยละ 51.03

ตารางที่ 20 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการ จำแนกตามทัศนคติในประเด็นของบทบาท
สวนสาธารณะมีส่วนในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของเมือง

ความเห็นในประเด็นที่ สวนสาธารณะมีส่วนในการแก้ไข ปัญหาสิ่งแวดล้อมของเมือง	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	141	97.24
ไม่เห็นด้วย	4	2.76
รวม	145	100.00

จากตารางที่ 17 ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งออกตามผู้ที่เห็นด้วยจำนวน 141 คน คิดเป็น
ร้อยละ 97.24 ผู้ที่ไม่เห็นด้วยจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.76

ตารางที่ 21 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการ จำแนกตามทัศนคติในประเด็นความสวยงามมี
ส่วนในการตัดสินใจเข้าใช้บริการของสวนป่าเบญจกิติ

ความเห็นในประเด็น ความสวยงามของสวนสาธารณะมี ส่วนในการเลือกเข้ามาใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ	จำนวน	ร้อยละ
มีส่วน	135	93.10
ไม่มีส่วน	10	6.90
รวม	145	100.00

จากตารางที่ 18 ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งออกเป็นส่วนจำนวน 135 คนคิดเป็นร้อยละ
93.10 และมีส่วนจำนวน 10 คนคิดเป็นร้อยละ 6.90

ตารางที่ 22 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการ จำแนกตามการทราบถึงสวนสาธารณะอื่น ที่มีแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการระบบนิเวศภายในเมือง

ประชาชนรู้จักสวนสาธารณะที่มีแนวคิดที่ชัดเจนเกี่ยวกับการจัดการระบบนิเวศภายในเมือง ที่ไหนอีกบ้าง	จำนวน	ร้อยละ
ไม่รู้จักที่อื่น	125	86.21
สวนลุมพินี	4	2.76
อุทยาน 100 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	9	6.21
สวนหลวง ร.9	7	4.83
รวม	145	100.00

จากตารางที่ 19 ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งออกเป็นไม่รู้จักสวนสาธารณะแห่งอื่นจำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 86.21 สวนลุมพินีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.76 อุทยาน 100 ปีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 6.21 สวนหลวง ร.9 จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.83

ตารางที่ 23 แสดงสรุปความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

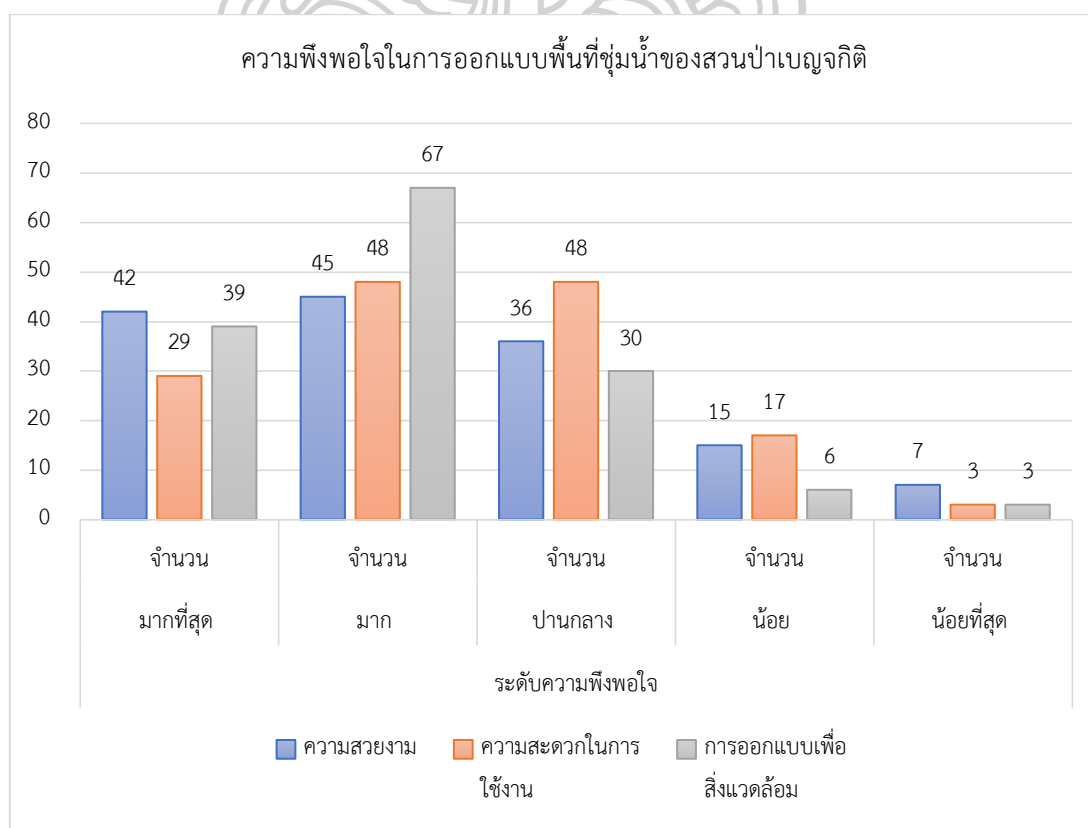
ตารางสรุปความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม		
การทราบถึงแนวคิดการออกแบบโดยใช้ระบบนิเวศในการช่วยแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในสวนป่าเบญจกิติของประชาชน	จำนวน	ร้อยละ
ทราบ	14	9.66
ทราบบ้าง	57	39.31
ไม่ทราบเลย	74	51.03
รวม	145	100.00
ความเห็นในประเด็นที่ สวนสาธารณะมีส่วนในการแก้ไขปัญหาลิ่งแวดล้อมของเมือง	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	141	97.24
ไม่เห็นด้วย	4	2.76
รวม	145	100.00
ความเห็นในประเด็น ความสวยงามของสวนสาธารณะมีส่วนในการเลือกเข้ามาใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ	จำนวน	ร้อยละ
มีส่วน	135	93.10
ไม่มีส่วน	10	6.90
รวม	145	100.00
ประชาชนรู้จักสวนสาธารณะที่มีแนวคิดที่ชัดเจนเกี่ยวกับการจัดการระบบนิเวศภายในเมือง ที่ไหนอีกบ้าง	จำนวน	ร้อยละ
ไม่รู้จักที่อื่น	125	86.21
สวนลุมพินี	4	2.76
อุทยาน 100 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	9	6.21
สวนหลวง ร.9	7	4.83
รวม	145	100.00

สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่ได้ทราบแนวคิดการออกแบบโดยใช้ระบบนิเวศในการช่วยแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในสวนป่าเบญจกิติ อย่างไรก็ตาม ส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าสวนสาธารณะมีส่วนในการแก้ไขปัญหาลิ่งแวดล้อมของเมือง และความสวยงามของสวนสาธารณะมีส่วนสำคัญในการ

ตัดสินใจเข้ามาใช้บริการ นอกจากนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่รู้จักสวนสาธารณะอื่นๆ ที่มีแนวคิดชัดเจนเกี่ยวกับการจัดการระบบนิเวศภายในเมือง

ตารางที่ 24 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการ จำแนกตามความพึงพอใจในพื้นที่ชุ่มน้ำของสวนป่าเบญจกิติ

ความพึงพอใจในการออกแบบพื้นที่ชุ่มน้ำของสวนป่าเบญจกิติ												
รายการ	ระดับความพึงพอใจ										รวม	
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด			
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
ความสวยงาม	42	28.97	45	31.03	36	24.83	15	10.34	7	4.83	145	100
ความสะดวก ในการ ใช้งาน	29	20.00	48	33.10	48	33.10	17	11.72	3	2.07	145	100
การออกแบบ เพื่อ สิ่งแวดล้อม	39	26.90	67	46.21	30	20.69	6	4.14	3	2.07	145	100

ภาพที่ 32 แสดงจำนวนของผู้ใช้บริการ จำแนกตามความพึงพอใจในพื้นที่ชุ่มน้ำของสวนป่าเบญจกิติ
ที่มา: จัดทำโดยผู้วิจัย

จากตารางที่ 21 และภาพที่ 32 ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งออกความพึงพอใจในประเด็น
ต่างๆต่อไปนี้

ด้านความสวยงาม ระดับความพึงพอใจมากที่สุดจำนวน 42 คนคิดเป็นร้อยละ 28.97
ระดับความพึงพอใจมากจำนวนจำนวน 45 คนคิดเป็นร้อยละ 31.03 ระดับความพึงพอใจปานกลาง
จำนวน 36 คนคิดเป็นร้อยละ 24.83 ระดับความพึงพอใจน้อยจำนวน 15 คนคิดเป็นร้อยละ 10.34
ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุดจำนวน 7 คนคิดเป็นร้อยละ 4.83

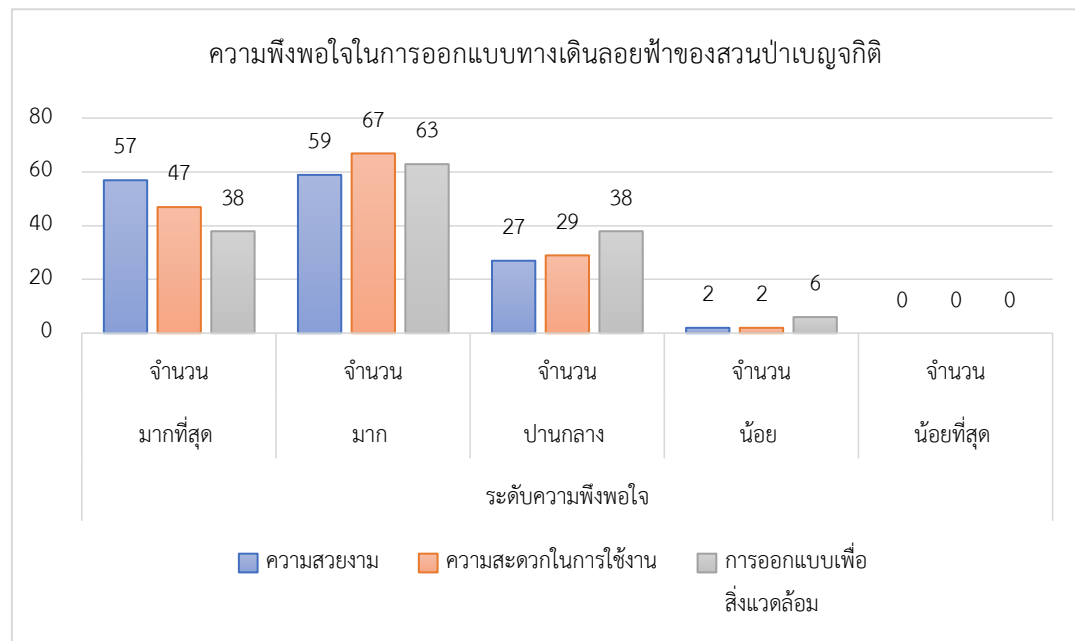
ด้านความสะดวกในการใช้งาน ระดับความพึงพอใจมากที่สุดจำนวน 29 คนคิดเป็นร้อย
ละ 20.00 ระดับความพึงพอใจมากจำนวนจำนวน 48 คนคิดเป็นร้อยละ 33.10 ระดับความพึงพอใจ
ปานกลางจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 33.10 ระดับความพึงพอใจน้อยจำนวน 17 คนคิดเป็นร้อย
ละ 11.72 ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุดจำนวน 3 คนคิดเป็นร้อยละ 2.07

ด้านการออกแบบเพื่อสิ่งแวดล้อม ระดับความพึงพอใจมากที่สุดจำนวน 39 คนคิดเป็น
ร้อยละ 26.90 ระดับความพึงพอใจมากจำนวนจำนวน 67 คนคิดเป็นร้อยละ 46.21 ระดับความพึง
พอใจปานกลางจำนวน 30 คนคิดเป็นร้อยละ 20.69 ระดับความพึงพอใจน้อยจำนวน 6 คนคิดเป็น
ร้อยละ 4.14 ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุดจำนวน 3 คนคิดเป็นร้อยละ 2.07

ตารางที่ 25 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการ จำแนกตามความพึงพอใจในทางเดินลอยฟ้าของ
สวนป่าเบญจกิติ

ความพึงพอใจในการออกแบบทางเดินลอยฟ้าของสวนป่าเบญจกิติ												
รายการ	ระดับความพึงพอใจ										รวม	
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด			
	คน แบ่ง	ร้อยละ	คน แบ่ง	ร้อยละ	คน แบ่ง	ร้อยละ	คน แบ่ง	ร้อยละ	คน แบ่ง	ร้อยละ	คน แบ่ง	ร้อยละ
ความ สวยงาม	57	39.31	59	40.69	27	18.62	2	1.38	0	0.00	145	100
ความสะดวก ในการใช้งาน	47	32.41	67	46.21	29	20.00	2	1.38	0	0.00	145	100
การ ออกแบบ เพื่อ	38	26.21	63	43.45	38	26.21	6	4.14	0	0.00	145	100

สิ่งแวดล้อม											
-------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ภาพที่ 33 แสดงจำนวนของผู้ใช้บริการ จำแนกตามความพึงพอใจในทางเดินลอยฟ้าของสวนป่าเบญจกิติ

ที่มา: จัดทำโดยผู้วิจัย

จากตารางที่ 22 และภาพที่ 33 ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งออกความพึงพอใจในประเด็นต่างๆต่อไปนี้

ด้านความสวยงาม ระดับความพึงพอใจมากที่สุดจำนวน 57 คนคิดเป็นร้อยละ 39.31 ระดับความพึงพอใจมากจำนวน 59 คนคิดเป็นร้อยละ 40.69 ระดับความพึงพอใจปานกลางจำนวน 27 คนคิดเป็นร้อยละ 18.62 ระดับความพึงพอใจน้อยจำนวน 2 คนคิดเป็นร้อยละ 1.38

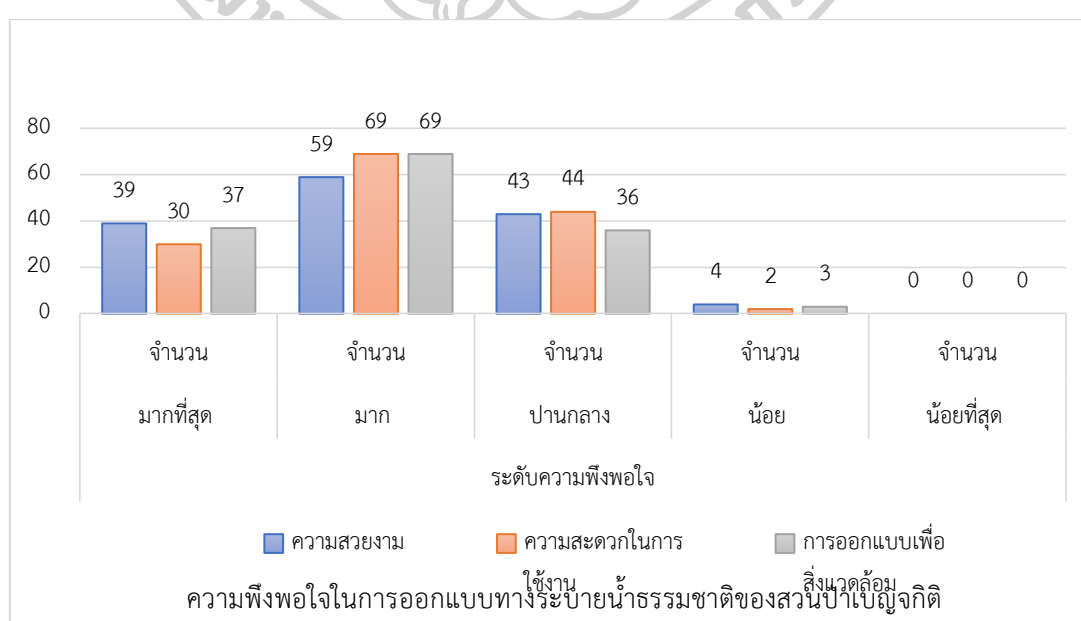
ด้านความสะดวกในการใช้งาน ระดับความพึงพอใจมากที่สุดจำนวน 47 คนคิดเป็นร้อยละ 32.41 ระดับความพึงพอใจมากจำนวน 67 คนคิดเป็นร้อยละ 46.21 ระดับความพึงพอใจปานกลางจำนวน 29 คนคิดเป็นร้อยละ 20.00 ระดับความพึงพอใจน้อยจำนวน 2 คนคิดเป็นร้อยละ 1.38

ด้านการออกแบบเพื่อสิ่งแวดล้อม ระดับความพึงพอใจมากที่สุดจำนวน 38 คนคิดเป็นร้อยละ 26.21 ระดับความพึงพอใจมากจำนวน 63 คนคิดเป็นร้อยละ 43.45 ระดับความพึง

พอใจปานกลางจำนวน 38คนคิดเป็นร้อยละ 26.21 ระดับความพึงพอใจน้อยจำนวน 6 คนคิดเป็นร้อยละ 4.14

ตารางที่ 26 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการ จำแนกตามความพึงพอใจในทางระบายน้ำ
ธรรมชาติของสวนป่าเบญจกิติ

ความพึงพอใจในการออกแบบทางระบายน้ำธรรมชาติของสวนป่าเบญจกิติ												
รายการ	ระดับความพึงพอใจ										รวม	
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความสวยงาม	39	26.90	59	40.69	43	29.66	4	2.76	0	0.00	145	100
ความสะดวกในการใช้งาน	30	20.69	69	47.59	44	30.34	2	1.38	0	0.00	145	100
การออกแบบเพื่อสิ่งแวดล้อม	37	25.52	69	47.59	36	24.83	3	2.07	0	0.00	145	100

ภาพที่ 34 แสดงจำนวนของผู้ใช้บริการ จำแนกตามความพึงพอใจในทางระบายน้ำธรรมชาติของสวนป่าเบญจกิติ

ที่มา: จัดทำโดยผู้วิจัย

จากตารางที่ 23 และภาพที่ 34 ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งออกความพึงพอใจในประเด็นต่างๆ ต่อไปนี้

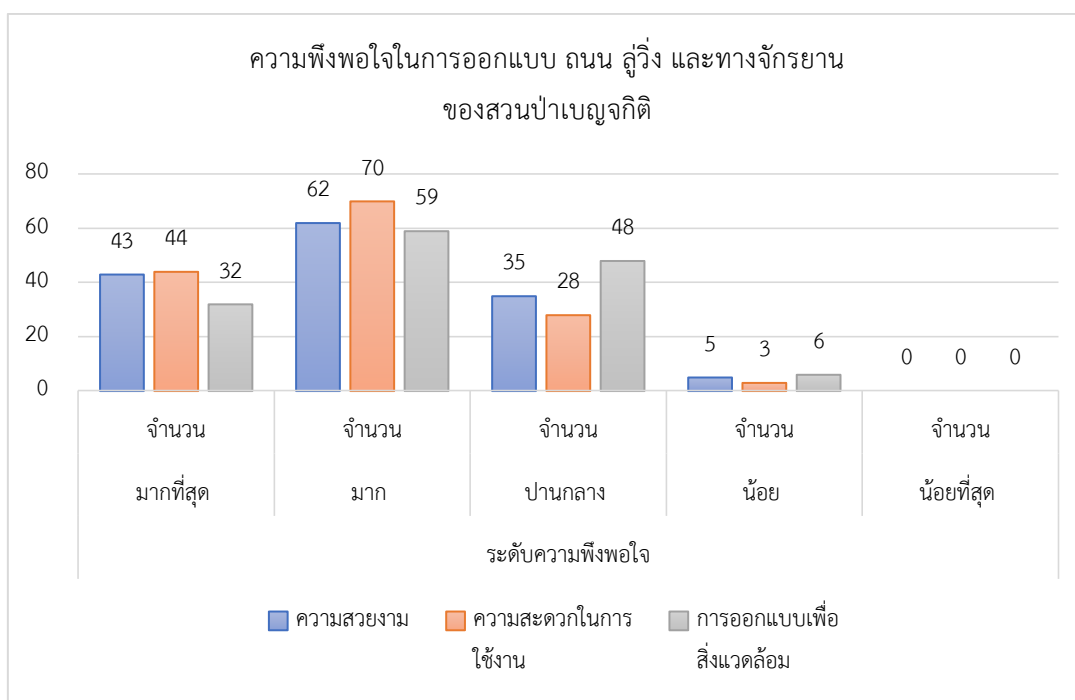
ด้านความสวยงาม ระดับความพึงพอใจมากที่สุดจำนวน 39 คนคิดเป็นร้อยละ 26.90 ระดับความพึงพอใจมากจำนวน 59 คนคิดเป็นร้อยละ 40.69 ระดับความพึงพอใจปานกลางจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 29.66 ระดับความพึงพอใจน้อยจำนวน 4 คนคิดเป็นร้อยละ 2.76

ด้านความสะดวกในการใช้งาน ระดับความพึงพอใจมากที่สุดจำนวน 30 คนคิดเป็นร้อยละ 20.69 ระดับความพึงพอใจมากจำนวน 69 คนคิดเป็นร้อยละ 47.59 ระดับความพึงพอใจปานกลางจำนวน 44คน คิดเป็นร้อยละ 30.34 ระดับความพึงพอใจน้อยจำนวน 2 คนคิดเป็นร้อยละ 1.38

ด้านการออกแบบเพื่อสิ่งแวดล้อม ระดับความพึงพอใจมากที่สุดจำนวน 37 คนคิดเป็นร้อยละ 25.52ระดับความพึงพอใจมากจำนวน 69 คนคิดเป็นร้อยละ 47.59 ระดับความพึงพอใจปานกลางจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 24.83 ระดับความพึงพอใจน้อยจำนวน 3 คนคิดเป็นร้อยละ 2.07

ตารางที่ 27 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการ จำแนกตามความพึงพอใจถนน ลู่วิ่ง และทางจักรยาน ของสวนป่าเบญจกิติ

ความพึงพอใจในการออกแบบ ถนน ลู่วิ่ง และทางจักรยาน ของสวนป่าเบญจกิติ												
รายการ	ระดับความพึงพอใจ										รวม	
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด			
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
ความสวยงาม	43	29.66	62	42.76	35	24.14	5	3.45	0	0.00	145	100
ความสะดวกในการใช้งาน	44	30.34	70	48.28	28	19.31	3	2.07	0	0.00	145	100
การออกแบบเพื่อสิ่งแวดล้อม	32	22.07	59	40.69	48	33.10	6	4.14	0	0.00	145	100

ภาพที่ 35 แสดงจำนวนของผู้ใช้บริการ จำแนกตามความพึงพอใจถนน ลู่วิ่ง และทางจักรยาน ของสวนป่าเบญจกิติ

จากตารางที่ 24 และภาพที่ 35 ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งออกความพึงพอใจในประเด็นต่างๆต่อไปนี้

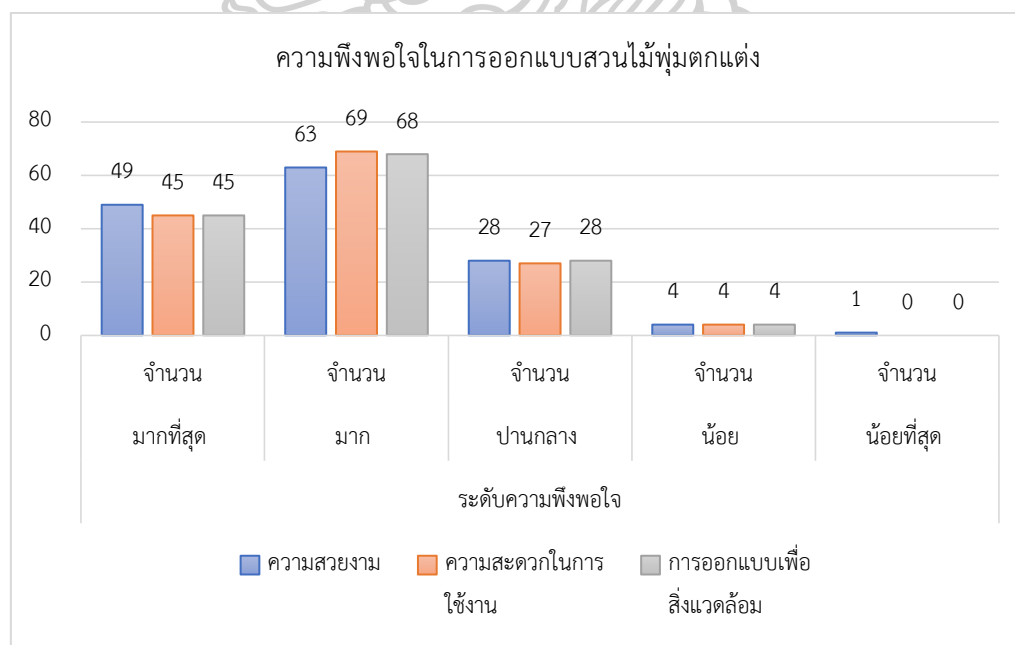
ด้านความสวยงาม ระดับความพึงพอใจมากที่สุดจำนวน 43 คนคิดเป็นร้อยละ 29.66 ระดับความพึงพอใจมากจำนวนจำนวน 62 คนคิดเป็นร้อยละ 42.76 ระดับความพึงพอใจปานกลางจำนวน 35 คนคิดเป็นร้อยละ 24.14 ระดับความพึงพอใจน้อยจำนวน 5 คนคิดเป็นร้อยละ 3.45

ด้านความสะดวกในการใช้งาน ระดับความพึงพอใจมากที่สุดจำนวน 44 คนคิดเป็นร้อยละ 30.34 ระดับความพึงพอใจมากจำนวนจำนวน 70 คนคิดเป็นร้อยละ 48.28 ระดับความพึงพอใจปานกลางจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 19.31 ระดับความพึงพอใจน้อยจำนวน 3 คนคิดเป็นร้อยละ 2.07

ด้านการออกแบบเพื่อสิ่งแวดล้อม ระดับความพึงพอใจมากที่สุดจำนวน 32 คนคิดเป็นร้อยละ 22.07ระดับความพึงพอใจมากจำนวนจำนวน 59 คนคิดเป็นร้อยละ 40.69 ระดับความพึงพอใจปานกลางจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 33.10 ระดับความพึงพอใจน้อยจำนวน 6 คนคิดเป็นร้อยละ 4.14

ตารางที่ 28 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการ จำแนกตามความพึงพอใจในส่วนไม้พุ่มตกแต่ง

ความพึงพอใจในการออกแบบสวนไม้พุ่มตกแต่ง												
รายการ	ระดับความพึงพอใจ										รวม	
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด			
	คน/บ่ง	ร้อยละ	คน/บ่ง	ร้อยละ	คน/บ่ง	ร้อยละ	คน/บ่ง	ร้อยละ	คน/บ่ง	ร้อยละ	คน/บ่ง	ร้อยละ
ความสวยงาม	49	33.79	63	43.45	28	19.31	4	2.76	1	0.69	145	100
ความสะดวกในการใช้งาน	45	31.03	69	47.59	27	18.62	4	2.76	0	0.00	145	100
การออกแบบเพื่อสิ่งแวดล้อม	45	31.03	68	46.90	28	19.31	4	2.76	0	0.00	145	100

ภาพที่ 36 แสดงจำนวนของผู้ใช้บริการ จำแนกตามความพึงพอใจในส่วนไม้พุ่มตกแต่ง
ที่มา: จัดทำโดยผู้วิจัย

จากตารางที่ 25 และภาพที่ 36 ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งออกความพึงพอใจในประเด็นต่างๆต่อไปนี้

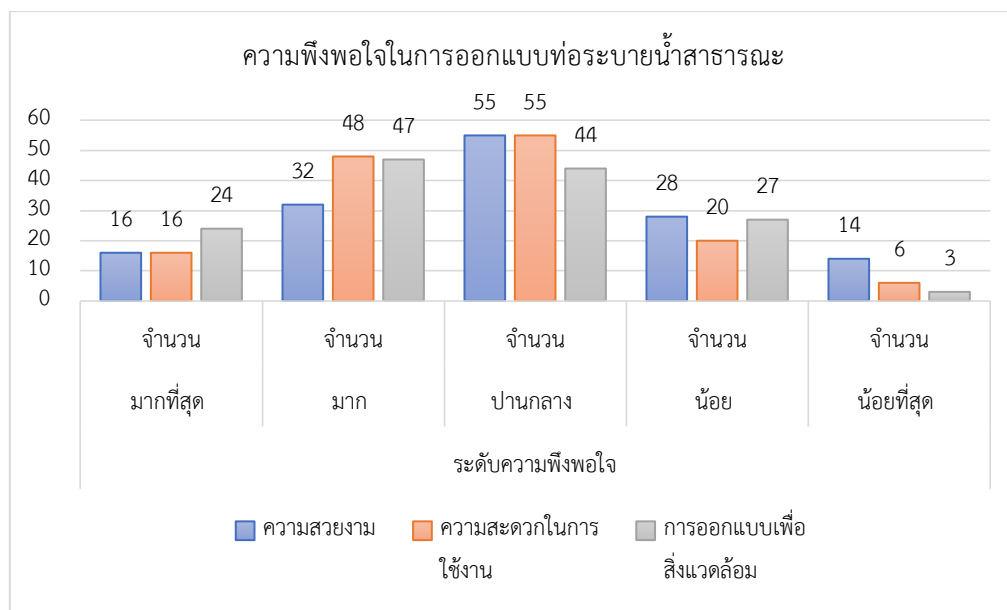
ด้านความสวยงาม ระดับความพึงพอใจมากที่สุดจำนวน 49 คนคิดเป็นร้อยละ 33.79 ระดับความพึงพอใจมากจำนวน 63 คนคิดเป็นร้อยละ 43.45 ระดับความพึงพอใจปานกลางจำนวน 28 คนคิดเป็นร้อยละ 19.31 ระดับความพึงพอใจน้อยจำนวน 4 คนคิดเป็นร้อยละ 2.76

ด้านความสะดวกในการใช้งาน ระดับความพึงพอใจมากที่สุดจำนวน 45 คนคิดเป็นร้อยละ 31.03 ระดับความพึงพอใจมากจำนวน 69 คนคิดเป็นร้อยละ 47.59 ระดับความพึงพอใจปานกลางจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 18.62 ระดับความพึงพอใจน้อยจำนวน 4 คนคิดเป็นร้อยละ 2.76

ด้านการออกแบบเพื่อสิ่งแวดล้อม ระดับความพึงพอใจมากที่สุดจำนวน 45 คนคิดเป็นร้อยละ 31.03ระดับความพึงพอใจมากจำนวน 68 คนคิดเป็นร้อยละ 46.90 ระดับความพึงพอใจปานกลางจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 19.31 ระดับความพึงพอใจน้อยจำนวน 4 คนคิดเป็นร้อยละ 2.76

ตารางที่ 29 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการ จำแนกตามความพึงพอใจในท่อระบายน้ำสาธารณะ

ความพึงพอใจในการออกแบบท่อระบายน้ำสาธารณะ												
รายการ	ระดับความพึงพอใจ										รวม	
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด			
	พบเห็น	แสดง	พบเห็น	แสดง	พบเห็น	แสดง	พบเห็น	แสดง	พบเห็น	แสดง	พบเห็น	แสดง
ความสวยงาม	16	11.03	32	22.07	55	37.93	28	19.31	14	9.66	145	100
ความสะดวกในการใช้งาน	16	11.03	48	33.10	55	37.93	20	13.79	6	4.14	145	100
การออกแบบเพื่อสิ่งแวดล้อม	24	16.55	47	32.41	44	30.34	27	18.62	3	2.07	145	100

ภาพที่ 37 แสดงจำนวนของผู้ใช้บริการ จำแนกตามความพึงพอใจในท่อระบายน้ำสาธารณะ
ที่มา: จัดทำโดยผู้วิจัย

จากตารางที่ 26 และภาพที่ 37 ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งออกความพึงพอใจในประเด็นต่าง ๆ ต่อไปนี้

ด้านความสวยงาม ระดับความพึงพอใจมากที่สุดจำนวน 16 คนคิดเป็นร้อยละ 11.03 ระดับความพึงพอใจมากจำนวน 32 คนคิดเป็นร้อยละ 22.07 ระดับความพึงพอใจปานกลางจำนวน 55 คนคิดเป็นร้อยละ 37.93 ระดับความพึงพอใจน้อยจำนวน 28 คนคิดเป็นร้อยละ 19.31 ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุดจำนวน 14 คนคิดเป็นร้อยละ 9.66

ด้านความสะดวกในการใช้งาน ระดับความพึงพอใจมากที่สุดจำนวน 16 คนคิดเป็นร้อยละ 11.03 ระดับความพึงพอใจมากจำนวน 48 คนคิดเป็นร้อยละ 33.10 ระดับความพึงพอใจปานกลางจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 37.93 ระดับความพึงพอใจน้อยจำนวน 20 คนคิดเป็นร้อยละ 13.79 ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุดจำนวน 6 คนคิดเป็นร้อยละ 4.14

ด้านการออกแบบเพื่อสิ่งแวดล้อม ระดับความพึงพอใจมากที่สุดจำนวน 24 คนคิดเป็นร้อยละ 16.55 ระดับความพึงพอใจมากจำนวน 47 คนคิดเป็นร้อยละ 32.41 ระดับความพึงพอใจปานกลางจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 30.34 ระดับความพึงพอใจน้อยจำนวน 27 คนคิดเป็นร้อยละ 18.62 ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุดจำนวน 3 คนคิดเป็นร้อยละ 2.07

ตารางที่ 30 แสดงสรุปความพึงพอใจในการออกแบบของสวนป่าเบญจกิติในประเด็นต่างๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางสรุปความพึงพอใจในการออกแบบของสวนป่าเบญจกิติในประเด็นต่างๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม														
ความพึงพอใจในการออกแบบพื้นที่ชุ่มน้ำของสวนป่าเบญจกิติ														
รายการ	ระดับความพึงพอใจ										รวม		\bar{x}	S.D.
	มากที่สุด (5)		มาก (4)		ปานกลาง (3)		น้อย (2)		น้อยที่สุด (1)		จำนวน	ร้อยละ		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ				
ความสวยงาม	42	28.97	45	31.03	36	24.83	15	10.34	7	4.83	145	100	3.69	1.29
ความสะดวกในการใช้งาน	29	20.00	48	33.10	48	33.10	17	11.72	3	2.07	145	100	3.57	1.00
การออกแบบเพื่อสิ่งแวดล้อม	39	26.90	67	46.21	30	20.69	6	4.14	3	2.07	145	100	3.92	0.82
ความพึงพอใจในการออกแบบทางเดินล่อยฟ้าของสวนป่าเบญจกิติ														
รายการ	ระดับความพึงพอใจ										รวม		\bar{x}	S.D.
	มากที่สุด (5)		มาก (4)		ปานกลาง (3)		น้อย (2)		น้อยที่สุด (1)		จำนวน	ร้อยละ		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ				
ความสวยงาม	57	39.31	59	40.69	27	18.62	2	1.38	0	0.00	145	100	4.18	0.60
ความสะดวกในการใช้งาน	47	32.41	67	46.21	29	20.00	2	1.38	0	0.00	145	100	4.10	0.57
การออกแบบเพื่อสิ่งแวดล้อม	38	26.21	63	43.45	38	26.21	6	4.14	0	0.00	145	100	3.92	0.68
ความพึงพอใจในการออกแบบทางระบายน้ำธรรมชาติของสวนป่าเบญจกิติ														
รายการ	ระดับความพึงพอใจ										รวม		\bar{x}	S.D.
	มากที่สุด (5)		มาก (4)		ปานกลาง (3)		น้อย (2)		น้อยที่สุด (1)		จำนวน	ร้อยละ		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ				
ความสวยงาม	39	26.90	59	40.69	43	29.66	4	2.76	0	0.00	145	100	3.92	0.67
ความสะดวกในการใช้งาน	30	20.69	69	47.59	44	30.34	2	1.38	0	0.00	145	100	3.88	0.55
การออกแบบเพื่อสิ่งแวดล้อม	37	25.52	69	47.59	36	24.83	3	2.07	0	0.00	145	100	3.97	0.59
\bar{x} = ค่าเฉลี่ย S.D. = ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน														

จากตารางสรุปนี้ แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในระดับสูงต่อการออกแบบของสวนป่าเบญจกิติในหลายด้าน โดยเฉพาะความสวยงามในการออกแบบของทางระบายน้ำธรรมชาติของสวนป่าเบญจกิติ โดยได้คะแนนเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจสูงถึง 4.18 ในประเด็นความสะดวกในการใช้งานการออกแบบของทางระบายน้ำธรรมชาติได้รับความพึงพอใจในระดับสูงเช่นกัน โดยคิดเป็นคะแนนเฉลี่ยถึง 4.10 ขณะที่การออกแบบเพื่อสิ่งแวดล้อมก็ได้รับความพึงพอใจในระดับดีใน พื้นที่ชุ่มน้ำ ทางเดินล่อยฟ้า และทางระบายน้ำธรรมชาติ

ตารางที่ 31 สรุปความพึงพอใจในการออกแบบของสวนป่าเบญจกิติในประเด็นต่างๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ตารางสรุปความพึงพอใจในการออกแบบของสวนป่าเบญจกิติในประเด็นต่างๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม														
ความพึงพอใจในการออกแบบ ถนน ลู่วิ่ง และทางจักรยาน ของสวนป่าเบญจกิติ														
รายการ	ระดับความพึงพอใจ										รวม		\bar{x}	S.D.
	มากที่สุด (5)		มาก (4)		ปานกลาง (3)		น้อย (2)		น้อยที่สุด (1)					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ความสวยงาม	43	29.66	62	42.76	35	24.14	5	3.45	0	0.00	145	100	3.99	0.68
ความสะดวกในการใช้งาน	44	30.34	70	48.28	28	19.31	3	2.07	0	0.00	145	100	4.07	0.57
การออกแบบเพื่อ	32	22.07	59	40.69	48	33.10	6	4.14	0	0.00	145	100	3.81	0.68
ความพึงพอใจในการออกแบบสวนไม้พุ่มตกแต่ง														
รายการ	ระดับความพึงพอใจ										รวม		\bar{x}	S.D.
	มากที่สุด (5)		มาก (4)		ปานกลาง (3)		น้อย (2)		น้อยที่สุด (1)					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ความสวยงาม	49	33.79	63	43.45	28	19.31	4	2.76	1	0.69	145	100	4.07	0.70
ความสะดวกในการใช้งาน	45	31.03	69	47.59	27	18.62	4	2.76	0	0.00	145	100	4.07	0.60
การออกแบบเพื่อ	45	31.03	68	46.90	28	19.31	4	2.76	0	0.00	145	100	4.06	0.61
ความพึงพอใจในการออกแบบท่อระบายน้ำสาธารณะ														
รายการ	ระดับความพึงพอใจ										รวม		\bar{x}	S.D.
	มากที่สุด (5)		มาก (4)		ปานกลาง (3)		น้อย (2)		น้อยที่สุด (1)					
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ความสวยงาม	16	11.03	32	22.07	55	37.93	28	19.31	14	9.66	145	100	3.06	1.24
ความสะดวกในการใช้งาน	16	11.03	48	33.10	55	37.93	20	13.79	6	4.14	145	100	3.33	0.97
การออกแบบเพื่อ	24	16.55	47	32.41	44	30.34	27	18.62	3	2.07	145	100	3.43	1.07
\bar{x} = ค่าเฉลี่ย S.D. = ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน														

จากตารางสรุปนี้ แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในระดับสูงต่อการออกแบบของสวนสาธารณะในหลายด้าน โดยเฉพาะความสวยงามในการออกแบบของสวนไม้พุ่มตกแต่ง โดยได้คะแนนเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจสูงถึง 4.07 ในประเด็นความสะดวกในการใช้งาน การออกแบบของสวนไม้พุ่มตกแต่งได้รับความพึงพอใจในระดับสูงเช่นกัน โดยคิดเป็นคะแนนเฉลี่ยถึง 4.07 และการออกแบบ ถนน ลู่วิ่ง และทางจักรยาน ของสวนป่าเบญจกิติ ได้รับคะแนนเฉลี่ยที่ 4.07 ขณะที่การออกแบบเพื่อสิ่งแวดล้อมก็ได้รับความพึงพอใจในระดับดีในส่วนของสวนไม้พุ่มตกแต่งเช่นกัน ซึ่งได้รับคะแนนเฉลี่ยที่ 4.06

บทที่ 6

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาการประเมินการใช้งานสวนป่าเบญจกิติ ของผู้ใช้งาน ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างจากผู้ที่ใช้งานพื้นที่สวนป่า โดยทำการสุ่มตัวอย่างจำนวน 145 คน ระยะเวลาในการเก็บแบบสอบถามช่วงเดือนเมษายน 2567 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม ที่จัดทำขึ้นจากการสังเกตการณ์ และศึกษาพื้นที่ศึกษา ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยในประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

สรุปผลการประเมินการใช้งานสวนป่าเบญจกิติ

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในอายุ 15 – 60 ปี โดยส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 15 – 35 ปี ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 77.24 ทั้งเพศชาย หญิง และเพศทางเลือกอื่นๆ กวาร์้อยละ 85.52 อยู่ในสถานภาพสมรส คือสถานภาพโสด มีระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ที่ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 64.83 โดยประกอบอาชีพ นักเรียน นักศึกษา พนักงานบริษัทและรัฐวิสาหกิจเป็นหลัก มีช่วงรายได้อยู่ที่ 15,000 – 30,000 บาท

สรุปได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยรุ่นไปจนถึงผู้สูงอายุ ทุกเพศทุกวัย มีระดับการศึกษาที่หลากหลาย โดยส่วนใหญ่ คือ ปริญญาตรี ซึ่งประกอบอาชีพ นักเรียน/นักศึกษา พนักงานบริษัทและรัฐวิสาหกิจ ที่ใช้เวลาเวลาดังกล่าวหลังจากเลิกงานหรือเลิกเรียนเข้ามาใช้บริการสวนป่า โดยช่วงระดับรายได้จะอยู่ที่ 15,000 บาทขึ้นไป

2. ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการใช้งานสวนป่าเบญจกิติ

ผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะ และพฤติกรรมการใช้งานสวนป่าเบญจกิติ โดยแยกออกมาเป็นประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รู้จักสวนป่าเบญจกิติ โดยรู้จักในระยะเวลาที่น้อยกว่า 1 ปี ถึงร้อยละ 91.73 โดยสามารถแบ่งออกมาเป็นรู้จักในระยะเวลาที่น้อยกว่า 1 เดือนถึงร้อยละ 44.14

2.2 ลักษณะความถี่ในการเข้าใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ ร้อยละ 51.72 คือ นาน ๆ ครั้ง ถึงจะเข้ามาใช้บริการ และร้อยละ 32.41 เข้าใช้บริการ 1 – 3 ครั้ง/เดือน

2.3 วัตถุประสงค์ในการเข้าใช้บริการส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 58.27 คือมาพักผ่อนหย่อนใจ ท่องเที่ยว ถ่ายรูป เยี่ยมชมบรรยากาศความสวยงามของสวนป่าเบญจกิติ และกิจกรรมที่ได้รับความนิยมรองลงมาคือ การออกกำลังกาย เล่นกีฬา และพบปะเพื่อนฝูง

2.4 เหตุผลของการเข้าใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ ของผู้ตอบแบบสอบถามกว่าร้อยละ 26.33 คือ บรรยากาศและความสวยงามของสวนป่าเบญจกิติ และร้อยละ 25.80 คือการเดินทางเข้ามาใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ คือ เดินทางสะดวก ไม่ว่าจะเส้นทางขนส่งสาธารณะซึ่งมีเข้าถึงสวนป่าด้วยวิธีนี้ร้อยละ 44.83 และรถโดยสารส่วนตัวร้อยละ 35.17

สรุปได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใช้บริการสวนป่าเบญจกิติโดยส่วนใหญ่จะมีลักษณะการใช้งานเป็นนานๆ ครั้งจึงจะเข้ามาใช้บริการ และกลุ่มที่ใช้งานประจำจะเข้ามาใช้บริการ 1 – 3 ครั้ง/เดือน โดยกิจกรรมส่วนใหญ่คือ เข้ามาพักผ่อนหย่อนใจ ท่องเที่ยว ถ่ายรูป ออกกำลังกาย เล่นกีฬา ไปพร้อมพร้อมกับเยี่ยมชมบรรยากาศของสวนป่า เหตุผลที่เลือกเข้าใช้บริการคือ ประทับใจในความสวยงามของสวนป่าและตำแหน่งที่ตั้งของสวนป่าสามารถเดินทางเข้ามาใช้บริการได้สะดวก ซึ่งส่วนใหญ่รู้จักสวนป่าเบญจกิตินาน้อยกว่าหนึ่งปี หรือเพิ่งรู้จัก ซึ่งส่วนใหญ่รู้จักจากกระแสความนิยมของประชาชน

3. ข้อมูลเกี่ยวกับความเห็นเรื่องการยอมรับหน้าที่และความพึงพอใจในประเด็นต่างๆ ภายในสวนป่าเบญจกิติ

3.1 ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในการออกแบบของสวนป่าเบญจกิติในประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

3.1.1 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากต่อความสวยงามของสวนป่าเบญจกิติมากที่สุดร้อยละ 21.38 และในระดับพอใจมากร้อยละ 53.1 คิดรวมเป็นกว่าร้อยละ 74.48 และมีเพียงน้อยละ 0.69 เท่านั้น ที่มีความพอใจในความสวยงามในระดับน้อย

3.1.2 ความเพียงพอของพื้นที่การใช้งานกิจกรรมภายในสวน ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากและมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 73.1 และร้อยละ 1.38 มีความพึงพอใจในระดับน้อย

3.1.3 ความสะดวกสบายด้านการใช้งาน ผู้ตอบแบบมีความพึงพอใจในรับบริการสวนป่าเบญจกิติ อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 48.97 และอีกร้อยละ 21.38 มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด มีเพียงร้อยละ 1.38 ที่มีระดับความพึงพอใจน้อย

3.1.4 พื้นที่ให้บริการสาธารณะต่างๆ เช่น ห้องน้ำ จุดให้บริการน้ำดื่ม จุดทิ้งขยะ ร้อยละ 41.38 ระดับความพึงพอใจปานกลางมากที่สุด ในความพึงพอใจระดับมาก 34.48 ในระดับความพึงพอใจมากที่สุดร้อยละ 14.48 และร้อยละ 9.66 มีระดับความพึงพอใจน้อย

3.1.5 การออกแบบเฟอร์นิเจอร์ภายในสวน ทางเดินลอยฟ้า ทางเท้า ถนน เส้นทางวิ่งเส้นทางปั่นจักรยาน และจุดแวะพักต่างๆ ส่วนใหญ่ระดับความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 37.24 และระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 34.48 มีเพียงร้อยละ 2.76 อยู่ในระดับความเพียงพอใจร้อยละ และร้อยละ 0.69 ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

3.1.6 สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศภายในสวนป่าเบญจกิติ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับความพึงใจมาก คิดเป็นร้อยละ 50.34 ระดับมากที่สุด ร้อยละ 24.83 และร้อยละ 3.45 มีระดับความพึงใจน้อย

สรุปได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถาม มีความพึงพอใจในความสวยงามของสวนป่าเบญจกิติและเฟอร์นิเจอร์ภายในสวน ความเพียงพอของพื้นที่ใช้งานต่อกิจกรรม ความสะดวกสบายในการใช้งานอยู่ในระดับมาก ส่วนพื้นที่ให้บริการต่างๆ เช่น ห้องน้ำ ให้บริการน้ำดื่ม จุดทิ้งขยะ สิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้ที่เข้ามาใช้บริการอยู่ในระดับปานกลาง และความพึงพอใจ ระดับมากที่สุด ในประเด็นของสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศภายในสวน เนื่องจากสวนป่าสามารถสร้างระบบนิเวศตามธรรมชาติได้จริงมีสัตว์ไม่ว่าจะเป็น กระจอก นก อยู่อาศัยภายในสวน ซึ่งแสดงออกถึงความประสบความสำเร็จในการสร้างสวนป่ากลางเมือง

3.2 ผู้ตอบแบบสอบถามมีความกังวลด้านปัญหาสิ่งแวดล้อมในกรุงเทพมหานครในประเด็นต่างๆดังต่อไปนี้

3.2.1 ปัญหาภาวะโลกร้อนมีระดับความกังวลมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58.62 และกังวลมาก คิดเป็นร้อยละ 30.34 ปัญหามาตรฐานที่คนกรุงเทพมหานครกังวลมาโดยตลอด

3.2.2 ปัญหามลพิษทางอากาศ ผู้ตอบแบบสอบถามค่อนข้างกังวลมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 59.31 และกังวลมากคิดเป็นร้อยละ 31.72 นับว่าเป็นปัญหาที่ผู้ตอบแบบสอบถามลงความเห็นว่างังวลเป็นอันดับต้นๆ ของกรุงเทพมหานคร

3.2.3 มลพิษทางน้ำผู้ตอบแบบสอบถามมีความกังวลมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 44.4 และความกังวลระดับคิดเป็นร้อยละ 40.69 ความกังวลน้อยและน้อยที่สุดอยู่ที่ 1.38

3.2.4 การจัดการขยะและของเสียระดับความกังวลถือว่ามากที่สุดในอัตราร้อยละซึ่งคิดเป็น 48.97 และความกังวลมากคิดเป็นร้อยละ 37.24

สรุปได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความกังวลด้านมลพิษทางอากาศเยอะที่สุด ต่อมาเป็นปัญหาภาวะโลกร้อน การจัดการขยะและของเสีย มลพิษทางน้ำในแม่น้ำและลำคลอง ซึ่ง แสดงออกถึงความตระหนักรู้ถึงปัญหาของเมือง โดยสวนป่าเบญจกิติ มีพื้นที่แก้ไขปัญหามลพิษของประชาชนต่างๆ เหล่านี้กระจายอยู่ทั่วบริเวณ ซึ่งอาจเป็นอีกหนึ่งเหตุผลที่ประชาชนเลือกเข้ามาใช้บริการสวนป่าเพื่อสนับสนุนแนวคิดของสวนสาธารณะแห่งนี้

3.3 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เคยทราบถึงแนวคิดการออกแบบของสวนป่าเบญจกิติที่ใช้ระบบนิเวศในการช่วยแก้ไขปัญหาน้ำท่วม โดยคิดเป็นร้อยละ 51.03 นับว่าเกินครึ่งหนึ่งของจำนวนผู้ที่ตอบแบบสอบถาม และทราบบ้างคิดเป็นร้อยละ 39.31 และทราบถึงแนวคิดนี้ คิดเป็นร้อยละเพียง 9.66 โดยผู้ตอบแบบสอบถาม กว่าร้อยละ 97.24 เห็นด้วยกับการที่สวนสาธารณะมีส่วนในการแก้ไขปัญหามลพิษของเมือง

3.4 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 93.10 ลงความเห็นว่าความสวยงามของสวนป่าเบญจกิติ มีส่วนในการตัดสินใจ ที่จะเลือกเข้ามาใช้บริการสวนแห่งนี้

3.5 สวนสาธารณะที่มีแนวคิดชัดเจนเกี่ยวกับการจัดการระบบนิเวศภายในเมือง อื่นๆ ที่ผู้ตอบแบบสอบถามรู้จัก ได้แก่ สวนลุมพินีคิดเป็นร้อยละ 2.76 อุทยาน 100 ปีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยคิดเป็นร้อยละ 6.21 และสวนหลวง ร.9 คิดเป็นร้อยละ 4.83 โดยอีกร้อยละ 86.21 ไม่รู้จักสวนสาธารณะแห่งอื่นที่มีแนวคิดนี้

3.6 ความพึงพอใจในการออกแบบ สิ่งต่างๆ ในประเด็น ความสวยงาม ความสะดวกในการใช้งาน การออกแบบเพื่อสิ่งแวดล้อม ดังต่อไปนี้

3.6.1 ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจ ในพื้นที่ชุ่มน้ำของสวนป่าเบญจกิติ ระดับความพึงพอใจมาก ในความสะดวกในการใช้งาน และการออกแบบเพื่อสิ่งแวดล้อม และในประเด็นความสวยงามระดับความพึงพอใจมากที่สุด อยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน

3.6.2 ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในทางเดินลอยฟ้า ระดับความพึงพอใจมาก ทั้งความสวยงาม ความสะดวกในการใช้งานและการออกแบบเพื่อสิ่งแวดล้อม

3.6.3 ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในทางระบายน้ำธรรมชาติ ระดับความพึงพอใจมาก ทั้งในประเด็นความสวยงาม ความสะดวกในการใช้งาน การออกแบบเพื่อสิ่งแวดล้อม

3.6.4 ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจใน ถนน ลู่วิ่ง และทางจักรยาน ระดับความพึงพอใจมาก ทั้งในประเด็นความสวยงาม ความสะดวกในการใช้งาน การออกแบบเพื่อสิ่งแวดล้อม

3.6.5 ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในส่วนไม้พุ่มตกแต่ง ระดับความพึงพอใจมาก ทั้งในประเด็นความสวยงาม ความสะดวกในการใช้งานการออกแบบเพื่อสิ่งแวดล้อม

3.6.6 ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในการออกแบบท่อระบายน้ำสาธารณะ ระดับความพึงพอใจปานกลาง ในประเด็นความสวยงาม ความสะดวกในการใช้งาน และในประเด็นการออกแบบเพื่อสิ่งแวดล้อม ระดับความพึงพอใจมาก

สรุปได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจมากในการออกแบบของสวนป่าเบญจกิติในประเด็นความสวยงามของสวนป่าความเพียงพอของพื้นที่กิจกรรมการใช้งาน ความสะดวกสบายด้านการใช้งาน และระดับความพึงพอใจปานกลางในประเด็นพื้นที่ให้บริการสาธารณะต่างๆและการออกแบบเฟอร์นิเจอร์ภายในสวน และระดับความพึงพอใจมากที่สุด ในประเด็นสภาพแวดล้อมในระบบนิเวศภายในสวนป่า เนื่องจากความกังวลของประชาชนในปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมของกรุงเทพมหานคร โดยปัญหามลพิษทางอากาศเป็นข้อที่ประชาชนกังวลมากที่สุด รองลงมาคือปัญหาภาวะโลกร้อน มลพิษทางน้ำและการจัดการขยะของเสีย

สวนป่าเบญจกิติมีแนวคิดเมืองฟองน้ำที่ชัดเจนเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหา สิ่งแวดล้อมต่างๆ เหล่านี้ โดยเมื่อถามถึงความคิดเห็นของประชาชนในประเด็นของสวนสาธารณะที่มีส่วนในการแก้ไขปัญหาของเมือง ผู้ตอบแบบสอบถามเกือบเห็นด้วยกับประเด็นนี้ ซึ่งสอดคล้องกับความกังวลของข้างต้น และในจำนวนกว่าครึ่งของผู้ตอบแบบสอบถาม ไม่ทราบถึงแนวคิดที่สวนป่าเบญจกิติสามารถช่วยแก้ไขปัญหาทั่วเมืองได้ และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่ทราบถึงสวนสาธารณะอื่นๆ ที่มีแนวคิดชัดเจนเกี่ยวกับการจัดการระบบนิเวศภายในเมือง

ในประเด็นความพึงพอใจในด้านการออกแบบสิ่งต่างๆ ภายในสวนป่าเบญจกิติ ไม่ว่าจะในด้านความสวยงาม ความสะดวกในการใช้งาน การออกแบบสิ่งแวดล้อม ประชาชนมีระดับความพึงพอใจมาก ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำ ทางเดินลอยฟ้า ทางระบายน้ำธรรมชาติ ถนนลู่วิ่งและทางจักรยาน สวนไม้พุ่มตกแต่ง และการออกแบบเพื่อสิ่งแวดล้อมของทอระบายน้ำสาธารณะ ส่วนในประเด็นความสวยงามและความสะดวกในการใช้งานของทอระบายน้ำสาธารณะอยู่ในระดับความพึงพอใจปานกลาง แสดงให้เห็นถึงความชื่นชอบ ความประทับใจในการใช้บริการสวนป่าเบญจกิติในพื้นที่ต่างๆ อีกทั้งยังชื่นชอบในแนวคิดของสวนสาธารณะ ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของสวนป่า หรือสวนสาธารณะทั่วไปบนความเข้าใจพื้นฐานของผู้ใช้งาน

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาและวิเคราะห์ ทั้งการสังเกตการณ์และการเก็บข้อมูลจากการทำแบบสอบถาม สามารถสรุปเป็นประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

1. ประเด็นด้านความสวยงามของสวนป่าเบญจกิติ มีผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้บริการของประชาชน

จากการศึกษาพบว่า ความสวยงามของสวนป่าเบญจกิติมีส่วนสำคัญในการเลือกเข้าใช้บริการ เนื่องจากสวนป่าเบญจกิติ มีความโดดเด่นทางด้านกายภาพคือ เกาะต้นไม้ที่มีรูปทรงกลมบริเวณพื้นที่ชุ่มน้ำ ดึงดูดประชาชนกลุ่มเข้ามาใช้บริการอย่างมากมาย โดยเฉพาะกลุ่ม Gen Z ที่มีช่วงอายุตั้งแต่ 10 ถึง 23 ปี เนื่องจากคนใน Gen นี้เติบโตมาพร้อมกับเทคโนโลยีและมีความคุ้นเคยกับการใช้งานเทคโนโลยีและเท่าทันในทุกๆ กระแสนิยม การที่สวนป่าเบญจกิติ มีความโดดเด่นด้านความสวยงาม มีลักษณะที่แตกต่างออกไปจากสวนสาธารณะอื่นๆ จึงเป็นที่พูดถึงหมู่มากในประชาชนนำไปสู่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยมในที่สุด โดยถึงแม้ประชาชนส่วนมากจะไม่ได้ทราบถึงแนวคิดของสวนป่าเบญจกิติ ที่มีการออกแบบโดยใช้ระบบนิเวศในการช่วยแก้ไขปัญหาทั่วเมือง แต่การตระหนักรู้ของประชาชนที่มีความกังวลต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของเมืองในด้านต่างๆ สามารถสะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มที่ดีในความสนใจปัญหาสิ่งแวดล้อมของประชาชน เพียงแต่สวนป่าเบญจกิติ

ยังขาดการนำเสนอด้านแนวคิด ซึ่งมีศักยภาพที่สามารถสนับสนุนเหตุผลในการเลือกเข้าใช้บริการสวนป่าเบญจกิติยิ่งขึ้น

ซึ่งจากความงามของสวนป่าเบญจกิตินี้ กลุ่มประชาชนที่เข้ามาใช้บริการสวนสาธารณะเป็นปกติ คือ กลุ่มผู้ที่สนใจในการออกกำลังกายและพักผ่อนหย่อนใจ กลุ่มประชาชนที่เพิ่มเติมมาคือ กลุ่มนักท่องเที่ยว โดยวัตถุประสงค์หลักของการเข้าใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ การเข้ามาท่องเที่ยวถ่ายรูป เช็คอิน คิดเป็นร้อยละกว่า 29.34 ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีได้รับความนิยมเป็นอันดับหนึ่งของผู้เข้ามามีบริการ จากศักยภาพตรงนี้จึงถือเป็นการเริ่มต้นของแนวคิดที่ดีของความสวยงามในรูปแบบของสวนสาธารณะในรูปแบบสวนป่า

2. ประเด็นด้านคุณค่าและการยอมรับได้ถึงแนวคิดการออกแบบของสวนป่าเบญจกิติในการช่วยแก้ไขปัญหาลิ่งแวดล้อมของเมือง ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของประชาชน

แนวคิดป่าในเมือง (Urban Forest) เป็นแนวคิดใหม่สำหรับสวนสาธารณะ โดยสวนป่าเบญจกิติเป็นโครงการแรกในประเทศไทยที่นำแนวคิดนี้มาใช้ สำหรับรูปแบบกายภาพของสวนจะเป็นลักษณะสวนป่า พืชพันธุ์ภายในโครงการแห่งนี้ในฤดูร้อน และเจริญงอกงามสวยงามในฤดูฝน ซึ่งเป็นไปตามกระบวนการการเจริญเติบโตตามธรรมชาติ จากการศึกษา ประชาชนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบของสวนนี้ ถึงแม้ยังไม่ทราบถึงคุณค่าในแนวคิดเมืองฟองน้ำ (Sponge city) ที่ได้นำมาใช้ในการออกแบบภายในสวน

ซึ่งจากการตระหนักรู้ถึงปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมของประชาชน จากการศึกษาประชาชนเห็นด้วยและยอมรับได้ที่สวนสาธารณะจะเพิ่มบทบาทหน้าที่ ที่จะมีส่วนในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของเมือง ซึ่งคิดเป็นกว่าร้อยละ 97.24 ซึ่งก็เป็นแนวคิดหลักของสวนป่าเบญจกิตินี้ การประชาสัมพันธ์ถึงแนวคิดที่ใช้ในการออกแบบสวนป่า จึงเป็นส่วนสำคัญในการเพิ่มคุณค่าให้กับสวนสาธารณะแห่งนี้ เนื่องจากประชาชนมีความสนใจและใส่ใจในปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ซึ่งปัจจุบันจากการเปิดให้บริการในพื้นที่ต่างๆ ได้ให้ประชาชนเข้าใช้บริการไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการประชาสัมพันธ์ถึงแนวคิด ประชาชนจึงไม่ทราบและไม่สามารถสรุปได้ถึงประเด็นด้านคุณค่าของสวนป่าจะสามารถสร้างความพึงพอใจให้ประชาชนได้หรือไม่ ซึ่งคิดเป็นกว่าร้อยละ 51.03 ไม่ทราบถึงแนวคิดดังกล่าว

แต่จากศักยภาพด้านความงามและการยอมรับได้ในบทบาทที่เพิ่มเข้ามาของสวนสาธารณะ สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนได้สะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มที่ดีต่อการพัฒนาแนวคิดต่าง ๆ ที่มีส่วนช่วยในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของเมือง

3. ประเด็นด้านลักษณะทางกายภาพของสวนป่า ที่ส่งผลต่อการเลือกเข้าใช้บริการของประชาชน

วิธีการเดินทางและการเข้าถึงสวนป่าเบญจกิติ เป็นสิ่งที่โดดเด่นเนื่องจากสถานที่ตั้งของโครงการอยู่ในย่านเศรษฐกิจ มีบริการขนส่งสาธารณะให้บริการประชาชนหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นรถไฟฟ้าถึง 2 สถานีคือสถานีคลองเตย และสถานีศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ โดยจากการศึกษาพบว่ากว่าร้อยละ 25.80 ได้ให้เหตุผลของการเลือกใช้บริการสวนป่าเบญจกิติไว้ว่า เดินทางสะดวก ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการของประชาชนที่ว่าความสะดวกด้านการเดินทางและการเข้าถึงของสวนสาธารณะเป็นส่วนสำคัญลำดับต้นๆ ในการตัดสินใจเลือกเข้าใช้บริการ โดยการเดินทางที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือ การเดินทางโดยขนส่งรถไฟฟ้า ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 44.83 ของผู้ตอบแบบสอบถาม

และจากการศึกษาความสวยงามของสวนป่าเบญจกิติตีมีส่วนสำคัญในการตัดสินใจที่จะเลือกใช้บริการโดยคิดเป็นร้อยละ 93.10 แสดงให้เห็นถึงประชาชนยังให้ความสำคัญของความสวยงามเกี่ยวกับการออกแบบพื้นที่ต่างๆ โดยเมื่อแยกออกมาเป็นประเด็นต่างๆ สิ่งที่ประชาชนมีความพึงพอใจมากที่สุดในกายภาพของสวนป่าเบญจกิติ คือความสวยงามของภูมิทัศน์ ความเพียงพอของพื้นที่การใช้งานต่อกิจกรรมความสะดวกสบายด้านการใช้งาน รวมไปถึงสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศภายในสวนสาธารณะ โดยสิ่งที่ประชาชนพึงพอใจมากที่สุดคือทางเดินลอยฟ้า เนื่องจากมีเส้นทางเดินที่ไม่ยาวมากนัก มีทางขึ้นลงอยู่เป็นระยะ และสามารถเยี่ยมชมบรรยากาศความสวยงามของสวนป่าได้ในมุมมองที่แตกต่าง รวมไปถึงความปลอดภัยของการใช้งาน พื้นที่ชุ่มน้ำมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากแต่ความสะดวกในการใช้งาน มีระดับความพึงพอใจน้อยอยู่ถึงร้อยละ 11.72

จากการศึกษาสะท้อนถึงความกังวลด้านการใช้งานและความปลอดภัย เนื่องจากพื้นที่ชุ่มน้ำมีลักษณะที่เป็นสวนป่าที่พืชพันธุ์มีลักษณะเจริญเติบโตสูงใหญ่ไม่มีรูปทรง ถึงแม้ประชาชนจะชื่นชอบในความสวยงามและการออกแบบเพื่อสิ่งแวดล้อม แต่ยังคงตอบเจตภัยด้านการใช้งานจนสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนไม่ได้มากนัก

ภายในสวนป่าเบญจกิติ นอกจากการเดินทางสะดวก บรรยากาศความสวยงาม ความปลอดภัยก็เป็นอีกหนึ่งเหตุผลที่ประชาชนมีความพึงพอใจจึงนำไปสู่การเลือกใช้บริการ เนื่องจากมีเจ้าหน้าที่ดูแลบริเวณจุดแวะพัก และในบริเวณโดยรอบอยู่เป็นจุดๆ อีกทั้งพื้นที่เปิดโล่งไม่ว่าจะเป็นลานอัมจันทร์ ลานสนามหญ้า ก็ได้รับความนิยมที่จะเป็นจุดใช้บริการของประชาชนเป็นจำนวนมากเช่นกัน เนื่องจากลักษณะเป็นลานเปิดกว้างและโล่ง ประชาชนจึงสามารถเลือกทำกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ของตนได้ และสถานที่เหล่านี้ภายในสวนเป็นจุดเชื่อมต่อไปยังพื้นที่ข้างเคียงได้สะดวก เช่น ลานจอดรถ ห้องน้ำ สวนสาธารณะและอาคารบริการต่างๆ

4. ประเด็นด้านคุณค่าและความตระหนักรู้ต่อสิ่งแวดล้อมและสวนสาธารณะ ที่ส่งผลต่อการเลือกใช้บริการของประชาชน

กรุงเทพมหานคร ศูนย์กลางเศรษฐกิจของประเทศไทย ที่ขณะนี้กำลังเผชิญกับปัญหาสิ่งแวดล้อมหลากหลายประการที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญได้แก่ ภาวะโลกร้อน มลพิษทางอากาศ การจัดการขยะและมลพิษทางน้ำ สวนป่าเบญจกิติ เป็นโครงการสวนสาธารณะขนาดใหญ่ในกรุงเทพมหานคร ที่มีบทบาทสำคัญในการช่วยแก้ไขปัญหามลพิษของเมือง ในหลาย ๆ ด้าน ได้แก่

- เพิ่มพื้นที่สีเขียวให้แก่เมือง สวนป่าเบญจกิติช่วยเพิ่มพื้นที่สีเขียวในกรุงเทพมหานคร ทำให้มีพื้นที่สำหรับการผ่อนคลายและกิจกรรมกลางแจ้งมากขึ้น สร้างโอกาสในการทำกิจกรรมร่วมกันของผู้คนในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย
- การดูดซับคาร์บอนไดออกไซด์ ต้นไม้และพืชพันธุ์ในสวนป่ามีความสามารถในการดูดซับคาร์บอนไดออกไซด์ ซึ่งเป็นก๊าซเรือนกระจกหลักที่ทำให้เกิดภาวะโลกร้อน
- การลดอุณหภูมิเมือง พื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่ช่วยลดอุณหภูมิในเมืองผ่านกระบวนการระเหยน้ำและการให้ร่มเงา ทำให้บริเวณโดยรอบเย็นลงและลดปัญหาเกาะความร้อนเมือง (urban heat island effect)
- การจัดการน้ำฝน สวนป่าเบญจกิติมีระบบจัดการน้ำฝนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเกิดจากแนวคิดเมืองฟองน้ำ ซึ่งช่วยลดปัญหาน้ำท่วมและการระบายน้ำในพื้นที่โดยรอบ ระบบดังกล่าวยังช่วยเติมน้ำใต้ดินและปรับปรุงคุณภาพน้ำ
- ส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพ การสร้างสวนป่าช่วยส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งพืชและสัตว์ ทำให้ระบบนิเวศในเมืองมีความสมดุลและยั่งยืนมากขึ้น

ซึ่งจากการศึกษาพบว่าประชาชนมีความกังวลด้านปัญหาสิ่งแวดล้อมที่กรุงเทพมหานครกำลังเผชิญอยู่ตอนนี้ในทุกๆด้าน และการที่สวนป่าเบญจกิติมีแนวคิดการออกแบบและวางแผน ในการมีส่วนช่วยแก้ไขปัญหามลพิษของเมือง จึงเป็นเหตุผลทำให้ประชาชน ยอมรับบทบาทหน้าที่ที่เพิ่มเข้ามาของสวนป่าเบญจกิติ โดยถึงแม้ประชาชนยังคงยังไม่ทราบถึงแนวคิดก็ตาม แต่รูปแบบของสวนสาธารณะอย่างสวนป่า ก็สามารถสร้างความเข้าใจ ความตระหนักรู้และคุณค่าด้านสิ่งแวดล้อมให้กับประชาชนได้ จึงเป็นอีกหนึ่งเหตุผลที่มาสสนับสนุนให้ประชาชนเลือกใช้บริการสวนป่าเบญจกิติ

จากการศึกษา สังเกต จดบันทึก และการบันทึกภาพพบว่าสรุปได้ว่าสวนสาธารณะที่มีแนวคิดเพื่อสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน โดยเป็นสวนสาธารณะแห่งแรกที่น่าแนวคิดสวนป่า (Urban park) มาใช้โดยออกแบบภายใต้แนวคิด เมืองฟองน้ำ (Sponge City) โดยพื้นที่กิจกรรมของสวนป่าประกอบไปด้วยพื้นที่สาธารณะ พื้นที่ออกกำลังกาย เทรลเดิน วิ่ง และปั่นจักรยาน ตลอดจนพื้นที่สังสรรค์และพักผ่อนเหมือนกับสวนสาธารณะอื่นๆ ทั่วไป ความพิเศษที่โดดเด่นคือพื้นที่แห่งนี้ประกอบไปด้วยเส้นทางศึกษาธรรมชาติที่ดำเนินไปพร้อมกับกิจกรรมต่างๆ ซึ่งถูกล้อมรอบไปด้วยพื้นที่ธรรมชาติที่เก็บรักษาไว้ ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำเพื่อรองรับน้ำในหน้าฝน ความหลากหลายของพันธุ์ไม้พื้นเมืองกรุงเทพฯ ทางเดินลอยฟ้าและพื้นที่การเรียนรู้

โดยช่วงเวลาที่ได้รับความนิยมในการเข้าใช้บริการ จะแบ่งออกเป็น 2 ช่วงเวลาคือ ช่วงเช้า 6.00 น. – 9.00 น. เป็นช่วงเวลาของผู้คนที่สนใจการออกกำลังกาย มาทำกิจกรรมเนื่องจากมีสภาพอากาศที่ดี ไม่ร้อน และเป็นช่วงเวลาที่ว่างก่อนไปทำงาน เข้าเรียน หรือกิจกรรมต่างๆ ซึ่งนำมาสู่การพบปะพูดคุยของกลุ่มคนที่มีความสนใจที่หลากหลายแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันและกัน อีกช่วงเวลาคือ ตั้งแต่ 17.00 น. – 19.00 น. เป็นช่วงเวลาหลังเลิกงาน และเลิกเรียน จึงเป็นช่วงเวลาที่คึกคักเป็นพิเศษมีกิจกรรมที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ ออกกำลังกาย ท่องเที่ยว พบปะพูดคุย ไปตั้งแต่ช่วงเย็นจนถึงช่วงค่ำของทุกวัน

สวนป่าเบญจกิติได้รับความนิยมอย่างมากจากประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะในกลุ่ม Gen Z โดยช่วงอายุระหว่าง 15 ถึง 35 ปี ซึ่งนิยมมากที่สุด สวนป่าเบญจกิติมีการออกแบบที่น่าสนใจ เช่น เกาะต้นไม้ที่มีรูปทรงกลมและพื้นที่ชุ่มน้ำ ซึ่งสร้างบรรยากาศที่ดึงดูดใจประชาชนในการเข้ามาใช้บริการ ไม่ว่าจะเป็นการออกกำลังกาย การพักผ่อนหย่อนใจ หรือการท่องเที่ยวเพื่อถ่ายรูปและเช็คอิน กิจกรรมการถ่ายรูปและเช็คอินนั้นได้รับความนิยมมากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 29.34 ของผู้เข้ามาใช้บริการ

จากข้อมูลดังกล่าว สวนป่าเบญจกิติจึงเป็นตัวอย่างที่ดีของสวนสาธารณะที่สามารถดึงดูดผู้คนด้วยความสวยงามและบรรยากาศที่เป็นเอกลักษณ์ ในขณะเดียวกันยังมีศักยภาพในการนำเสนอและเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมให้กับประชาชนอีกด้วย โดยคุณค่าและการยอมรับในแนวคิดการออกแบบสวนป่าเบญจกิติที่ช่วยแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมเมือง การตระหนักรู้ถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมของประชาชนทำให้มีการยอมรับบทบาทใหม่ของสวนสาธารณะในการช่วยแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมของเมือง ซึ่งกว่าร้อยละ 97.24 ของประชาชนเห็นด้วยกับแนวคิดนี้ อย่างไรก็ตาม ประชาชนกว่าร้อยละ 51.03 ไม่ทราบถึงแนวคิดการออกแบบที่สวนป่าเบญจกิตินำมาใช้ เนื่องจากขาดการประชาสัมพันธ์ที่เพียงพอ

ถึงแม้ประชาชนจะยังไม่ทราบถึงแนวคิดการออกแบบอย่างละเอียด แต่จากการที่สวนป่าเบญจกิติมีความสวยงามและการยอมรับในบทบาทใหม่ของสวนสาธารณะสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนได้ จากศักยภาพด้านความงามและการออกแบบที่เป็นเอกลักษณ์ของสวนนี้ ทำให้เห็นแนวโน้มที่ดีต่อการพัฒนาแนวคิดที่มีส่วนช่วยในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของเมือง

เพื่อเพิ่มคุณค่าและความพึงพอใจของประชาชน ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแนวคิดการออกแบบสวนป่าเบญจกิติให้มากขึ้น เนื่องจากประชาชนมีความสนใจและใส่ใจในปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว การเพิ่มความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดการออกแบบที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมจะช่วยให้ประชาชนเห็นคุณค่าและประโยชน์ของสวนป่าเบญจกิติมากขึ้น นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาสวนสาธารณะอย่างยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ประชาสัมพันธ์ หรือจัดกิจกรรมให้ความรู้ความเข้าใจถึงแนวคิดการออกแบบของสวนป่าเบญจกิติ จัดทำสื่อ เช่น ป้ายข้อมูลในสวน เว็บไซต์ และแอปพลิเคชัน เพื่ออธิบายแนวคิดการออกแบบ "ป่าในเมือง" และ "เมืองฟองน้ำ" ให้กับผู้ใช้ ซึ่งจะช่วยทำให้ประชาชนมีความเข้าใจถึงแนวคิดนี้ และสามารถช่วยสร้างความตระหนักรู้ถึงประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อมและสนับสนุนการใช้บริการสวนมากขึ้น
2. แบ่งพื้นที่ตัดแต่งดูแลต้นไม้ กำหนดพื้นที่ที่ต้องการการดูแลและตัดแต่งต้นไม้เพื่อรักษาความปลอดภัยและความสวยงาม พร้อมทั้งจัดทำเส้นทางเดินที่ชัดเจนผ่านพื้นที่ที่มีการดูแลอย่างดี เพื่อให้ผู้ใช้บริการรู้สึกปลอดภัยและสามารถใช้พื้นที่สวนได้อย่างเต็มที่
3. การจัดวางตำแหน่งพื้นที่บริการผู้ใช้บริการ วางตำแหน่งพื้นที่บริการ เช่น ห้องน้ำร้านค้า และจุดพักผ่อน ในจุดที่เข้าถึงง่ายและสะดวกสบาย โดยเฉพาะบริเวณส่วนกลางของสวน เพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกได้ง่ายขึ้น เนื่องจากปัจจุบันภายในสวนป่าเบญจกิติ ไม่มีพื้นที่บริการร้านค้า จำหน่ายน้ำดื่มและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ
4. ทำเครื่องหมายและป้ายบอกทางที่ชัดเจนสำหรับการเลือกใช้ ถนน ลู่วิ่ง และเส้นทางจักรยาน โดยแยกเส้นทางเหล่านี้ให้ชัดเจน ลดการซ้อนทับ เพื่อลดความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุและเพิ่มความปลอดภัยให้กับผู้ใช้บริการ
5. เพิ่มพื้นที่อาคารหรือศาลาที่ให้ร่มเงาและจุดหลบฝน สร้างอาคารหรือพื้นที่ให้ร่มเงาและจุดหลบฝนภายในสวน โดยจัดวางในจุดที่มีการสัญจรหรือใช้งานมากที่สุด เพื่อให้ประชาชนสามารถหลบแดดหลบฝนได้สะดวกสบาย และสามารถใช้บริการสวนได้ตลอดทั้งปีไม่ว่าจะมีสภาพอากาศอย่างไร

รายการอ้างอิง

- Barlex, M. J. (2006). *Guide to Post Occupancy Evaluation: Space management group*. University of Westminster.
- Higuchi, T. (1983). *The Visual and Spatial Structure of Landscape*. The MIT Press: Massachusetts.
- Miller, R. W. (1996). *Urban Forestry : Planning and Managing Urban Greenspaces*.
- Morse, N. C. (1954). *Satisfaction in white collar job*. University of Michigan Press.
- Pharin Opasserepadung. (2565). เรียนรู้และเข้าใจระบบนิเวศของสวนป่า ผ่าน ‘สวนป่าเบญจกิติ’ พื้นที่สาธารณะรูปแบบใหม่ใจกลางกรุง . Retrieved from <https://citycracker.co/city-environment/benjakitti-park-phase-2-3/>
- Wolfgang F.E. Preiser, H. Z. R., & Edward T. White. (1988). *Post Occupancy Evaluation*. USA: Division of Canada Publishing Corporation.
- Zimring, C., & Reitzenstein, J. (1980). *Post-occupancy evaluation: An overview*. (Environment and Behaviour).
- เดชา บุญค้ำ. (2549). เอกสารประกอบการบรรยาย -สวนสาธารณะ”. ห้องประชุมราชบัณฑิตยสถาน.
- เต็มศักดิ์ คทวนิช. (2546). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- เนตรธิดาร บุนนาค. (2564). แนวคิด “Sponge City – เมืองฟองน้ำ” รับมือน้ำท่วม ด้วยการพัฒนาเมืองให้ ‘คนและน้ำอยู่ร่วมกัน’. Retrieved from <https://www.sdgmove.com/2021/07/12/sponge-city-wuhan-china-reshape-cities-and-live-with-water/>
- เบญจวรรณ ปานแมน. (2559). การใช้งานและทัศนคติที่มีต่อสวนชุมชน : กรณีศึกษาสวนชุมชนการเคหะในเขตชานเมือง จังหวัดกรุงเทพมหานคร. (ภูมิสถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, ไซเบอร์ เทวรักษ์. (2540). จิตวิทยาการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: เอสดีเพรส การพิมพ์.
- กองบรรณาธิการศิลปวัฒนธรรม. (2566). “สวนลุมพินี” สวนสาธารณะแห่งแรกของกรุงรัตนโกสินทร์ กับที่มาของชื่อ “ลุมพินี”. Retrieved from https://www.silpa-mag.com/history/article_25090
- จำรัส มือขุนทด. (2559a). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการสวนสาธารณะของเทศบาลเมืองนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, กรุงเทพมหานคร.
- จำรัส มือขุนทด. (2559b). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการสวนสาธารณะของเทศบาลเมืองนางรอง อำเภอนางรองจังหวัดบุรีรัมย์. (ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี,
- จิตตินันท์ เรื่องวีรยุทธ. (2536). แนวทางการจัดการสวนสาธารณะในพื้นที่เขตชั้นใน กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร.

- นิธิวดี ทองป่อง. (2546). พฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะที่เป็นผลจากสภาพแวดล้อมทางภูมิทัศน์ของสวนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- บังอร ผงผ่าน. (2538). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญวงศ์ ไทยอุตสาห. (2538). สวนป่าในเมือง. กรุงเทพมหานคร: กองสวนสาธารณะ สำนักสวัสดิการสังคม.
- ปาริฉัตร คำวาส และปิ่นณีย์ เสริมชัยวงศ์. (2565). Wetland เปลี่ยนโรงงานยาสูบเป็นพื้นที่สาธารณะ 453 ไร่ สำหรับหนองน้ำและบำบัดน้ำเสียด้วยพืชธรรมชาติกว่า 300 ชนิด 8,888 ต้น. Retrieved from <https://readthecloud.co/benchakitti-park/>
- พรนภา เตียสุทธิกุล พัฒนา พรหมณี จานนท์ ศรีเกตุ นาวัน มีนระภรณ์ และสุวิมล พงษ์วารินศาสตร์. (2561). การวัดระดับเจตคติในการดำเนินงานด้านการสาธารณสุข. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์).
- พลพินิจ พิณใจชอบ. (2558). การจัดการสวนสาธารณะในเมือง: กรณีศึกษาอุทยานเบญจสิริ กรุงเทพมหานคร. (การผังเมืองมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
- พัชรี บอนคำ. (2564). เพราะยุคอุตสาหกรรม ทำให้เกิด ‘สวนสาธารณะ’. Retrieved from <https://urbancreature.co/city-tales-park/>
- ภควดี ศรีอ่อน. (2555). พฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะและสภาพแวดล้อมทางภูมิทัศน์ : กรณีศึกษา สวนรมณีนาถ. (ภูมิสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร,
- มณฑาทิพย์ โสมมีชัย. (2559). เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง “การคัดเลือกชนิดไม้และการจัดการต้นไม้ในเมือง”.
- มลสิทธิ์ หรยางกูร. (2541). พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2556). การพัฒนาเครื่องมือวัดด้านเจตพิสัยและทักษะพิสัย. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รศ.ดร.อาชญญา รัตนอุบล และคณะ. (2548). รายงานการวิจัย การจัดการเรียนรู้ของแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต : สวนสาธารณะ.
- วัชรีย์ น้อยพิทักษ์. (2536). ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวกในการให้บริการและรูปแบบการใช้ประโยชน์สวนสาธารณะกรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- วัศพล วิจิตรสาร. (2565). สวนป่าเบญจกิติ และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง คน สัตว์ น้ำ ป่า. Retrieved from <https://dsignsomething.com/2022/03/29/benjakkitti-park/>
- วิลาสินี สุขสว่าง. (2546). การรับรู้ทางสายตาและทัศนคติต่อภูมิทัศน์ชนบทจังหวัดสุพรรณบุรี. (ปริญญามหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- ศราวณี แดงใสว. (2556). ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการสินเชื่อ ธนาคารออมสินในเขต กรุงเทพมหานคร. (การศึกษาอิสระปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสยาม,
- สมชาย ดุรงค์เดช. (2542). การประเมินผลโครงการ แนวคิดและวิธีการ. มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานสวนสาธารณะ. (2550). สวนเบญจกิติ. Retrieved from <http://office.bangkok.go.th/publicpark/park25.asp>

สำนักสิ่งแวดล้อม. (2562). ประเภทสวนสาธารณะ. Retrieved from <http://203.155.220.118/green-parks-admin/>

อมรศักดิ์ ศรีวิภานต์โยธิน. (2549). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลตำบล

อังกะน อำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์. (รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์,

ภาคผนวก

	แบบสอบถาม เรื่อง ประเมินความพึงพอใจการใช้งานสวนป่าเบญจกิติ	
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร		
<p>คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ เรื่อง ประเมินความพึงพอใจการใช้งานสวนป่าเบญจกิติ หลักสูตร ภูมิสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต ระดับปริญญาโท สาขา ภูมิสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของประชาชนและประเมินคุณภาพการให้บริการของสวนสาธารณะ ในด้านต่างๆ จากผู้ใช้งานสวนป่าเบญจกิติ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาสวนสาธารณะแห่งนี้ และสวนสาธารณะอื่นอีกต่อไป แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาข้อมูลการค้นคว้าอิสระของนักศึกษาปริญญาโท สาขา ภูมิสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ทราบถึงความต้องการของผู้ใช้งาน และวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการยอมรับของใช้ในสวนสาธารณะแห่งนี้ ที่ได้เพิ่มพื้นที่จากแนวคิดดังกล่าว โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้</p>		
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะ การใช้งานสวนป่าเบญจกิติ		
ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความเห็นเรื่องการยอมรับพื้นที่และความพึงพอใจในประเด็นต่างๆภายในสวนป่าเบญจกิติ		
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ใส่เครื่องหมาย X หน้าคำตอบที่ตรงกับท่าน)		
1.1 เพศ		
() ชาย	() หญิง	() อื่นๆ.....
1.2 ระดับอายุ		
() ต่ำกว่า 15 ปี	() 15 - 23 ปี	() 23 - 35 ปี
() 35 - 45 ปี	() 45 - 60 ปี	() มากกว่า 60 ปี
1.3 ระดับการศึกษา		
() มัธยมศึกษา	() ปวช./ปวส.	() ปริญญาตรี
() ปริญญาโท	() ปริญญาเอก	() อื่นๆ.....
1.4 อาชีพ		
() นักเรียน / นักศึกษา	() พนักงานบริษัท	() พนักงานรัฐวิสาหกิจ
() ธุรกิจส่วนตัว	() อาชีพอิสระ	() อื่นๆ.....
1.5 รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน		
() น้อยกว่า 15,000	() 15,000 - 30,000	() 30,000 - 50,000
() 50,000 - 80,000	() 80,000 - 100,000	() มากกว่า 100,000
1.6 สถานภาพสมรส		
() โสด	() สมรส	() หย่า

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการใช้งานสวนสาธารณะ (ใส่เครื่องหมาย X หน้าคำตอบที่ตรงกับความเห็นของท่าน)					
2.1 ท่านรู้จักสวนป่าเบญจกิติมานานแค่ไหน					
() น้อยกว่าหนึ่งเดือน	() น้อยกว่า 1 ปี	() มากกว่า 1 ปี			
2.2 ท่านมาสวนป่าเบญจกิติ บ่อยแค่ไหน					
() นานๆครั้ง	() 1-3 ครั้ง/เดือน	() 4-8 ครั้ง/เดือน			
() 8-12 ครั้ง/เดือน	() 13-20 ครั้ง/เดือน	() มากกว่า 20 ครั้ง/เดือน			
2.3 ท่านเข้าใช้บริการสวนป่าเบญจกิติด้วยจุดประสงค์ใด (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)					
() ท่องเที่ยว/ถ่ายรูป/เช็คอิน	() พักผ่อนหย่อนใจ	() พบปะเพื่อนฝูง			
() วิ่ง/ปั่นจักรยาน	() เล่นกีฬา	() อื่นๆ.....			
2.4 เหตุใดท่านจึงเลือกใช้บริการสวนป่าเบญจกิติแห่งนี้ เพราะเหตุใด (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)					
() เป็นที่นิยมของประชาชน	() เดินทางสะดวก				
() พื้นที่ภายในสวนเอื้อต่อกิจกรรมที่ท่านต้องการ	() มีความปลอดภัย				
() ใกล้ที่พักอาศัยและสถานที่ทำงาน	() บรรยากาศและความสวยงาม				
2.5 ท่านเดินทางมายังสวนสาธารณะอย่างไร					
() เดินเท้า	() จักรยาน	() รถยนต์ส่วนตัว			
() รถไฟฟ้า	() มอเตอร์ไซด์รับจ้าง	() รถประจำทาง			
ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความเห็นและความพึงพอใจต่อสวนป่าเบญจกิติ (ใส่เครื่องหมาย X หน้าคำตอบที่ตรงกับความเห็นของท่าน)					
3.1 ท่านขอการออกแบบภูมิทัศน์ของสวนป่าเบญจกิติแต่ละด้านต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด (ใส่เครื่องหมาย X หน้าคำตอบที่ตรงกับความเห็นของท่าน)					
หัวข้อ	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
	1	2	3	4	5
ความสวยงามของสวนป่าเบญจกิติ					
ความเพียงพอของพื้นที่การใช้งานต่อกิจกรรมการใช้งาน					
ความสะดวกสบายด้านการใช้งานของท่าน					
พื้นที่ให้บริการต่างๆ เช่น ห้องน้ำ จุดบริการน้ำดื่ม ถังขยะ					
เฟอร์นิเจอร์ที่ให้บริการภายในสวน สวยงามและใช้งานได้ดี					
สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศภายในสวนสาธารณะ					
3.2 ท่านมีความกังวลเกี่ยวกับปัญหาทางสิ่งแวดล้อมในกรุงเทพมหานครข้อใดต่อไปนี้ (ใส่เครื่องหมาย X หน้าคำตอบที่ตรงกับความเห็นของท่าน)					
หัวข้อ	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
	1	2	3	4	5
ภาวะโลกร้อน					
มลพิษทางอากาศ					
มลพิษทางน้ำในแม่น้ำ และลำคลอง					
การจัดการขยะและของเสีย					
อื่นๆ.....					
3.3 ท่านทราบหรือไม่ว่าสวนป่าเบญจกิติมีแนวคิดการออกแบบโดยใช้ระบบนิเวศในการช่วยแก้ไขปัญหาต่างๆ					
() ทราบ	() ทราบบ้าง	() ไม่ทราบเลย			
3.4 ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่สวนสาธารณะมีส่วนในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของเมือง					
() เห็นด้วย					() ไม่เห็นด้วย

3.5 ความสวยงามของสวนสาธารณะมีส่วนในการเลือกเข้ามาใช้บริการสวนป่าเบญจกิติของท่านหรือไม่
 มีส่วน ไม่มีส่วน

3.6 ท่านเคยรู้จักสวนสาธารณะที่มีแนวคิดที่ชัดเจนเกี่ยวกับการจัดการระบบนิเวศภายในเมืองหรือไม่
 ไม่เคย เคย (โปรดระบุ.....)

3.7 ท่านขอการออกแบบสวนป่าเบญจกิติในประเด็นต่อไปนี้อย่างไร (ใส่เครื่องหมาย X หน้าคำตอบที่ตรงกับความเห็นของท่าน)

หัวข้อ	ประเด็น	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
		1	2	3	4	5
	3.7.1 พื้นที่ชุ่มน้ำ					
	ความสวยงาม					
	ความสะดวกในการใช้งาน					
	ออกแบบเพื่อสิ่งแวดล้อม					
	3.7.2 ทางเดินลอยฟ้า					
	ความสวยงาม					
	ความสะดวกในการใช้งาน					
	ออกแบบเพื่อสิ่งแวดล้อม					
	3.7.3 ทางระบายน้ำธรรมชาติ					
	ความสวยงาม					
	ความสะดวกในการใช้งาน					
	ออกแบบเพื่อสิ่งแวดล้อม					
	3.7.4 ถนน ลู่วิ่ง และทางจักรยาน					
	ความสวยงาม					
	ความสะดวกในการใช้งาน					
	ออกแบบเพื่อสิ่งแวดล้อม					
	3.7.5 สวนไม้พุ่มตกแต่ง					
	ความสวยงาม					
	ความสะดวกในการใช้งาน					
	ออกแบบเพื่อสิ่งแวดล้อม					
	3.7.6 ท่อระบายน้ำสาธารณะ					
	ความสวยงาม					
	ความสะดวกในการใช้งาน					
	ออกแบบเพื่อสิ่งแวดล้อม					
ข้อเสนอแนะ						
.....						
.....						
.....						
.....						

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

ปกรณ์ พันธุ์สินทร์

วุฒิการศึกษา

พ.ศ.2563 สำเร็จการศึกษาปริญญาบัณฑิต สถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรม วิทยาลัยสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สวนสุนันทา

พ.ศ.2564 ศึกษาต่อระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต หลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมศา
สตรมหาบัณฑิต คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

